

ortak hükümet programı

fransız komünist partisi
fransız sosyalist partisi

georges marchais nin önsözüyle

FRANSIZ KOMÜNİST PARTİSİ
FRANSIZ SOSYALİST PARTİSİ

ortak hükümet programı

INFO-TÜRK AJANSI
(Araştırma-Çeviri-Belge Bölümü)

Aktüel Belgeler Dizisi: 2
Eylül 1974

Fransa'da demokratik bir
iktidar için güçbirliği yapan
Fransız Komünist Partisi ile
Fransız Sosyalist Partisi'nin
Ortak Hükümet Programı
27 Haziran 1972'de onaylanmış,
ve ilk olarak
Editions sociales tarafından
Fransız Komünist Partisi
Genel Sekreteri Georges Marchais'nin
önsözüyle birlikte
28 Temmuz 1972'de
kitap olarak yayınlanmıştır.

O günden beri asıl dilinde
baskı sayısı 2 milyona yaklaşan
"Ortak Hükümet Programı"nın
türkçe yayın hakkı
Agence Info-Türk'e tanınmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (Georges Marchais).....	VII
GİRİŞ.....	1
<i>Birinci Kısım</i>	
<i>DAHA İYİ YAŞAMA, YAŞAMI DEĞİŞTİRME</i>	
BÖLÜM I. - Ücretler, İş Bulma ve Çalışma Koşulları.....	5
1. Satınalma gücü.....	5
Ücretler 5. - Sosyal Yardımlar 6. -	
2. Çalışma Süresi ve Çalışma Koşulları.....	7
3. İş Bulma.....	8
4. Sosyal Mevzuat.....	9
BÖLÜM II. - Sağlık ve Sosyal Sigortalar.....	11
1. Sağlık.....	11
2. Sosyal Güvenlik.....	13
BÖLÜM III. - Şehircilik, Konut, Kamusal Donatım ve Kullanım Araçları.....	15
1. Yaşam Çevresi.....	15
2. Şehircilik.....	15
3. Arazi Politikası.....	16
4. Konut.....	17
5. Ulaşım.....	18
6. Çevre kirlenmesine ve zararlı etkilere karşı mücadele.....	20
BÖLÜM IV. - Ulusal Eğitim.....	22
1. Toplumsal Ayrımcılığa Karşı Savaş.....	23
Toplumsal Tedbirler 23. - Okul Çağı Öncesi ve Temel Eğitim 23. - Sakatların Eğitimi 25	
2. Tek ve Lâik Kamusal Hizmet.....	25
Demokratik Yönetim 26. - Lâiklik 26. - Yurttaşlık ve Ahlak Eğitimi 27.	
3. Meslek Sahibi Olma Hakkı.....	27
Temel Eğitimden Sonraki İlk Yetişme 27. - Yönlendirme 28. - Sürekli Eğitim 28.	

4. Öğretimin Niteliği.....	29
Programlar ve Yöntemler 29. - Eğitici Ekip 30. - Öğretim İşlevinin Yeniden Değerlendirilmesi 30.	
5. Yüksek Öğrenim.....	31
BÖLÜM V. - Bilimsel ve Teknik Araştırma.....	33
BÖLÜM VI. - Spor.....	36
BÖLÜM VII. - Boş Zamanları Değerlendirme.....	38
BÖLÜM VIII. - Kültürel Yaşam.....	40
Ekonomik Reformlar 41. - Sanatçı, Yazar ve Yorumcu Statüleri 41. - Kültürel Yaşamın Gelişmesi 42.	
BÖLÜM IX. - Kadının Toplumdaki Yerinin Yükselmesi.....	43
BÖLÜM X. - Aile.....	45
BÖLÜM XI. - Gençlik.....	47
1. Sorumluluklara Katılma.....	47
2. Toplumsal Eşitsizliklerle Mücadele.....	48
3. Ulusal Görev.....	48
4. Ulusal Gençlik Komitesi.....	49

İkinci Kısım

EKONOMİNİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

KAMU KESİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

İLERLEMENİN PLANLANMASI

BÖLÜM I. - İşyerinde Demokrasi ve Demokratik Yönetim.....	53
1. Emekçilerin ve Örgütlerinin Yönetime Karışmaları.....	53
Yeni Bir İş Hukuku 54. - Emekçilerin Denetimi 55. - Emekçilerin Temsili ve Sendikal Haklar 56.	
2. Kamusal ve Ulusallaştırılmış Sektörlerde Demokratik Yönetim.....	57
Yürütme Üzerliği 57. - Emekçinin Yetkilerinin Genişletilmesi 58.	
BÖLÜM II. - Kamu Sektörünün Genişlemesi ve Demokratikleştirilmesi.....	59
BÖLÜM III. - Demokratik Planlama.....	63
BÖLÜM IV. - Bölge Planlaması.....	65

BÖLÜM V. - Sanayi Politikası.....	66
1. Yönlendirmeler.....	66
2. Araçlar.....	67
3. Yabancı Yatırımlar.....	68
BÖLÜM VI. - Tarım Politikası.....	69
BÖLÜM VII. - Esnaf, Zanaatkâr, Küçük ve Orta Girişimler.....	72
BÖLÜM VIII. - Bütçe ve Vergi Politikası.....	74
BÖLÜM IX. - Fiyatlar ve Enflasyonla Savaş.....	77
BÖLÜM X. - Dış Ticari İlişkiler ve Paranın Değerinin Korunması.....	78
BÖLÜM XI. - Maliye ve Para Politikaları.....	80

Üçüncü Kısım

KURUMLARIN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

ÖZGÜRLÜKLERİN GELİŞTİRİLMESİ

GÜVENCE ALTINA ALINMASI

BÖLÜM I. - Özgürlükler.....	85
1. Kişi Özgürlükleri.....	85
2. Toplu Özgürlükler.....	86
3. Yüce Divan.....	87
4. Polis.....	87
5. Adalet.....	88
6. Siyasal Partiler.....	89
BÖLÜM II. - Ulusal Kurumlar.....	91
1. Cumhurbaşkanı.....	91
2. Parlamento.....	92
3. Yasama Dönemi Sözleşmesi.....	94
BÖLÜM III. - Mahalli İdareler ve Ademi Merkeziyetçilik.....	95
1. Komün.....	95
2. İl.....	97
3. Bölge.....	97
BÖLÜM IV. - Merkezi Yönetim.....	100
BÖLÜM V. - Aydınlanma Hakkı.....	103
1. Yazılı Aydınlatma.....	104

Dördüncü Kısım
BARIŞA KATKIDA BULUNMAK VE
ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİNİN
GELİŞTİRİLMESİ

BÖLÜM I. - Fransa'nın Uluslararası İlişkileri.....	109
BÖLÜM II. - Silahsızlanma ve Ulusal Savunma....	110
BÖLÜM III. - Avrupa Güvenliği.....	113
BÖLÜM IV. - Fransa ve Avrupa Ekonomik Topluluğu	115
BÖLÜM V. - Mevcut Anlaşmazlıklar ve Devletlerin Tanınması.....	119
BÖLÜM VI. - Denizaşırı Vilayetler (DOM) ve Topraklar (TOM).....	120
BÖLÜM VII. - İşbirliği ve Kalkınma Yardımları Politikası.....	121
ORTAK HÜKÜMET PROGRAMININ ONAY TUTANAĞI.....	123
ORTAK HÜKÜMET PROGRAMI'NA EK.....	124

ÜNSÜZ

27 Haziran 1972'de, siyasal hayatımızda, Fransa'nın yarım yüzyıllık demokrasi ve işçi sınıfı hareketi tarihinde eşine raslanmayan bir olay meydana geliyor, Fransız Komünist Partisi ve Sosyalist Parti bir ortak hükümet programını kabul ediyorlardı.

Bu program, emekçilerin, demokratların ve tüm Fransız halkının çıkar ve özlemlerine karşılık veren derin bir değişikliğin tutarlı ve berrak bir perspektifini getirmektedir.

"Bu böyle devam edemez..."

Bu değişiklik sorunu ulus yaşamının gündemindedir. Kadını erkeğiyle milyonlarca ve milyonlarca insan bugün "Bu artık böyle devam edemez" demektedir. Bu hoşnutsuzluğun nedenleri açıktır: rejim, başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi nüfusun bütün katmanlarının yaşama güçlüklerini daha da ağırlaştırmaktadır. Bunun sonucu herkes şimdi kendi durumunun, geleceğinin ne olacağını, kaygı, hattâ tedirginlikle kendi kendine sormaktadır. Milyonlarca aile yoksunluk, hattâ yoksulluk içindedir. Karşılaştıkları sorunlar her geçen gün çoğalmakta, içinden çıkılmaz bir muamma halini almakta, bazen de gerçek bir drama dönüşmektedir.

Ücretler yetersizdir, fiyatlar rekor denecek bir hızla yükselmektedir, vergiler habire artmakta ve küçük bütçeleri ezemektedir. Böylece emekçi aileleri, "iki yakayı bir araya getirebilmek" için devamlı fedakârlıklara, en hayati alanlarda bile yoksunluklara katlanmak zorunda kalmaktadırlar. Gıdadan kısılmaktadır. Böylece, bir işçi ailesinde bir sanayici ailesininkinden üçte bir oranında daha az et, yüzde 28 oranında daha az taze sebze, yüzde 41 oranında daha az taze meyve tüketilirken, her yıl binlerce ton meyve ve sebze imha edilmektedir. Tatil yapmada kısıntıya gidilmektedir: ücretlilerin yarısından çoğu yıllık tatile çıkamamaktadırlar. Tatil kamplarından bile yararlanamayan çocukların sayısı ise her gün daha da artmaktadır. Ayrıca kafalarda, çalışan eşin herhangi bir gün hastalığa yakalanabileceği korkusu yatmaktadır. Çünkü hastalıkla birlikte, sayısız aşılma güçlükler kabileler halinde girmektedir. Ya dramatik bir yokluk içinde yaşayan yüzbinlerce yaşlıya ne demeli, Onlar ki bugün artık işe yaramaz hale gelen elleriyle ülkemizin zenginliğine katkıda bulunmuşlardır, hayatlarının sonbaharında devletten ancak bir sadaka almaktadırlar.

Gerçekte, bu "işin içinden bir türlü çıkamama" sıkıntısını her ay paylaşan ücretlilerin sayısı yarından çoktur.

Sonra konut sorunu var. Yüzbinlerce aile konforsuz konutlara doluşmakta, düşük gelirleri nedeniyle de sosyal konut (HML) isteminde bile bulunamamaktadır.

Sonra bir de çocukların eğitimi sorunu var. Öğretim yeri ve öğretmen sayısı yetersizdir. Binlerce genç hiçbir mesleki yetenek edinmeden okuldan ayrılmakta, niteliksiz yada sıradan herhangi bir iş bulabilmek için kapı kapı dolaşmaktadır. Kız erkek işçi çocukları, büyük kitleleriyle, üniversiteye gidememektedir.

Nihayet istihdam ve iş koşulları sorunu vardır. İşsizlik şimdiden yarım milyon kafa ve kol emekçisinin belini bükmektedir. İş bulabilip çalışanların kaderinde ise, çok uzun çalışma saatleri, sanayi ülkeleri içinde en uzunlarından birini teşkil eden aşırı haftalık çalışma süresi, tahammül edilmez bir çalışma temposu, kötü sağlık koşulları, ve Fransa'da, her saat başında bir işçinin ölümüne yol

açan iş kazaları vardır.

Fabrika veya bürodan bütün bir günün birikmiş yorgunluğu ile çıkınca bazan günde 4 saatimizi içinde geçirdiğimiz kamu ulaşım araçları, gereğinden çok yüklü, yıpratıcı ve pahalıdır. Bütün bunlardan sonra yaşamak için, istenildiği gibi çocukla ilgilenmek için, eğlenmek, kendini yetiştirmek, sevmek için geriye ne kalmaktadır?

İstihdam koşulları gittikçe belirsiz bir hale gelen mühendis ve teknik kadrolar, yeteneklerinin sınırlandırılmasına, yaratıcı sorumluluklarının engellendiğine tanık olmaktadır. Esnaf ve zanaatkâr vergilerle sıkıştırılmakta, haksız muamelelere maruz bırakılmaktadır.

Gerçekte bu toplum, bir kutupta mutlu azınlık kârlarının gem tanımaz bir şekilde biriktiği, diğer kutupta ise, Fransızların büyük çoğunluğu için çeşitli zorlukların yoğunlaştığı adaletsiz ve saçma bir toplumdur.

Fransız Toplumunun Bunalımı

Burjuvazinin sözcülerine göre burada söz konusu olan, "sanayi uygarlığının bir bunalımı", iktisadi büyümenin kaçınılmaz ceremesidir. Onlara göre, emekçilerin ve Fransız halkının çoğunluğunun karşılaştığı güçlükler, ulusal yaşamın her alanında ortaya çıkan vahim sorunlar, hep bilim, teknik ve üretimdeki bu hızlı gelişmenin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Bunlardan bazıları yaralara merhem sürerek yüreklere su serpmektedirler. İşyerindeki atmosferi değiştirmenin, sınıf kavgasını sona erdirmek için yeterli olacağını öne süren kimi patron çevrelerinin görüşü budur. Bu görüş aynı zamanda, bir kere daha yeniden bakan olan ve yeni "sosyal sözleşme" üstüne gevezelikleri, Bay Chaban-Delmas'ın "yeni toplum" konusundaki söylevlerinin yerini alacağı benzeyen Bay Edgar Faure'un görüş açısidir.^o Bu

^o) Edgar Faure: Eski başbakanlardan, halen Meclis Başkanı; Sağın "akıllı" akıl hocası.

Chaban-Delmas: Toplu sözleşmeler politikası ile sendikalara açılıp bazı reformlar yoluyla da eşitsizlikleri gidereceğini ileri süren 1969-1972 Başbakanı

sözcülerin diğer bir kısmıysa şu eskimiş gerici Malthus kuramını günün zevklerine uydurmakta, bilginin ilerlemesinden vazgeçilmesini önermektedirler.

Bay Mansholt bir "kıtlık ekonomisi" çerçevesi içinde "refahın belirli bir şekilde gerilemesini", "nüfus başına maddi tüketimin önemli ölçüde kısılmasını" önermektedir. Ve Bay Giscard d'Estaing ise° kendi kendisine, "toplumu sınırlandırmektense", iktisadi büyüme haddinde bir puanlık bir düşürmenin daha uygun olup olmayacağını kendi kendine sormaktadır.

Uzun sözün kısası, yıllar geçtikçi bu "üfürükçüler", toplumu daha bir çıkmaza sokmaktadırlar.

1958'den sonra büyük sermaye, ekonomi ve devlet üzerinde egemenliğini daha da güçlendirerek, uzun bir süre için sistemin çelişkilerini çözebilmeyi, ve özellikle işçi sınıfını kendi sisteminin parçası haline getirerek sınıf kavgasını yokedebilmeyi umuyordu.

Dedik ki biz o zaman: kapitalizmin çelişkilerini çözmek şöyle dursun, tekellerin iktidarının politikası, çok daha derin, çok daha geniş çelişkilerin doğmasına yol açabilir ancak. Ve gerçekten de bu böyle oldu - sosyal planda çarpıcı bir biçimde beliren 1968 Mayıs-Haziran büyük halk hareketi bu gelişmenin sonucudur işte.

Hemen arkasından, halkın hoşnutsuzluğunun gelişmesi, bilimsel ve teknik devrimin gerekleri ve uluslararası rekabetin keskinleşmesi karşısında, büyük burjuvazi kendini bir çeşit "ileriye doğru kaçış" içine atmış ve politikasının bütün olumsuz yanlarını daha da belirgin hale getirmiştir: uluslararası boyutlarda daha az sayıdaki dev tekellerin temerküzü ve mali yeteneklerinin güçlendirilmesi, mümkün olduğunca çok ulusal kaynağın sistemli olarak bunlara aktarılması, çalışanların ve emekçi nüfusun tümünün gittikçe daha çok sömürülmesi, bütün yetkilerin gitgide daha otoriter bir biçimde devletin doruğunda toplanması°°

°) O zamanın maliye bakanı, şimdiki cumhurbaşkanı.

°°) Dönemin cumhurbaşkanı Pompidou'nun tüm yetkileri eline alma ve meclisi yetkisiz hale getirme eğilimleri.

emperyalist ortaklarla bağların daha da sıkılaştırılması.

Oysa bugünkü durumu belirleyen şey, tam tersine, çelişkilerini çözmek için büyük sermayenin kullandığı tüm bu araçların, günümüzde, etkinliklerini gittikçe yitirmekte olmalarıdır. Bizatihi bu araçların kendileri yeni ve keskin çelişkilerin kaynağı olmuşlardır.

İşte Fransa'nın bugün maruz kaldığı bunalımın gerçek kaynağı budur.

Söz konusu bunalım herhangi bir sanayi uygarlığı bunalımı değildir. Bu bunalım, şu yada bu bakanın yeteneksizliğinden, beceriksizliğinden, uluslararası konjonktürden, ve hele Bay Pompidou'nun Fransız halkına atfettiği sözümona kararsızlıktan ileri gelen geçici bir bunalım hiç değildir. Bu, bir sistemin, toplumun ve ekonominin belli bir tipte örgütlenmesinin bunalımıdır, yani bu bunalım tekelci devlet kapitalizminin bunalımıdır.

Günün olguları, tekelci burjuvazinin bu bunalımı çözmekteki yetersizliğini gösteren sayısız örnekler vermektedir.

Bellibaşlı kapitalist ülkelerin para sistemlerini stabilize etmek amacıyla 1971 Aralık ayında gerçekleştirdikleri anlaşma böyledir. "Tarihin taşına yazılmıştır" deniyordu bu anlaşma için. Çok kısa bir süre sonra Batı Avrupa ülkeleri arasında başka bir uyumlandırma anlaşması imzalandı. Bunların hiçbiri, ülkeden ülkeye göç eden sermayenin spekülatif kâr peşinde koşmasını önlememiştir ve İngiliz lirasının bunalımı ile vaadedilen uyum, yerini, yeniden mali bunalımın daha da şiddetlenmesine bırakmıştır.

Bir başka planda da Cumhurbaşkanı, 23 Nisan referandumunu kullanarak, dayandığı çoğunluğu genişletmeyi ve güçlendirmeyi umuyordu. Büyük bir yenilgiye uğradı. O günden bu yana iktidar koalisyonu şaşkınlık içinde ne yapacağını bilemez durumda. Bay Chaban-Delmas'ın görevinden uzaklaştırılması bunun bir belirtisidir: Hükümet "yeni toplum"u kurma söylevleri çeken hükümetti; bu "yeni toplum" yaşamadan öldü, ve bugün artık söz konusu olan "eldekini korumak"tır.

Bu yeni sarsıntılar -1971 Haziran'ında "l'Humanité"de "Fransız Toplumunu Bunalımda" başlıklı bir yazıda belirtmiş olduğumuz gibi- göstermektedir ki, toplum olarak gelişmiş bir bunalım dönemine girmiş bulunuyoruz. Bu dönemin belirleyici nitelikleri "bu durumun eskisi gibi devam edemeyeceği, eskisi gibi kalamayacağı, eski durumun yeniden geri getirilemeyeceği yolundaki belirtilerin kesinleşmesidir. Bu dönem, bir sistemin sorunlarının, yeni bir cevap bulma noktasına kadar geliştiği bir dönemdir.

Başka bir deyişle, Fransa bir yol ayrımına gelmiştir.

Bu durum, gittikçe daha çok sayıda Fransız'ın dile getirdiği bir duyguda yankılanıyor: Önemli seçmeler yapmak gerektiği, günlük yaşantıyı iyileştirmenin, çocuklara daha iyi yarınlar hazırlamanın, ulusal çıkarların, artık yalnızca kısmi, mesleki kaygılara bağlı, yerel, zümrevi seçmelerden değil, bütün bir siyasal seçmeden geçtiği duygusu. İtici bir güç haline gelen bir düşünce giderek yol kazanmaktadır: *Üretim güçlerinin gelişmesinin yarattığı yeni sorunların çözümü; bu gelişmenin ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçların karşılanması; ülkenin iktisadi ve siyasal yapısında derin bir dönüşümü gerekli ve zorunlu görmektedir.*

Dünya çapında bir evrim

Fransa'daki bu gelişme daha genelde bütün dünyayı ilgilendiren bir gelişim içinde yer almaktadır.

Dünya kapitalist sistemi tümü ile hem derin hem sürekli bir bunalımla karşı karşıya iken, gerileme sürecini yaşarken, emperyalist stratejisini "gözden geçirmek" zorunda kalırken, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm güçleri karşı konulmaz bir biçimde ilerlemektedir. Artık bundan böyle insanlığın gelişiminde belirleyici etken, sosyalizmdir.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkeler, sosyal, iktisadi, kültürel ve siyasal yaşamın her alanında tartışma götürmez başarılar kazanıyorlar. Şüphe yok ki bu ülkelerde herşey mükemmel değil. Hatalar işlenmiştir, yetersizlikler, eksiklikler her an bulunup gösterilebi-

lır. Ama bunlar bizim bir gerçeği görmemizi engellemez. Kapitalist ülkelerin tersine sosyalist ülkeler yükselen bir gelişme çizgisi izlemekte, insanın artık sömürülmediği, bireyin gelişip serpilmesi için bugüne dek görülmemiş koşulların yaratıldığı ve sloganı "Dünyaya Barış!" olan bir toplumun kurulmasının ortaya çıkardığı sorunları kademeli olarak çözmektedirler.

Gerçekten de, bugünkü dönemin belirleyici özelliği, sosyalizmle barışın gittikçe daha çok özdeşleşmesidir.

Böylelikle ki, son zamanlarda ve herşeyden önce sosyalist ülkeler sayesinde, uluslararası yumuşama ve işbirliği yolunda önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Federal Alman Cumhuriyeti ile Sovyetler Birliği arasında, Federal Alman Cumhuriyeti ile Polonya arasında antlaşmaların imzalanmış olması, bu bakımdan Avrupa'nın gelişiminde bir dönüm noktasıdır ve kıta üzerinde toplu güvenlik için verilen mücadelede olumlu açılımlar getirmektedir. Bir Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı gereği gitgite kendini daha geniş bir biçimde duyurmaktadır.

Nixon'un Moskova gezisi sırasında Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında varılan anlaşmalar da, barış içinde bir arada yaşamaya çok önemli katkıda bulunmuşlardır. Bu gezi ve -Sovyetler Birliği Komünist Partisi 24. Kongresi'nce hazırlanan "Barış Planı"nın hayata geçirilmesi içinde yeralan- sonuçları, hiç şüphe yoktur ki, İkinci Dünya Savaşı'sonundan bu yana iki sistem arası ilişkiler tarihinde en önemli olay olmuştur. Silahların azaltılması, silahsızlanma tedbirlerine artık vakit kaybetmeden başvurulmasının mümkün ve gerekli olduğu düşüncesi gerçeklik kazanmaktadır. Aynı şekilde, uzlaşmaz askeri blokların aşılması, giderek de feshedilmeleri, artık gerçekçi amaçlar haline gelmektedir.

Bu uluslararası yumuşama eğilimi, halkların bağımsızlık istemi karşısındaki yenilgisini örtbas etmek için en barbar araçları kullanan Amerikan emperyalizminin, Vietnam ve bütün Çinhindi halkına karşı sürdürdüğu cani savaşın kaba ve çirkin niteliğini daha da belirlemektedir.

Bu eğilim, Arap halklarının ve bizzat İsrail halkının zararına olarak, Amerika Birleşik Devletleri'nin desteği ile Ortadoğu'da bilinçli olarak tehlikeli bir gerilimi ayakta tutan ve Birleşmiş Milletler kararlarını uygulamayı reddeden İsrail Devleti'nin gerici hükümetinin ağır sorumluluklarını daha da belirgin bir durumda ortaya çıkarmaktadır.

Bu uyumsuzluklar barışı ve halkların bağımsızlığını korumak için uyanıklığın ve eylemin şart olduğunun şaşmaz kanıtıdır. Bu şart ile, artık tarihsel bir kesinliktir ki, emperyalizm insanlığı geriye götürmeyi başaramayacak ve bugünkü uluslararası durum devam edecektir, çünkü bu durum dünya çapında sınıfsal güçler dengesinde meydana gelen derin değişikliklere dayanmaktadır.

Gerçeklerin bu gelişmesi doğaldır ki bilinçlerde de bir gelişmeyi doğurmaktadır. Bu, bizzat kendi ülkemizde meydana gelen siyasal değişikliklerin nedenlerini tahlil ederken göz önüne alınması, hesaba katılması gereken bir etkidir.

Bu anlamdadır ki, geçenlerde Sosyalist Parti Sekreteri Pierre Mauroy, partisinin gelişiminden söz ederken -bir akşam gazetesinden aktarıyorum- şöyle diyordu:

"Dünyamız gelişir ve değişirken, sosyalist W. Brandt doğuya açılış politikasını uygular, Başkan Nixon sırayla Mao Tse-tung ve Brejnev'le buluşurken, neden bizim gelişmeye ve değişmeye hakkımız olmasın?"

Ulusal ve uluslararası bütünlüğü içinde bu duruma getirdiğimiz analizdir ki, Fransız Komünist Partisi'ni büyük siyasal mücadeleler dönemine girmiş olduğumuz sonucuna götürmüştür. Bu mücadelede söz konusu olan şudur: Ya tekellerin iflas etmiş rejiminin süregitmesi veya sosyalizme yolu açacak bir yeni iktasadi ve siyasal demokrasi rejiminin kurulması.

On yıldan fazla zaman var ki, uluslararası komünist hareketle birlikte, biz, dünyadaki durumun gelişmesini inceleyerek, demokrasiye ve sosyalizme yeni, değişik, özgün yollarla varılabileceğinin mümkün olduğu kararına

varmıştıık.

Fransa'da tekelci kapitalizmin bunalımının keskinleşmesi ve 1968 Mayıs-Haziran büyük halk hareketinin verdiği dersler bu kanımızı daha da güçlendirmiştir.

İşte bu çeşitli değerlendirme ve gözlemlerden kalkarak biz 1971 Ekimi'nde "Halk Birliği Demokratik Hükümeti için" adlı programımızı kabul ve yayın kararını aldık.

1972 Haziran'ındaki yayımı 1 milyona vardığına göre yankıları çok büyük olan bu programın son sayfası şunları öne sürüyordu:

"Fransız Komünist Partisi, bu *Halk Birliği Demokratik Hükümet Programı*'nı her kanı, inanç ve meslekten kadınlı erkekli bütün fransızların tartışma ve onayına sunar. FKP bu programı, birlikte hazırlanıp birlikte uygulanacak bir hükümet programına kendileriyle varabilmeyi arzu ettiği diğer demokratik parti ve kuruluşlara da sunmaktadır."

Ve programımızı kadını erkeğiyle Fransızlara sunan Giriş'te şöyle diyorduk:

"Fransa'da FKP olmaksızın hiçbir sosyal ve ulusal ilerleme politikası mümkün değildir. Bununla birlikte biz herhangi bir tekel, herhangi bir hegemonya talep etmiyoruz. Biz, demokratik parti ve kuruluşlar arasında dürüst bir uyum olmasından, ülkenin demokratik dönüşümleri ve sosyalizme yürüyüşü için gerçekten mücadele etmeye kararlılık temeli üzerinde, aynı hak ve aynı yükümlerle bağlı, kendi kişiliklerini koruyan tarafların içten işbirliğinden yanayız... Biz komünistler toparlayacağız."

Birlik Uğruna Mücadelemiz

Gerçekten de birlik, büyük sermayeye karşı kavganın başarısı için temel bir araçtır, bu kavganın her aşamasında gereklidir. Bu yüzden, işçi sınıfının birliği, tüm demokratik güçlerin birliği için mücadele bizim için değişmez, ilkel bir politikadır. Fransız Komünist Partisi'nin bütün tarihi birlik uğruna bıkmıp usanmadan yaptığı girişimlerle

doludur. 1934'te komünistlerle sosyalistler arasında imzalanmış eylem birliği paktı, arkasından da önemli sosyal kazanımlar getirilen Halk Cephesi'nin kurulması bunun örneğidir. Direniş sırasında ulusal cephenin kuruluşu ve Direniş Ulusal Konseyi Programı'nın kabulü de bu konuda somut örneklerdir. Bu birlik uğruna mücadelemizin bir başka örneği de, nihayet, Kurtuluş'ta komünist bakanların hükümete katılmasıdır.

Daha sonraları da Partimiz, en güç koşullar altında bile birlik uğruna mücadelesinden asla vazgeçmemiştir. Cesaretini kaybetmemiş, sekterce kendi içine kapanmaya yanaşmamıştır.

1938'de uğranılan ciddi başarısızlığın ertesinde, Parti Maurice Thorez'in iticiliğiyle, işçi, emekçi ve demokratların, politikası mutlaka aleyhlerine olan tekellerin iktidarına karşı mücadelelerinde yardım etmek için sabırlı ve inatçı bir çabaya girişmiştir.

Daha 1962'den itibaren kişisel iktidara karşı muhalefetin saflarını yavaş yavaş genişletmek ve bu iktidara karşı paralel eylemleri geliştirmek kaygısı ile "Omuz Omuz Yürümek ve Birlikte Vurmak!" parolasını ortaya attık.

1963'ten itibaren birtakım ortak eylem biçimlerine geçmek mümkün oldu.

1964'teki 17. Kongresi'nde Partimiz, demokratik parti ve örgütlerin bir ortak programa olan ihtiyaçlarını birlik uğruna verdiği kavga'nın temel konusu olarak kabul etti. Dünyada ve Fransa'da meydana gelen değişiklikleri değerlendiren Waldeck Rochet o sıralar, "1936 ve 1945'tekinden daha geniş bir birliği düşünmenin mümkün olduğunu" söylüyordu.

Bu noktada komünist militanlar büyük bir basiret ve zorlu çabalar gerektirecek olan büyük bir mücadeleye atılıyorlardı. İşçi ve demokratik hareketin yükselişi ve ortak eylemin sağladığı ilerlemelere bağlantılı olarak Partimiz büyük girişimler yaptı, her biri ortak program yolunda birer adım olan anlaşmalara varılmasını sağladı.

Böylelikle ki, 1965 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sol partilerin ortak bir aday etrafında bir araya gelmelerinde biz belirleyici bir rol oynadık.

1966 Aralığında, Sosyalist ve Radikal partilerle Cumhuriyetçi Kurumlar Konvansiyonu'nun oluşturduğu Demokratik ve Sosyalist Sol Federasyonu (FGDS) ile birlikte, ortak eyleme dar ve sınırlı da olsa siyasal bir temel sağlayan ilk belgeyi kabul ediyorduk.

1968 Şubat'ında bu kuruluşla, iki parti arasındaki siyasal görüşbirliğinin alanını genişleten bir asgari platform tanımlaması ortaya koyuyorduk.

1968 Mayıs-Haziran Büyük Halk Hareketi birlik için kavraya yeni boyutlar getirdi. "Mayıs-Haziran'ın kalıcı sonuçları olacaktır" demiştik o zaman. Gerçekten de, sınıf kavgasının gelişmesi ve derin bir değişiklik için birliğe özlemin ilerlemesi eğilimi o zamandan bu yana sürekli olarak kendini göstermekte ve büyümektedir.

1969'da son dönemde izlediği politikanın uğradığı başarısızlıklardan dersler çıkararak Sosyalist Parti, Issy-les-Moulineaux Kongresi'nde solun birliği yolunu seçiyor ve sağla ittifaklardan vazgeçmeyi kararlaştırıyordu. Bu karar bir siyasal anlaşmanın temel koşulları üstüne partilerimiz arasında görüşmelerin başlamasını mümkün kıldı. Bu tartışmalar, 1970 Aralığında, birlik anlayışında yeni bir ilerleme kaydı olan bir bilançonun yayınlanmasına varıyordu.

Bütün bu birlik için mücadele dönemi boyunca yaptığımız girişimlerin her biri Waldeck Rochet'nin 1969'da dile getirdiği kaygıdan esinlenmekteydi;

"Geniş kitlelerin istediği derin demokratik reformları uygulamak için işçi ve demokratik güçlerin çoğunluğunun bir toparlanması gerçekten ortaya çıkarılmak isteniyorsa, biz (demokratik parti ve örgütlerin) ortak bir hükümet programı üzerinde kesin ve kararlı bir angajmanın gerekliliğine bugün her zamankinden daha çok inanıyoruz.

22 Mart 1972'de yaptıkları bir görüşme sonucu Sosyalist Parti ile FKP hükümet programını da içeren bir siyasal an-

laşmaya varmayı kararlaştırdılar.

27 Haziran 1972'de yoğun, derin ve titiz bir çalışmadan sonra partilerimizin yönetimlerini temsil eden heyetlerce bir ortak hükümet programı kabul ediliyor, ve bu program, 9 Temmuz'da partimizin milli konferansınca, Sosyalist Parti'nin de küçük kurultayınca onaylanıyordu.

Yarın, Fransa'da...

Ortak Program'ın Giriş'inde Sosyalist Parti ile FKP, birlikte "varolan düzenin haksızlıklarına ve tutarsızlıklarına son verme isteklerini" dile getirmekte ve "buna ulaşmak, sosyalizme giden yolu açmak için, Fransa'nın siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamında derin değişmeler gereklidir," demektedirler.

Ortak Program işte bu değişiklikleri sergilemektedir:

Halkımızın çoğunluğu bu programı benimsemeye karar verirse, demokratik Fransa'nın politikası yarın ne olacaktır, Fransızların günlük yaşantılarında ne değişecektir?

Öncelik sosyal tedbirlere! İşte yeni hükümetin parolası bu olacaktır. Yeni hükümetin eyleminin ana hedefi, gerçekten, çalışanlara ve tüm emekçi nüfusa bugünkünden daha farklı, daha iyi yaşamayı sağlayacak koşullar yaratmak olacaktır.

Gerçekte, ortak programın öngördüğü tedbirler bütünü göz önüne alındığında, bunların ülkemizin bugüne dek hiçbir zaman tanımadığı en gözü pek sosyal politikayı oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Bu tedbirler, uygulamaya konur konmaz, fabrikalarda, bürolarda, laboratuvarlarda yada tarlada emeğiyle geçinen bütün herkesin kaderini misli görülmemiş biçimde iyileştirecektir. Bu tedbirlerin uygulanması ile aynı zamanda kadının toplumdaki yeri yükselinecek, gençlik için yepyeni, şevk verici ufuklar belirecektir.

Bu, doğaldır ki, 5. Cumhuriyet için Demokratlar Birliği -UDR'den J.J. Servan-Schreiber'a kadar uzanan gerici cephenin işine gelmez. Basıyorlar feryadı: "Ulusal ekonomiyi

ıyı çökerteceksiniz siz! Nereden bulacaksınız böyle bir sosyal politikayı gerçekleştirmek için gerekli kaynakları?"

Gerekli kaynaklar esas itibarıyla daha şimdiden hazırdır. Fransa iktisadi ve teknik bakımdan çok gelişmiş bir ülkedir. İşçileri, köylüleri, aydınları sınırsız zenginlikler yaratmaktadır. Anormal olan ve değiştirilmesi gereken şey odur ki, bu zenginlikler mümkün olduğunca en çok sayıda insana yarayacak yerde, bir avuç sınıai ve mali derebeyliklerin elinde toplanmaktadır. Üstelik, ülkenin bütün iktisadi politikası, sınıai kalkınma, tarımın yönlendirilmesi, bayındırlık, imar-iskan, vergi sistemi vb., bütünüyle bugünkü iktidarca tekellerin kâr hesaplarına göre ayarlanmıştır.

Bizimki gibi bir ülkede pahalıya mal olan, ona ezici bir yük teşkil eden ileri bir sosyal politikanın uygulanması değil, tekellerin ülke çapında üretilen artık-değerin çok önemli bir bölümünü ele geçirip biriktirmeleri, ona el koymalarıdır. Böylece biriken sermaye acaba sosyal ihtiyaçları tatmine yönelik bir üretimin gelişmesi için gereken yatırımları gerçekleştirmeye mi yaramaktadır? Ne gezer? Bu sermaye yalnızca ve yalnızca tekelci kârı daha da artırmak için kullanılmaktadır. Ulusun kaynaklarının gelişmesinde kaçınılmaz olmaktan ve hatta yararlı olmaktan uzak büyük sermaye bu kaynakların önemli bir bölümünü amacından saptırmakta, bir bölümünü de "dondurmaktadır"! Birikmiş sermayenin yarısı ülke için üretici amaçlarla kullanılmamakta, hemen kullanılabilir büyük bir sermaye yığını spekülasyonun bulanık sularında yüzmekte, devasa parazit harcamalar yapılmakta, bunca insan ve maddi potansiyel yetenekler resmen kısırlaştırılmaktadır.

İşte bu büyük israfa bir son vermek; mevcut kaynakları ulusun bizzat kendisinin emrine vermek ve yeni kaynaklar yaratmak içindir ki, demokratik hükümetin eylemi ülkeyi tekelci sermayenin boyunduruğundan kurtarmayı amaçlayacaktır.

Bu amaçla, Ortak Program'da öngörüldüğü gibi:

"Hükümet halen egemenliğini kapitalist grupların ellerinde tuttukları en önemli üretim araçlarıyla mali gereçlerin giderek toplumun eline geçmesini sağlayacaktır."

Yasama döneminin başından itibaren, bankacılık sektörü ile mali sektörün tümü ulusallaştırılacak, sanayide de sektörlerle göre değişen bir tedbirler dizisiyle ulusallaştırmalar ve kamu sektörünün genişliği, en azından, önceden saptanacak bir düzeye ulaştırılacaktır.

Ortak Program'ın, gerici propagandanın öne sürdüğü gibi "herşeyi ulusallaştırmayı" önermediğini anlamak için bu programı okumak yeterlidir. Gerçekte, kamu sektörü ile ulusallaştırılmış sektörün genişletilmesi, Fransa'da varolan 700 bin civarındaki sanayi işletmesinin çok küçük bir kısmını ilgilendirmektedir. Bu sektörün tamamı halihazırda ekonomide mevcut 15 milyon ücretliden sadece 2,5 milyona ulaşmayan bir kısmını kapsayacaktır. Demek ki, özel sektörün çok büyük bir bölümü varlığını korumaya devam edecektir. Öte yandan, ulusallaştırılan işletmelerin hisse senedi hamillerine verilecek tazminatta, çok sayıda hisse senedine malik olanlarla az ve orta miktarda hisse senedi sahibi olanlar arasında (sonuncular lehine, ç.) bir ayırım gözetilecektir. Şüphe yok ki, bankaların ulusallaştırılması sırasında ne özel kişilerin, ne de işletmelerin bu bankalardaki mevduatına dokunulacak; küçük tasarruf sahipleri için Kurtuluş'ta Crédit Lyonnais, B.N.P. ve Soci  t   G  n  ral'in ulusallaştırılmalarının doğurduğu sonuçlara göre farklı bir sonuç meydana gelmeyecektir.

Demek ki, ulusallaştırma, sadece ülke ekonomisinin büyük kısmını egemenlikleri altında tutan, yönlendiren ve ezen dev tekelleri ilgilendirmektedir. Sözü edilen sanayi gruplarının üretimi, tek başına, ülke içi gayrisafi üretim yüzde 15'ini temsil etmektedir. Ulusallaştırma, iktisadi gelişmenin temel manivelalarını ulusun eline verecek ve bunu da Renault veya EDF gibi (ulusallaştırılmış, ç.) işletmelerin daha şimdiden bütün dünyaya ispatladıkları etkinlik koşulları içinde yapacaktır. Aynızamanda, ulusallaştırma, çok sayıda k c k ve orta girişimi büyük sermayeye bağlı olmaktan ve günümüzde sürekli olarak maruz kaldıkları tekeller tarafından yutulma yada yokedilme tehdidinden kurtaracaktır.

Bu ulusallaştırma işlemlerinin "devletleştirme" ile hiç bir ortak yönü olmayacaktır. Ulusallaştırılan işletmeler, hazırlanmasına demokratik bir biçimde katkıda bulunacakla-

rı Plan'ın hedefleri çerçevesinde, yürütme özerkliğine sahip olacaklardır. Ayrıca, emekçiler, bunların yönetim ve yürütümüne en geniş bir şekilde katılacaklardır.

Ortak Program'da öngörülen ülkemizin halk yığınlarına dayanılarak gerçekleştirilecek ekonomik reformlar, tüm üretici güçleri seferber edecek, israfları ortadan kaldıracak, toplumsal çalışmanın üretkenliğini artıracak, gerçek bir ekonomik atılımı sağlayacak ve, aynı zamanda, yenilik getirici bir sosyal politikanın uygulanması için gerekli kaynakları meydana çıkaracaktır.

Bunun yanısıra, askeri harcamaların kısılması ve öncelikle nükleer vurucu güç yapısının durdurulması da, büyük şirketlerin sermayelerinin ve büyük servetlerin sıkı bir vergilendirmeye tabi tutulması, spekülasyona ve sermaye kaçırılmasına karşı yürütülecek etkin savaş, demokratik Devlet'e gerekli mali olanakları sağlayacaktır.

Bunun için diyoruz ki; bu program hiç de demagojik değildir. Biz sorumluluk duygusu taşıyan kişileriz; bizim, devlet, emekçilere ve ülkemize karşı görevlerimiz konusunda üstün bir duyarlılığımız vardır. Demokratik hükümetin faaliyetinin başarıyla hedefine varabilmesi -yani Fransızların müreffeh bir ülkede daha iyi yaşayabilmeleri- amacıyla Ortak Program'ın gerekli tutarlılığa sahip olmasına titizlikle dikkat ettik. Ortak Program, gerçekçi bir programdır, gerçekleştirilebilir bir programdır, gerçekleştirilmesi, Fransa'da mutluluğun yepyeni bir anlayış kazanmasını sağlayacak bir programdır.

Ne var ki, daha iyi yaşamak, aynı zamanda özgür yaşamak, tercihlere, kararlara ve ülkenin yönetimine katılmak demektir. Bunun içindir ki, Komünist Partisi ve Sosyalist Partisi, birlikte, ortak programlarında şu hususu açıkça beyan ederler: Demokratik hükümet, kişi özgürlükleriyle toplu özgürlükleri güvence altına alıp geliştirecek, kurumları demokratikleştirmek için çaba harcayacaktır. Bu konuda öngörülen tedbirlerin tümünün uygulamaya konulması, emekçilerin, halk yığınlarının yönetime, yürütmeye ve her düzeyde kamu işlerinin denetimine katılmalarıyla meydana gelecek gerçek bir atılımda ifadesini bulacaktır. Demek ki, bu tedbirler, yığınların devamlı müdahalesini mümkün

kılıp teşvik ederek, programın gerçekleştirilmesi için verimli birer *politik araç* olacaktır.

Ülke içinde uygulanacak demokratik bir politika, uluslararası alanda da demokratik bir politika yürütülmesini öngörür.

Demek ki demokratik bir hükümet, Fransa'yı, barış içinde bir arada yaşama ve tüm ülkelerle işbirliği, ulusal egemenliğe saygı ve hak eşitliği, -kendimizinkinden başlamak üzere- herhangi bir ulusa ittifaklarını seçmesi yada halkının çoğunluğunca kararlaştırılmış hedeflerinin gerçekleştirilmesini engellemek amacıyla dış müdahale, baskı yada misilleme yapmayı red ilkeleri üzerine kurulmuş bir dış politika uygulama yoluna sokacaktır.

Demokratik Fransa, uluslararası gelişmelerin gerisinden gitmeyip yumuşamaya (détente), silahsızlanmaya ve dünya barışına aktif olarak katkıda bulunmak amacıyla bir dizi önemli girişimlerde bulunacaktır. Demokratik Fransa, bugünkü ittifaklarını tartışma konusu yapmaksızın, ülkeyi her türlü askeri-politik blok'a karşı bağımsız olma yoluna sokma isteğini açıklıkla gösterecek, Avrupa Ekonomik Topluluğu faaliyetlerine katılmakla birlikte, bu topluluğu büyük sermayenin egemenliğinden kurtarma, Topluluk içinde emekçilerin çıkarlarını savunma ve politik, ekonomik ve sosyal programını uygulayabilmek amacıyla, her durumda, hareket serbestliğini koruma kaygısına sahip olacaktır.

Böylece, kaba çizgileriyle belirlendiği kadarıyla dahi, Ortak Program, tüm yönleriyle yepyeni bir politika, bir sosyal, demokratik ve barışçı politika olarak ortaya çıkmaktadır. Böyle bir politika, hiç şüphesiz, işçi sınıfının ve tüm ücretlilerin çıkarlarını karşılamaktadır. Büyük sermayenin egemenliğine karşı olduğu içindir ki, bu politika, orta tabakaların çıkarlarına, tüm halkın gereksinmelerine en uygun düşen politikadır. Nihayet, bu politika sarsılmaz bir biçimde bağlı olduğumuz ulusal çıkarlara da uygundur.

Burada söylenenler, boş vaatler midir? Hayır, Ortak Program, onu hazırlamış olan partiler ve onu benimseyecek olan diğer demokratik kuruluşlar için bir taahhüt niteli-

ğindedir. Seçmen kitlesinin çoğunluğu tarafından onaylanır onaylanmaz da, bir yandan parlamento çoğunluğuyla seçmenleri, öte yandan ise hükümet ile parlamento çoğunluğunu bağlayan gerçek bir yasama dönemi sözleşmesi haline gelecektir. Eğer bu sözleşme bozulacak ve bu nedenle politik bir bunalım ortaya çıkacak olursa, muhtemel bir yeni hükümet kurma denemesinden sonra karar genelayon olacaktır. Her halükârda, program, Ortak Program'la taahhüt altına giren partilerin, aynı zamanda, genelayon sonucu ortaya çıkan sol çoğunluktan başka bir çoğunluğa dayanacak bir hükümetin oluşturulmasına seçilmiş üyelerinin olumsuz oylarıyla karşı çıkmak taahhüdü altına girdiklerini de belirtmektedir. Bu önemli hüküm, geçmişte sık sık olduğu gibi, halkımız çoğunluğunun demokratik bir programa oy verdikten sonra ülkenin başında gerici bir hükümet bulmasını önleyebilmek amacıyla konmuştur.

İleri demokrasiden sosyalizme

Bu program, ileri, yenilik getirici ve gerçekçi bir programdır.

Süphesiz burada Fransız Komünist Partisi Programı'ndaki tüm önerileri bulamamaktayız. Ne var ki, biz, varolan olanakları dikkate alarak demokrasi ve sosyalizm davasını daha ileriye götürmeyi sürekli olarak göz önünde tuttuğumuzdan, hiçbir zaman gauchisme (sol sapma)'in belirleyici özelliği olup onun tüm güçsüzlüğünün nedenini teşkil eden "ya hep yada hiç" sloganının izleyicisi olmadık. Biz her zaman şunu dedik: programımız ya tamamen kabul yada reddedilecek bir şey değildir; biz, başkalarının öneri ve görüşlerini dikkatle dinlemeğe hazırız; gerçek bir değişikliğe, derin bir ekonomik ve sosyal değişikliğe doğru önemli bir adım atmak söz konusu olduğunda, en hassas noktalarda taraflarca kabul edilebilecek uzlaşmalar bulmak durumundayız. İşte biz görüşmeleri bu anlayış içinde yürüttük.

Ortak Program'ın hazırlanmasının ortaya çıkarttığı çeşitli sorunların çözülmesinde bize iki düşünce yolgöster-

di: bir yandan, ülkenin, emekçilerin ve ulusun çıkarlarına uygun yeni bir yola girebilmesi için demokratik hükümetin her alanda belirlenmiş bir asgari düzeyi hızla aşması gerektiği düşüncesi; öte yandan, Program'da öngörülen hususların her alanda yığılıkların müdahalesini, emekçilerin mücadelesinin gelişmesini teşvik ederek demokratik yönelişi sağlamlaştırması ve Fransa'ya sosyalizm yolunu açması gerektiği düşüncesi.

Sonuç olarak, bu programın gerçekleştirilmesi, ülkemizin tarihinde nasıl bir yer işgal edecektir? Program, ülkemize ne gibi bir gelecek hazırlamaktadır? Söz konusu olan program, bir sosyalist program değildir. Sosyalist toplumun temelinde bellibaşlı üretim ve mübadele araçlarının *tümünün* toplumsal mülkiyetiyle işçi sınıfının diğer emekçi halk tabakalarıyla ittifak halinde siyasal iktidarı kullanması olayı yatar. Oysa, Ortak Program'ı okumak, onun gerçekleştirilmesinin, Fransa'ya sosyalizmin yerleştirilmesiyle eş anlamlı olmadığını anlamak için yeterlidir. Bunu, sosyalizme karşı olanlara güven vermek için değil, sosyalizm kavramını ve onun devrimci kapsamını zayıflatmamak, küçültmemek ve yavanlaştırmamak kaygısında olduğumuz için söylüyoruz. Bununla birlikte, Ortak Program'ın gerçekleştirilmesiyle mümkün olacak rejim, bizim, kelime fetişizmine kaçmaksızın, ileri demokrasi adını verdiğimiz rejime tekabül eden bir politik ve ekonomik demokrasidir. Yani, ülkemizin şimdiye kadar görmediği türden, şimdiye kadar eşine raslanmamış sosyal bir kapsamı olan politik ve ekonomik reformlarla kendini ortaya koyacak bir demokrasi. Böyle bir demokrasi, büyük sermayenin durumunu zayıflatıp işçi sınıfınınkini güçlendirecektir. Böylelikle bu demokrasi, emekçilerin, halkımızın çoğunluğunu toplumda sosyalist bir dönüşüm yapılması gerekliliği düşüncesine kazanmak yolundaki çabalarını en iyi koşullarda sürdürmelerini sağlayacaktır.

Kısaca, programın başarısı ile kurulması ve sürekli gelişmesi sağlanacak ileri ekonomik ve sosyal içerikli demokrasi, *sosyalizme geçişin bir tarzını* teşkil edecektir.

Demek ki, bu Ortak Hükümet Programı'nı kabul ederken sosyalizm için yürüttüğümüz ihtilalci mücadeleden hiç bir

şekilde vazgeçmiş değiliz. Sosyalizm temel hedefimizdir. Fransa'yı sosyalizmin kurulacağı an'a yaklaştırmak isteği, tüm eylemlerimizin ilhâm kaynağı olmaktadır. Program ise, kararlı bir biçimde uygulamaya konulduğu takdirde, sosyalizme giden yolu ülkemize uygun biçim ve özelliklerde açabilecek bir ileri demokrasinin kurulmasını öngören bir politikayı açıkça belirlemektedir.

UDR'in çıkırtkanları, programın uygulanmasının "toplumun değiştirilmesi" sonucuna götüreceğini boğazları yırtılırcasına haykırmaktadırlar. Böylece, daha din "yeni bir toplum" kurma niyetleri hakkında büyük gürültü koparanların ikiyüzlülüklerinin derecesi anlaşılmaktadır. Aslına bakılırsa, onlar için, "Büyük Toplumun Kurulması" sadece bir nutuk konusu idi. Oysa, Ortak Program'ı gerçekleştiren demokratik bir hükümet ile Fransa, *gerçekten* yeni bir toplum kurulmasına girişecek ve bu toplumda yaşamak, halkımızın kadın erkek tüm insanları için çok daha büyük bir mutluluk kaynağı olacaktır.

Birliğin Anahtarı

Halk Birliği, Ortak Program'ın, yarın gerçekten Fransa Hükümeti'nin programı olması için nasıl davranmalı? Bu, kaderlerinin değişmesini arzu eden milyonlarca kadın erkek fransızın her birinin davranışına bağlıdır.

Ortak Program'ın zafere ulaşması için, onun etrafında işçi güçlerinin, demokratik ve ulusal güçlerin, -felsefi veya dini kanaatleri ne olursa olsun- şimdiki iktidarın politikasına karşı olan ve derin demokratik değişimlere istem duyan kadın erkek tüm fransızların oluşturacağı geniş bir topluluğun gerçekleşmesi, kısacası güçlü ve geniş bir Halk Birliği'nin oluşması gereklidir.

Halk Birliği, büyük sermayenin ve onun politikasının kurbanı olan tüm toplumsal tabakaların birliğidir.

Bu, en hoyrat bir biçimde sömürülen ve ülkeyi büyük

tröstlerin egemenliğinden kurtarmakta doğrudan çıkarı olan sınıfın, yani sıradan işçiden en vasıflı işçiye kadar, modern bir ülkenin zenginliklerinin temel üreticisi ve en mücadeleci sosyal güç olan işçi sınıfının birliğidir.

Halk Birliği, aynı zamanda, işçi sınıfının yanında teknisyen ve mühendislerin, büyük köylü yığınlarının, memurların, esnaf ve zanaatkârların, öğretmenlerin, aydın ve sanatçıların, küçük ve orta girişimcilerin birliğidir.

Buna ek olarak, Halk Birliği, iş bulma, meslek edinme ve boş zamanları değerlendirme konularında toplumsal hak-sızlıkların etkilerini acı bir şekilde duyan ve bu çağdışı durumu değiştirmek için sabırsızlanan, ve Ortak Program'ın gerçekleşmesi halinde toplumda coşkunluk verici sorumluluklar yüklenecek olan gençliğin dinamik birliğidir.

İktidarın politikasının incittiği çok sayıda kadın erkek, alışageldikleri yargılarını yeniden gözden geçirmeğe, ülkeyi saran bunalımın sorumlusu olan partilerden uzaklaşmağa, bir yön değişimini gerekli saymağa başlamışlardır.

Ayrıca, hiçbir partiye mensup olmamakla birlikte demokrasiye yürekten bağlı olanlar var. Bu rejimin sürdürelediği sosyal adaletsizlikleri dini duygularıyla bağdaştırmayıp isyan eden hristiyanlar da var.

Sistemin mali skandalları karşısında gönülleri bulan ve haklı olarak, iktidarın Fransa'nın şan, şeref ve bağımsızlığını iki paraya satmasından endişe duyan yurtseverler var; onlar da, bizim gibi, Azorlar'daki Pompidou-Nixon görüşmelerinin ertesinde Atlantizm'e (NATO'culuğa, ç.) verilen tavizlerden kaygı duymuşlardır. Son referandum sırasında iktidar tarafından yönetilen kampanya, tıpkı bizimki gibi, onların da UDR'in politikasının ulusal çıkarlara göre çizilmediği biçimindeki kanıtlarını doğruladı.

Halk Birliği, felsefi yada dini kanıtları, oy verme alışkanlıkları ne olursa olsun; şimdiye kadar politik mücadeleye ne kadar kayıtsız kalmış bulunurlarsa bulunsunlar,

kadın erkek tüm bu insanların birliğidir. Onların ve bizim aynı ve tek bir düşmanımız vardır: Büyük sermaye. Bunlar Ortak Programın gerçekleşmesinde özlemlerine bir cevap bulacaklardır: Bu kimseler, hiçbir sekterlik ve kin gütmeksizin, kurulması gereken Halk Birliği içinde yerlerini bulacaklardır. Ortak Program'ın başarısını sağlamak söz konusu olduğunda, hiçbir güç, hiçbir şahsiyet, hiçbir iyi niyet genel çabanın dışına atılmamalıdır.

Nihayet Halk Birliği, kendi kişilikleri, ilkeleri ve organizasyonlarına karşı saygılı davranarak Ortak Programın gerçekleştirilmesi için çaba göstermek isteyen tüm işçi güçlerinin, demokratik ve ulusal güçlerin topluluğudur.

Bu birlik, büyük tröstlerin ve onların iktidarının politikasından zarar gören toplumsal tabakaların çıkar ve özlemlerini çeşitli derecelerde yansıtan siyasal partilerin eşitlik içinde kurdukları açık, dürüst ve yürekli işbirliğidir.

Bu birlik, Komünist Partisi ile Sosyalist Partisi arasında sağlam bir uyumadır; solun uzun süre bölünmüşlüğünden ve "bir şeyler yapmak" gerektiği duygusundan doğmuş olan çeşitli diğer kuruluşların bu iki partiyle birlikte ortak eyleme girmeleridir. Bu, -kendi eğilimlerine saygı içinde ve kendi yetkileri çerçevesinde- sendikal, mesleki ve zümrevi örgütlerin, uzun zamandan beri elde etmek için mücadele ettikleri toplumsal, iktisadi ve insani hakların gerçekleştirilmesini sağlayacak olan programın başarısı için işbirliği yapmalarıdır. Daha şimdiden, güçlü CGT programı desteklemeğe karar vermiştir ve onun zaferi için verilecek savaşa aktif bir şekilde katılacaktır. Aile İşletmecilerini Savunma Hareketi (MODEF), Program üzerinde olumlu bir yargıya varmıştır. Sendikal hareketin tümünün program çevresinde kurulacak Halk Birliği'ne yapıcı bir katkı getireceğini temenni etmek gerekir.

Birlik, çalışan, acı çeken ve müreffeh ve mutlu bir geleceği uman istisnasız tüm Fransızların birliği - işte, Ortak Program'ın zaferini sağlayacak en güvenilir araç budur.

*Fransız Komünist Partisi
Halk Birliği'nin Ön Safında*

Fransız Komünist Partisi, örgütleri ve tüm militanlarıyla bu zafer için vargüclüyle çaba harcayacaktır.

Ortak Program'ı zafere ulaştırmak, işte çizgimiz budur. Partimiz her zaman taahhütlerine sadık kalmıştır; bu kere de Program'ı kabul ederek girdiği taahhüde sadık kalacak ve Program'a geniş bir halk hareketinin desteğini sağlamak için tüm olanaklarını seferbér edecektir.

Parti, Program'ın başarısında en etkin öge olma niyetindedir ve bu niyetini gizlememektedir. Parti, diğer demokratik kuruluşlarla bir şevkli çalışma yarışı içinde olmak istemekte ve bunu da, örgütlerin karşılıklı olarak birbirlerini zayıflatmaları için değil, fakat büyük burjuvaziyi ve onun iktidarını yenmek, ülkedeki demokratik yenileşmeyi ve yarın sosyalizmi birlikte kurmayı sağlamak amacıyla yapmaktadır.

Komünist Partisi'nin halkımızın demokratik hareketini güçlendirmek ve bu hareketin zafer kazanmasını sağlamak için yapılan eylemin ön saflarında olmasından daha olağan ve kaçınılmaz bir şey yoktur.

Bu, işçi sınıfının ihtilalci partisinin ve dolayısıyla onun doktriniyle mücadele ve örgütlenme yöntemlerinin Halk Birliği'nin öncüsü rolünü oynamak olanaklarını kendisine vermesinden ileri gelmektedir; bu doktrinle mücadele ve örgütlenme yöntemleri, onu, "çağımızın gerektirdiği büyük siyasal ve toplumsal değişimlerin vaz geçilmez aracı haline getirmektedir."

Bu, Komünist Partisi'nin güç ve etkisinin, emekçiler, demokratlar, geniş halk yığınları için hayati bir koz, ihtiyaçlarına ve özlemlerine cevap veren ortak bir programın gerçekleştirilmesi için mücadelenin kararlılık ve başarı ile yürütülmesi yolunda başlıca güvenceyi teşkil etmesi demektir.

Fransız Komünist Partisi ne kadar etkili ve aktif olursa, üyeleri ne kadar çoğalırsa, Ortak Program o kadar hızlı bir şekilde ülkenin yaşayan gerçeği haline gelecektir.

Ve özgür, barışçı ve mutlu bir Fransa'da, demokratik bahar Fransa'sında, cesaretle sosyalizme yürüyen Fransa'da şafak o kadar çabuk sökecektir.

GEORGES MARCHAIS

*Fransız Komünist Partisi
Sekreter Yardımcısı^o*

^o) Marchais, bu önsözü yazdığı sırada Genel Sekreter Yardımcısı idi. Son parti kurultayında genel sekreterliğe seçilmiştir.

**ortak
hükümet
programı**

G İ R İ Ő

Fransız Komünist Partisi ve Sosyalist Parti, ortak bir hükümet programı sunarken, büyük önem taşıyan bir siyasal davranışta bulduklarının bilincindedirler. Her iki parti birlikte, varolan düzenin haksızlıklarına ve tutarsızlıklarına son verme isteklerini dile getirirler. Buna ulaşmak, sosyalizme giden yolu açmak için, Fransa'nın siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamında derin değişmeler gereklidir.

Solun birliğinin, halkın bütün güçlerinin bir araya gelmesinin açtığı olanaklar ve bu programda geliştirilen öneriler, fransızlara daha iyi yaşamak, yaşantılarını değiştirmek olanağını açan araçlardır. Programın temel kaygısı, fransız halkının ihtiyaçlarına ve özlemlerine cevap vermektir.

Bu bir eylem programıdır; her iki partinin birbirilerine karşı olduğu gibi, ülkeye karşı da verilmiş sözüdür; program, gerçek bir siyasal ve ekonomik demokrasiyi kurmayı olanaklı kılacak yeni bir durum yaratmaktadır.

Doğaldır ki, Fransız Komünist Partisi ve Sosyalist Parti, kendi kişiliklerini korumaktadırlar. Her biri kendi varlıklarını temellendiren ilkelere bağlılıklarını açıklarlar. Bazı politik değerlendirmeleri birbirinden farklıdır. Fakat bu onların birlikte yönetime gelmek irade ve yeterliliğine sahip olmadıkları anlamını taşımaz.

Bugün iki parti aralarındaki anlaşmanın, önümüzdeki yassama dönemi için ülkeye ortak bir hükümet programı önermeye rahatça yetecek kadar geniş olduğunu saptarlar.

Sosyalist Parti ve Fransız Komünist Partisi, bu programın milyonlarca fransızın özlemlerine ve demokrasinin gereklerine cevap verdiği kanısındadırlar.

Her iki parti, fransızları, programı desteklemeğe ve zafere ulaştırmağa çağırırlar. Programı diğer demokratik parti ve örgütlere sunarlar ve onları da bu eylemde kendilerine katılmağa çağırırlar.

Birinci Kısım

DAHA İYİ YAŞAMA, YAŞAMI DEĞİŞTİRME

Bölüm I

ÜCRETLER, İŞ BULMA VE ÇALIŞMA KOŞULLARI

1. Satınalma Gücü

Ücretli çalışanların durmadan artan ihtiyaçlarını her geçen gün daha iyi karşılayabilmeleri için, satınalma gücünde düzenli bir artış vazgeçilmez bir gerekliliktir. Ekonominin gelişmesi, bu artışa katkıda bulunacaktır.

Satınalma gücünün artışı, belirleyen başlıca ögeler, doğrudan ücretlerin ve sosyal yardımların yükselmesi, fiyat istikrarı, küçük ve orta mükelleflerin üstündeki vergi yükünün hafifletilmesidir.

Ücretler

Öncelikle, en düşük olanlar ve en meşakkatli çalışmaların karşılığı ödenenler olmak üzere, ücretler ve maaşlarda dolgun artışlara gidilecektir. Esasen bugünden itibaren hiçbir ücret ayda 1.000 frangın altında olmamak gerekirdi.

Bölgesel ücret düşüklükleri, coğrafi oransızlıklar, yaş, cinsiyete yada emekçinin milliyetine göre kurulmuş bütün ayırımlar kaldırılacaktır.

Toplu sözleşmelere ve işyeri sözleşmelerine, nitelik derecelerinin hepsini kapsayan ve her ücret için bir asgari miktar garantisi saptayan tek bir kademelendirme konulacaktır. Ücretler arasındaki azami farklar da aynı şekilde saptanacaktır. Ücretlerin gerçek kademelendirilmesinde göz önünde tutulacak ölçüler, yalnızca vasıflılık, sorumluluk, işin zorluğu ve kıdem olacaktır. Ücret ödemede gerçek bir aylık esasının yararlı yanları genelleştirilecektir.

Ulusal ve mesleklerarası yeni bir aylık asgari ücret saptanacak ve bu asgari ücret, sendikal örgütlerin onayıyla yapılacak fiyat endekslerine göre düzenli olarak gözden geçirilecektir. Bu asgari ücret, ücretler ortalamasından daha hızlı artacaktır.

Fiyat istikrarının sağlanması sürekli amaç olacaktır.

Aynı fiyat endeksine dayanan oynak merdiven sisteminin kurulması, ücretlerin, maaşların, maluliyet ve emeklilik aylıklarının, çocuk paralarının satınalma gücünü güven altına alacaktır.

En çok geniş tüketim mallarının üstünde olan vergi yükünün hafifletilmesi, satınalma gücünün yükselmesine katkıda bulunacaktır.

Sosyal Yardımlar

Aile yardımları derhal yeniden değerlendirilecek ve hiç bir şekilde indirimine tabi tutulmayacaktır. Çocuğun aileye getirdiği yükü karşılamak üzere, ananın çalışıp çalışmadığına bakılmaksızın, ilk çocuktan itibaren her çocuk için yardım sağlanacaktır.

Bu amaçla, şimdi tek-ücret ve çocuk parası adıyla dağıtılan miktarlar yeniden gruplandırılacak ve bunlar, yeni yardımın her aile için bugünkü duruma nazaran önemli bir ferahlama getirmesini sağlayacak şekilde değerlendirilecektir.

Bu yardım, çocukların yaşı, ailenin büyüklüğü, çocukla-

ra tek veli tarafından bakılması veya çocukların yetim olmaları durumu dikkate alınarak artırılabilir.

Emeklilik hakkı erkeklerde 60, kadınlarda 55 yaşına indirilecek ve bu yaşlardan sonra da çalışma hakkı baki kalacaktır. Bu tedbir, ağır ve sağlığa aykırı işlerde çalışan emekçiler için özellikle ivedilik taşımaktadır.

Emeklilik ve malulluk aylıklarında genel artış sağlanacaktır. Bu aylıklar, mesleklerarası asgari ücretten düşük olamayacaklar ve süratle, en yüksek on çalışma yılının yıllık ücretinin yüzde 75'ine çıkarılacaklardır. Ölen kişinin eşine emeklilik ve maluliyet aylıklarının yüzde 60'ı ödenecektir.

Yaşlılar, konut, ulaşım, sosyal hizmetler ve bakım konularında daha çok gözetileceklerdir. Vergiler bu kimsele-
rin lehine değiştirilecektir. Yaşlıların kolektif yaşama, kültürel çalışmalara katılmalarını ve boş zamanlarını değerlendirilmelerini sağlayıcı çeşitli tedbirler alınacaktır.

2. Çalışma Süresi ve Çalışma Koşulları

Fiili çalışma süresi bütün ücretli çalışanlar için, ücretleri aynen kalmak üzere beş günde kırk saate indirilecektir.

Gençler, kadınlar, ağır işlerde çalışan emekçiler, özellikle de sürekli aynı hareketi tekrarlamak suretiyle çalışan işçiler(OS'ler)in tatil süreleri uzatılacaktır.

Yeni iş mevzuatı, çalışma koşullarını düzeltici tedbirleri getirecektir: çalışma temposunun ve yükünün sınırlandırılması, çalışma ve dinlenme saatlerinin düzene sokulması, en ağır ve tehlikeli işlerde işyerinde bulunma süresinin ücrette herhangi bir indirim olmaksızın sınırlandırılması, gece çalışmasının yalnızca tekniğin gerektirdiği hallere özgü tutulması gibi. Hükümet, bu hakların genişlemiş olarak gireceği toplu sözleşmelerin ve işyeri sözleşmelerinin yapılmasını sağlayacaktır.

Endüstri politikasının ölçülerinden biri, donatım mal-

larının üretimi, diğeri de, işin niteliğini düzeltmeyi ve ilgi çekiciliğini artırmayı gözeten teknolojik süreçlerin düzenlenmesi olacaktır. İş hukuku, güç ve tekdüze işlerin sınıflandırılmasını ve yeniden düzenlenmesini yapacaktır.

Meslekte sürekli ilerlemeyi sağlayacak eğitim görme ve nitelik geliştirme hakkı, gereğince tanınacaktır. İşyerinde çalışma bölümlerinin değiştirilmesi (rotation), yeni nitelikler edinilmesini ve emekçilerin mesleksel olarak yeniden sınıflandırılmasını sağlayacaktır.

Emekçilerin sağlığı ve güvenliği korunacaktır. Personel tarafından seçilen sağlık ve güvenlik komiteleri temsilcilerinin hakları genişletilecek ve bunların faaliyeti genelleştirilecektir.

3. İş bulma

Hükümet, özellikle kadınlar ve gençler için kronik işsizliğin ve düşük istihdamın ortadan kaldırılmasını başlıca amaçlarından biri kabul edecektir.

Bu amaca, ekonomik yapının yeniden biçimlendirilmesini ve gelişmesini öngören yeni politika ve bu politikanın getireceği yeni yatırımlar, çalışma süresinin kısaltılması, mesleksel eğitimin gelişmesi ve ücretlerin artışı sayesinde ulaşılabilecektir.

Meslekte tekamül eğitimi ve ara eğitiminin geliştirilmesi, tam istihdamı kolaylaştıracaktır.

İşsizlik tazminatları derhan yeniden değerlendirilecek, ve kapsamı genişletilecektir. (İlk defa iş arayan gençlere, çocuğunun doğumundan itibaren bir yıllık kanuni izni sırasında işi ortadan kalkmış olup yeniden çalışmak isteyen kadınlara). Bu tazminatlar, mesleklerarası asgari ücretten düşük olamayacaktır. Yeni sosyal mevzuat, keyfi yol verme yetkisini kaldırarak; bu konudaki bütün kararlar işleme komitesinin onayına sunulacak ve bu kararın kaldırılması için iş mahkemelerine başvurma olanağı sağlanacaktır. İşten çıkarılma halinde işçinin yeniden sınıflandırmaya tabi tutulması ve bu sınıflandırmada muadeletin gözetilme-

si için devlet gereken tedbirleri alacaktır.

Ulusal İş Bulma Kurumu'nun rolü ve olanakları yeniden yönlendirilip genişletilecektir. İş başında eğitim ve ara eğitim, bu kurum politikasının ayrılmaz bir parçası olacaktır. Öst kadrolar dahil, iş arayan bütün ücretlilerin işe yerleştirilmelerinin tek sorumlusu ve denetçisi Ulusal İş Bulma Kurumu olacaktır. Geçici olarak iş bulmaya aracılık eden işletmelerin bu işlerini de Ulusal İş Bulma Kurumu üzerine alacaktır.

Alınması gerekli ekonomik ve toplumsal tedbirleri ve hazırlıkları belirleyebilmek için, plan, her yıl kabul edilecek olan yabancı işçilerin sayısını öngörecektir. Yabancı işçiler, Fransız işçilerle aynı haklardan yararlanacaklardır. Siyasal, toplumsal ve sendikal hakları kanunla garanti altına alınacaktır.

Yurduna dönen yabancı işçiler için emeklilik sistemi yeniden düzenlenecektir. Tazminat koşulları yeniden gözden geçirilecektir.

4. Sosyal mevzuat

Hükümet iş mevzuatında köklü reforma girişecektir. Emekçilerin hak ve özgürlüklerini genişletmek ve garanti altına almak amacını taşıyan yeni bir iş kanunu yapılacaktır.

Kamu sektöründe ve ulusallaştırılan sektörde çalışan emekçiler, sendikal örgütlerin katılımıyla hazırlanacak yeni yönetmeliklerden yararlanacaklardır.

Grev hakkı garanti edilecek, bu hakka hâlel getiren bütün metin ve kanunlar kaldırılacaktır.

Sendikalaşma özgürlüğü sağlanacak, sendikaların devlet ve siyasal partiler karşısında bağımsızlıkları tanınacaktır. Emekçiler istedikleri sendikaya kaydolma konusunda tam bir özgürlüğe kavuşacaklardır.

İşletmelerde sendika hakkının kullanılmasının garanti altına alınıp genişletilmesi için sendikal örgütlerin muhtabakatı ile bir dizi tedbirler alınacaktır. Bunların başlıcaları, işyerlerinde ve çalışma zamanında toplantı yapma, emekçilerin ve militanların keyfiliğe karşı korunması, yasa dışı işten çıkarılanların zorunlu olarak işe alınmaları olacaktır.

İşletme komitelerinin hakları ve yetkileri genişletilecektir. (Bak: 2. Kısım, 1. Bölüm: İşyerinde Demokrasi ve Demokratik Yönetim.)

Çeşitli konularda tesbit edilmiş kurallara uymayan işletme yönetimlerine (ücretler, çalışma süresi, çalışma temposu, çalışma koşulları, sağlık ve güvenlik, ücretlilerin hak ve özgürlükleri gibi), sendika veya işletme komiteleri gibi personel temsilcilerinin başvurması üzerine iş mahkemelerince kanuni müeyyideler uygulanacaktır.

Patron-işçi temsilcilerinden oluşan hakem kurullarına yeni bir biçim verilecektir.

Bölüm II

SAĞLIK VE SOSYAL SİGORTALAR

Günümüz toplumunda yaşlılık, işsizlik ve hastalık nedeniyle ortaya çıkan maddî güven yokluğu, milyonlarca Fransız için hâlâ bir endişe kaynağıdır.

Bu durum artık son bulmalıdır.

Her yıl, üretimin gelişmesinden doğan fazla kaynakların önemli bir kısmı, sosyal koruma tedbirlerinin geliştirilmesine ayrılmalıdır.

Sağlığın korunması ve sosyal güvenlik tedbirlerinin alınmasına ivedilikle özel bir gayret harcanacaktır.

Alınacak tedbirlerin gerçekleştirilmesi ve zaman içinde sıralanma biçimi, sendikal ve diğer ilgili kuruluşlarla ortaklaşa danışılarak ve derinlemesine incelenerek olacaktır.

1. Sağlık

Koruma, teşhis, tedavi ve intibak konularını içeren, sağlığı kâr konusu olmaktan çıkararak, uyumluluğu sağlanmış ve insansal bir tıp hizmeti herkese sağlanmalıdır.

Her çeşitten sağlık kurumları, rasyonel ve demokratik bir örgütlenmeyle gerçekleştirilecek ve şu ilkeler yerleş-

tirilecektir: tıbbın mahremiyeti, tedavi özgürlüğü, hastanın doktorunu serbestçe seçebilmesi.

Her aşama için, etkin bir sağlık politikasının gerektiği amaç ve araçlar, plan çerçevesinde belirtilecektir: sağlık teçhizatı, sağlık servislerinin yerleştirilmesi, üstün nitelikte ve yeter sayıda doktor ve doktor yardımcısının yetiştirilmesi, bakıcı personelin çalışma koşullarının ve ücret durumlarının gözden geçirilmesi, pratisyenlerin üniversite sonrası tekamüllerinin sağlanması, vb.

Birleşik ve kamusal nitelikli bir hastaneler ağı kurulacaktır.

Kamu hastaneleri sektörünün iyileştirilip geliştirilmesi ve yönetiminin demokratikleştirilmesi konusuna öncelikle gayret harcanacaktır. Kâr amacı gücen mevcut özel kuruluşlar, derhal işleme şekillerini ve sorumluluklarını belli eden bir yönetmeliğe bağlanacaklardır. Bu yönetmelik, adı geçen kuruluşların sağlık çalışmaları konusunun yanı sıra, sağlık personelinin eğitimi ve niteliğinin yükseltilmesine katkılarını da kapsayacaktır.

Aynı zamanda, pratisyenlerin çalışma biçimlerini seçmedeki serbestliklerine saygı gösterilmek şartıyla yeni mesleki çalışma biçimlerinin uygulanması da olanaklı kılınacak, bu amaçla, gerekli donatıma sahip pratisyenlerin, mütehassısların, yardımcıların, sosyal yardım asistanlarının toplanacağı, demokratik bir biçimde yönetilen ve ilgili personelle sigortalıların onayıyla saptanmış yeni ücret biçimlerini içerecek sağlık birimleri kurulacaktır.

Öte yandan, kamusal sağlığa gerçek bir yarar sağlamak-sızın israf ve hatırı sayılır bir aşırı kâr kaynağı olan ilaç üretimi sektörünün bugünkü uygulamalarına bir son verilecektir. Bu amaçla ilaç tekelleri ulusallaştırılacak, ilaç alanındaki araştırmalarının artması, ilaç üretiminin denetimi, tıpla ilgili kişilerin bilimsel bilgilendirilmelerini güven altına almak amaçlarıyla bir Ulusal İlaç Kurumu kurulacaktır.

2. Sosyal güvenlik

Sağlık harcamalarının yüzde 80-100'ünün. ödenmesine dönüş 1967 Kararnamesi'nin kaldırılmasıyla esasen sağlanmış olduğundan, hükümet, sağlık hizmetlerinin giderek parasız hale getirilmesini kendisine amaç bilecektir.

Bu yöndeki adımların ilki, hastane giderlerinin ve ağır masraflı hastalık durumlarının yüzde 100'ünün sigortaca üstlenilmesi olacaktır; ayrıca, dar gelirli sosyal grupların lehine özel tedbirler alınacaktır.

Çalışma durur durmaz, ücrete eşit bir günlük tazminatın ödenme şekilleri, ilgili kuruluşlarla birlikte hükme bağlanacaktır.

Sosyal sigorta, gelir sağlamak üzere çalışmak olanağından yoksul bulunan sigortalıların ve ailelerinin hakça bir yaşam düzeyine kavuşmalarını sağlamalıdır.

Bu amaçla, yaşlılık ve maluliyet aylıkları, meslekte geçen en yüksek gelirli on yılda alınan ücretin yüzde 75'i esasına göre hesaplanacaktır. Yaşlıların en düşük gelirleri asgari geçim haddinden (SMIC) daha düşük olamayacağından, emekli aylıkları bununla tutarlı olarak ayarlanacaktır.

Bu programı tamamlamak üzere derhal, bugün verilmekte olan ödenekler önemli ölçüde artırılabilecektir.

Sosyal sigortaların düzenlenmesi, mali sistemin baştan başa elden geçirilmesini gerektirecektir.

Patronların katkısı artırılabilecektir.

Sigortanın kaynaklarına devlet bütçesinden önemli ölçüde katkıda bulunulacaktır.

Sosyal sigortanın reformu ve mali kaynaklarının daha hakça düzenlenmesi, çeşitli primlere konan tavanların kaldırılmasını sağlayacaktır. Yaşlılık sigortası için bu değişiklik, tamamlayıcı rejimlerin birleştirilmesini ve emeklilik hakkının tam anlamıyla kazanılmasını sağlayacaktır.

İktidara gelir gelmez, hükümet ilgili tarafları bir yuvarlak masa etrafında toplayarak uygulama biçimlerini, tarihlerini ve programın finansmanını açıklığa kavuşturacaktır.

1967 Kararnameleri kaldırıldığından; sosyal sigortaların yönetimi seçilmiş yönetici kurullarca demokratik olarak ele alınacak, devletin sonradan denetimi söz konusu olacaktır.

Bugünkü sosyal sigorta rejimlerinin ücretli olan ve olmayanlar için pek çok sayıda olması, sigortalılara ve yönetici kuruluşlara gittikçe artan bir işlem karmaşıklığı getirmektedir.

Sosyal korunma sisteminin etkinliğini artırmak amacıyla ve daha adil olma azmiyle, ilk aşamada ücretlilerin kendi aralarında ve ücretli olmayanların da kendi aralarında rejimlerinin uyumlulaştırılmasına gidilecektir. Bu uyumlaştırma, ilgili örgütlerle danışma halinde sağlanacak ve elde edilmiş avantajlar saklı tutulacaktır.

Böyle bir yapı, değişik sistemlerin genel bir birleştirilmesini araştırmaya olanak sağlayabilecektir.

Bölüm III

ŞEHİRCİLİK, KONUT, KAMUSAL DONATIM VE KULLANIM ARAÇLARI

1. Yaşam çevresi

Kamusal kullanım araçları, nicel yada nitel olsun, halk ihtiyaçlarını gidermeye geniş katkıda bulunurlar. Bu kullanım araçlarının hızlı gelişmesi, satınalma gücünün yükseltilmesi ve sosyal yardımların geliştirilmesinin yanısıra olacaktır. Kamusal kullanım araçları, aynı zamanda, ekonomik ilerlemenin belirleyici ögesidirler.

Konut, şehir ulaşım araçları, kentleşme -sağlıkta olduğu gibi-, öncelikle tedbir konusu olacaktır. Bunlar, kendi aralarında bağlı bir biçimde, emekçilerin yaşam çevresinin iyileştirilmesi için ivedi bir gerekliliğe cevap verecek tedbirlerdir.

2. Şehircilik

Yeni şehircilik anlayışının amaçları, yeni yerleşim alanları gelişiminin denetim altına alınması, kentlerarası aşırı büyüme farklılıklarının azaltılması, bölgeler içinde kentsel kullanım araçlarının hiyerarşik ve uyumlu bir dağılımı ile toplumsal ve ekonomik ihtiyaçların karşılanması olacaktır.

Bu yeni şehircilik anlayışı, her yerleşim alanında, her mahalle yada semtte nüfus, istihdam, konut ve kullanım araçları arasında bir denge kurma esasına bağlı olacaktır. Bugün kentlerin birkaç bölgeye ayrılmasına yolaçan faaliyetlerin ve toplumsal sınıfların ayrımına tabi tutulmasına karşı tedbirler alınacak, halk katmanlarına kent merkezlerinde oturma olanağı sağlanacaktır.

Tekellerin kârına değil, insanlara yönelen bir şehircilik, ulusal ekonomide belirleyici yapısal değişiklikler gerektirir: ekonominin kilit sektörlerinin ulusallaştırılması ve demokratik planlama gibi. Bu değişiklikler, şehircilik politikasının amaçlarını ulusal ekonominin bünyesine alma olanaklarını sağlayacaktır. (Örnek: fabrikaların ve büroların yerlerinin belirlenmesi.)

Şehirciliğin gerçek sorumluları, Millet Meclisi'nden Belediye Meclisi'ne kadar seçilmiş kurullar olacaktır. Halkla sürekli demokratik bir tartışma ortamı yaratılarak şehirleşmenin kamusal planlaması bu kurullarca sağlanacak, ilgili sendika ve dernekler de bu sürece katıştırılacaktır.

Bu seçilmiş kurullar, aynı zamanda şehirciler, mühendisler, mimarlar vb. arasında bağlantı noktaları kurma görevini üstleneceklerdir.

Şehircilik politikasının genel uygulanmasına, planın her kademedeki bütün servisleri katkıda bulunacaktır.

3. Arazi politikası

Arazinin kullanımına hakim olmadan, arsa fiyatlarının ve satışlarının mahalli idarelerce denetimini sağlamadan, kamusal kullanım araçları ve konut bunalımının çözümü ve demokratik bir şehirciliğin gerçekleştirilmesi söz konusu olamaz. Arsa ve emlak spekülasyonuna son verilmesi gereklidir. Bunu başarmak için kamu yönetimlerinin elinde şu olanaklar bulunacaktır:

- Şehirleşme sınırları içerisinde yeni yerleşme alanları ve onların muhtemel uzantıları dahil, yapım olan veya

olmayan bütün arsa alım-satımında kamusal kuruluşlara öncelik hakkı; şehirleşme sınırları dışında, yapım olmayan arsalar üzerinde de kamusal satınalma önceliği hakkı söz konusu olacaktır; emsal fiyatlarının, arsa fiyatlarının daha istikrarlı olduğu dönemlere göre belirlenmesi,

- Emsal fiyatlarının kullanılması suretiyle kamu yararına istimlaklere gidilmesi usulünün mevcut duruma intibak ettirilmesi,

- Yapım olan yada olmayan arsalar üstünden emsal fiyatlarına göre belirlenmiş arazi vergisi ve emsal fiyatını aşan değer artışı üstünden vergi. Bu vergilerin ürünü, mahalli idarelerin şehir ve arazi politikasının finansmanına ayrılacaktır. Bu kaynaklara, gayrimenkul işleminin maliyetine göre, ihtiyaçlar göz önünde tutularak, ilgili köy, il ve bölge yönetimlerinin ve ulusal yönetimin bütçelerinden yapılacak finansmanlar eklenebilecektir.

Yukarıdaki işlemlerin uygulanışında, küçük mülk sahiplerinin çıkarları korunacaktır. Özellikle bu küçük mülk sahipleri arazi vergisinden ve değer artışı vergisinden kısmen bağışık tutulacaklardır.

- Kamusal yönetimlere ait arazilerin kamusal ihtiyaçlara ayrılması.

- Yetkileri köylere de devredilebilmek olanağı saklı tutulmak koşuluyla il, bölge ve ülke çapında kamusal arazi düzenleme ofisleri kurulması. Bu ofisler, özellikle arazi piyasasının incelenmesi ve kendi hesaplarına yada mahalli idareler hesabına kamusal önceliğe dayanarak arazi satınalma hakkının uygulanmasıyla görevli olacaklardır. İl ofis yönetim kurullarında çoğunluk, köy ve il delegelerine ait olacaktır.

4. Konut

Bunalıma son verebilmek ve giderek herkesin bugünkü ihtiyaçlarına göre bir konut sahibi olmasını sağlamak için, kamu yönetimleri arazinin tasarrufuna hakim olacaklar ve yapım, yerleşim sorunlarını çözeceklerdir.

Yukarıda tanımlanan arazi politikası, mahalli idarelerin, gerekli arsalarla uygun koşullarla sahip olmalarını sağlayacaktır. Mahalli idareler konut alanlarını denetleme olanağına sahip olacaklardır.

İnşaat (sorununa) gelince, bu konuda yoğun bir gayret gösterilecektir. Sosyal konutlara öncelik verilecektir. Yasama döneminin ilk yıllarından itibaren yılda 700.000 konut yapımı amacına ulaşılabacaktır. Bu miktarın dörtte üçü sosyal konutlar sektörü (H.L.M) tarafından gerçekleştirilecektir. (başlıca kiralamak gayesiyle yapılan konutlar). Diğer konutların bir kısmı özel olarak devletten yardım alacaklardır. Eski konutların ıslahı teşvik edilecek ve bundan halk tabakaları yararlandırılacaktır. Aynı yerde eskisinin yerine yeni konut sahibi olma hakkı genel kural olacaktır.

Sosyal konut yapımının finansmanı, bu gayeye uygun bir dizi tedbirle sağlanacaktır:

- Uzman kuruluşlar bütçelerinin takviye edilmesi,
- (Ödenen) ücretler üstünden yüzde 1 vergi alınması (bu vergi yüzden fazla işçi çalıştıran işletmeler için daha yüksek olacaktır),
- Uzun vadeli ve düşük faizli krediler verilmesi ve sosyal konut (H.L.M) kredilerinin maliyetinin düşürülmesi.

Öte yandan, özel tasarrufların daimi oturulan aile konutu için kullanılması teşvik edilecektir. Konut sahibinin ve ortak konut sahiplerinin haklarını dürüst olmayan girişimcilere ve arazi spekülâtorlerine karşı koruyacak özel tedbirler alınacaktır.

Hükümetin çalışması, inşaat maliyetlerinin sınırlandırılmasını sağlayacaktır; buna karşılık konfor ve kullanım alanı normlarının iyileştirilmesine gidilecektir. Örnek ulusal yapım ve kamu işleri işletmeleri kurulması ve (bunların iş vereceği, ç.) firmaların sözleşmeye bağlanması da aynı sonuçları verecektir.

Kamusal kuruluşların yardımı ile inşaat yapan emlak şirketleri yönetim kurullarında, bu kamu kuruluşlarının ve kiracıların temsilcileri yeracaktır. Bu temsilciler, sos-

yal konut (H.L.M) bürolarının yönetim kurullarında ise çoğunlukta olacaklardır.

Konutlarda oturulması konusunda ise, oturanların hakları güvence altına alınacaktır. Kiralar dondurulacak ve konut yardımları artırılabilecektir. Kiracı dernekleri ve temsilcileri (resmen) tanınacaktır.

Sosyal konut (H.L.M) sektörü anlayışı yeniden ihdas edilip geliştirilecektir. Kiraların uygun bir düzeyde dondurulmasının yanısıra, kiracının bina giderlerine iştirak payı miktarı, yalnızca bakım giderlerine iştirak payı ile sınırlandırılacaktır. Sosyal konuttan yararlananlar için, konutun nitelikleri bakımından hiçbir şekilde ayırım yapılmayacaktır. Konut yardımının idamesi ve artırılması, en dar gelirli tabakalara da sosyal konutlarda oturabilme olanağı sağlayacaktır.

Özel sektörde, kiralar kesinlikle saptanmış kurallara göre hesaplanacak, bu yapılırken, kiralanan yerin genişliği, konfor derecesi, yapının niteliği ve binanın yeri göz önünde tutulacaktır.

Konut yapımına katkısı olan meslek sahipleri sermayenin egemenliğinden kendilerini kurtarmış olan kuruluşlarda toplanmağa teşvik edileceklerdir. Bu kuruluşlar, mahalli idarelerce belirlenecek en önemli tasarıların hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde önemli rol oynayacaklardır.

5. Ulaşım

Köklü değişimler getiren yepyeni bir ulaşım politikası uygulanacak; bu politikanın amaçları, konut ve işyeri durumları göz önünde bulundurularak ulaşım şebekesinin kurulması ve geliştirilmesi, ulaşım araçlarının hız ve rahatlıklarının artırılması ve taşıma ücretlerinin düşürülmesi olacaktır. Ulaşım politikası, şehir ve arazi düzenleme politikası çerçevesine sokulacaktır. Ulaşım politikasının belirlenmesi ve uygulanması, mahalli idarelerin, halkın ve temsili kuruluşların katılımıyla olacaktır.

Ortak taşıtların gelişmesine öncelik tanınacaktır.

Ulaşım ve trafik alt yapısının yatırımları, başlıca devlet bütçesinden sağlanacak, mahalli idareler bu yatırımlara, devletin yerini almamak kaydıyla, katkıda bulunacaklar ve mahalli idareler, şehirlerde kamusal ulaşım araçlarının finansmanı için, işletmelerden boyutlarına göre bir müterakki vergi alacaklardır.

Ortak ulaşım araçlarının ücret tarifeleri, akla yakın bir düzeyde sınırlanacaktır. Emekçilere, kent kamusal ulaşım araçlarının bulunduğu her yerleşim yerinde işverenin ödeyeceği bir seyahat kartı verilecektir.

Kent yerleşim yerlerinde, ortak ulaşım şebekesinin yönetimi, araçların kullanıcıları ve personeli tarafından seçilmiş demokratik bir kamu kuruluşunca sağlanacaktır. Özel girişime verilecek işletme imtiyazı da bu kamu kuruluşlarının yetkisi altında kullanılabilir.

6. Çevre kirlenmesine ve zararlı etkilere karşı mücadele

Su ve hava kirlenmesi, doğa ve kentlerin bozulması, trafik tıkanıklıkları ve gürültü, halkın yaşam koşulları üstünde gitgide daha ağır bir yük oluşturuyor. Bu olaylar, teknik gelişmeye, endüstride kalkınmaya yada kentleşmeye bağlı kaçınılmaz yazgılar değildir. Bu durumun sorumlusu, kapitalist sistemdir.

Demokratik bir politika, tekellerin kâr hırsının doğurduğu bu sınırlamalara karşı saldırıya geçerek çevre kirlenmesi ve zararlı etkiler sorunlarını çözmeye bilimsel ve teknik gelişmeyi kullanabilecektir. Böyle bir politika, doğanın korunması, dinlenme ve boş zamanın değerlendirilmesi olanaklarının ve kültürel uğraşların örgütlenmesi ve yaşam çevresinin düzene sokulması için gerekli koşulları yaratacaktır. Bu amaçlar, endüstri politikasının ve arazi düzenleme politikasının bir bölümünü oluşturacaklardır.

İşletmeler, zararlı etkileri doğuran işlemlerinden doğan tahribatın tazmini ve bu zararlı etkilerin giderilmesi için gereken yatırımların yapılmasıyla mükellef tutulacak-

lardır. Gelecekte ise çözümler, mamullerin elde edilmesinden sonraki aşamada değil, imalat süreçlerinin ve mamullerin yapısının değiştirilmesinde aranacaktır.

Zararlı etkilerin azalmasını kolaylaştırmak için, çevreyi kirleten endüstrilerin boyutlarına ve sebep oldukları kirlenmenin hacim ve zararlılığına göre katkıda bulunarak meydana getirecekleri bir fon kurulacaktır. Paylarla oluşan bu fon, en çok kirlenime yolaçan küçük ve orta işletmelerin arıtma ve donatma gayretlerine yardımcı olacaktır. Kamusal yada büyük ulusal ve özel işletmeler ise bu gayreti kendi olanaklarıyla sürdüreceklidir.

Ulusal işletmeler, üniversite ile bağlantı halinde gerekli araştırmaları yürütecekler ve bu amaçla yukarıda anılan fondan yardım alacaklardır.

Bu tedbirlerin yanısıra, sorun kurala bağlanıp düzenlenecek ve kamu yönetimlerince yaşam çevresini iyileştirme amacıyla bütünsel tedbirler alınacaktır:

Ormanların, yeşil alanların, tabii güzelliklerin, sahillerin, doğal parkların, suların, tatil yerlerinin, balık ve av alanlarının korunması ve düzeni, vb.

Bölüm IV

ULUSAL EĞİTİM

Toplumsal değişmeler, bilimsel ve teknik ilerleme nedeniyle, ulusal eğitim, araştırma ve her çeşit kültürel faaliyet, yeni bir ulusal boyuta ulaşmış bulunuyor.

Ulusal eğitim politikasının yönelimi, ülkenin ekonomik, toplumsal ve kültürel ihtiyaçlarına cevap vermek ve herkese temel ve sürekli eğitim hakkını sağlamak olacaktır.

Okul, emekçinin, vatandaşın ve insan'ın yetişmesi gibi üçlü bir göreve sahip olacaktır. Okulun kendisine çizeceği amaç, her çeşit toplumsal ayırımıcılığı saf dışı ederek, her çeşit kültürel eşitsizliğe karşı savaşıarak, herkesin tüm yeteneklerinin oluşturulması ve geliştirilmesi olacak; herkese eğitime başlamak, bırakmışsa yeniden başlamak yada yaşamı sırasında uğraş değiştirmek olanağı tanıyacaktır.

Başlangıçtan itibaren hükümet, genel amaçları, geçiş aşamalarını tanımlayacak ve aynı zamanda uzun yılları kapsayan program yasaları getirecektir.

Her çeşit tedbirin alınması, ilgililere (başlıca sendikalar, Öğrenci velileri kuruluşları, vb.) danışılarak kararlaştırılacaktır.

1. Toplumsal ayırıcılığa karşı savaş

Toplumsal ayırıcılığa karşı savaş, birincil sorundur. Bu savaş uzun süreli gayretlerin yanısıra, derhal kesin tedbirlerin alınmasını da gerektirecektir.

Bundan, hem aileler, hem de öğrenciler için toplumsal tedbirler alınacağı, bütün eğitim yapısının yeni baştan inşa edileceği ve intibaksız ve sakat çocuklara yönelik bir politikanın yürürlüğe konacağı anlamı çıkarılmalıdır.

Toplumsal tedbirler

Demokratikleşme, ilk başta işçi ve mütevazı durumdaki ailelere yönelmiş olmak üzere, geniş ölçüde toplumsal tedbirler demektir.

Kamusal eğitimin bütün aşamalarında devlet, öğrenimin, kitap ve gereçlerin, araçların, spor araçlarının ve okula gidış gelişin parasız olmasını sağlayacaktır. Devlet, öğrenci lokantalarında yemek ücretlerinin gittikçe düşürülmesine olanak sağlayacak, üniversite öğrencilerine yardım kuruluşlarının gelişmesi ve demokratikleşmesine, kitaplıkların ve diğer belge sağlayıcı olanakların artırılmasına katkıda bulunacaktır.

Eğitimin parasız olması, fırsat eşitliğini sağlamağa yetmediğinden, bugünkü burs sisteminin yerini, toplumsal kıstaslara göre tesbit edilecek ailelere sosyal yardım sistemi alacaktır.

Üniversite öğrencilerine eğitim yardımı konulacak ve bunun ölçüsü, öncelikle öğrencinin toplumsal durumu ve sonra üniversitede başarı derecesi olacaktır.

Olağanüstü koşullarda, devlet tarafından uzun erimli ödüncüler sağlanabilecektir.

Okul çağı öncesi ve temel eğitim

Yasama döneminin başından itibaren sağlık ve eğitimsel niteliklere sahip 1000 kreşlik bir ağıın kurulmasına teşebbüs edilecektir.

Hükümet, kentlerde ve kırsal alanlarda iki ila altı yaş arasındaki bütün çocukların ana okuluna girebilmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır.

Hükümet, doğumundan altı yaşına kadar çocukları kabul eden ve sağlık ve eğitim hizmetlerini de kapsayan çocuk yuvalarının örgütlenmesini deneyecektir.

Reformun uygulanması sonucunda, temel eğitim aşamalarının ortaklığı -ki burada karışık eğitim genelleştirilecektir- tek bir sistem teşkil edecektir. Bu sistemde, sınıflar, hazırlık sınıfından bugünkü üçüncü sınıfa kadar -bu sınıf da dahil olmak üzere- bir takıntı ve eşitsizlik olmaksızın birbirini izleyecektir.

Toplumsal kaynaklı eşitsizlikleri aşabilmek amacıyla, temel eğitim, bütün öğrencilere ortak bir temel öğrenim getirecektir. Bu ortak öğrenime geniş bir seçme olanağı konulacak, bu olanak çeşitlendirilecek, zenginleştirilecek ve yönlendirmeyi teşvik edecektir. Fakat bu, hiçbir şekilde, farklılaştırılmış veya bölümlere ayrılmış kesimlerin sürdürülmesine yada yeniden yaratılmasına yolaçmayacaktır.

İlk yasama döneminde, bugün orta öğrenim kurumları (CES) çinde varolan bölünmeler ortadan kaldırılacaktır. Bunun anlamı, bütün geçiş sınıflarının gerçek bir üst seviyeye erişme sınıfları haline getirilmesi, pratik bitirme sınıflarının kesinlikle kaldırılması ve üçüncü sınıftan önce mesleki yetişmeye yönelen bazı öğrencilere uygulanan geçici tedbirlerin kaldırılmasıdır.

Hükümet okula devam süresinin olabildiğince birbirine yakın aşamalarla 18 yaşına kadar uzatılması için bütün tedbirleri alacaktır.

Eğitimde gecikmelere karşı savaş, toplumsal ayrılıklara karşı savaşın belirleyici bir yanıdır. Birbirini izleyecek planlar, bütün öğrencilerin sınıfta kalmaksızın eğitim görmelerini sağlayacaktır.

Sınıflardaki öğrenci sayısının giderek azaltılması konusu derhal ele alınacaktır. Bütün düzeylerde (öğrenciler arasında) seviye farklarını kapatma ve bu amaçla destek

sağlama tedbirleri sistemi kurulacaktır.

Mali zorunluluklar göz önüne alınmak şartıyla eğitim kartının demokratik şekilde ihdası ve ulaşımın örgütlenmesi, eğitimin ve hakkaniyetin gereklerine öncelik verilerek belirlenecektir.

Sakatların eğitimi

Sakat ve intibaksız çocukların yada yetişkinlerin eğitimi, bakımı ve korunması görevi devletindir:

Koruma, ortaya çıkarma ve gerekli bakım yüzde 100 sosyal sigortalarca yükümlenilecek ve Sağlık Bakanlığı'nın sorumluluğunda olacaktır. Tıbbi ve pedagojik araştırmalar geliştirilecektir.

Intibaksız ve sakatların eğitim hakkını güvence altına almak, aktif hayata katılmalarını sağlamayı hazırlamak ve vasıflı personel yetiştirmek için çeşitli tipte uzman kuruluşların geliştirilmesine, diğer bakanlıklarla ortaklaşa bir şekilde ulusal eğitim hizmeti bakacaktır.

Bir dizi toplumsal tedbirler, bu konuda ailelere yardımcı olacaktır.

Ulusallaştırılmış işletmeler, kamu yönetimleri ve çalışmanın himaye altında yapıldığı özel kuruluşlar, sakatlara iş verilmesine yardımcı olacaklardır.

2. Tek ve lâik kamusal hizmet

Bütün temel öğretim sektörleri ve okul sonrası eğitimin önemli bir bölümü, Ulusal Eğitim Bakanlığı'na bağlı tek ve laik bir kamu hizmetinde birleştirilecektir.

Derece ve diploma verme işi, yalnız Ulusal Eğitim'ce sağlanacaktır.

Laik yasaların geçerliliği bütün bölgelere yaygınlaştırılacaktır (Alsace-Moselle dahil).

İlk yasama döneminden itibaren, patronal olsun, kâr amaçlı olsun veya dini kurumlarca açılmış olsun, kamu fonlarından yardım alan özel kuruluşlar, genel kural olarak, ulusallaştırılacaklardır.

Bu kuruluşların kilise mensubu olmayan tüm personelinin süreç içinde yeni duruma intibak ettirilmesi, seçme hakkını, vafsa saygıyı ve kamu hizmetinin avantaçlarından yararlanmayı güvence altına alan usullere göre gerçekleştirilecektir.

Bu eğitim yerlerinin el değiştirmesi için işlemler, her hangi bir gaspa ve haksızlığa meydan vermeyecek şekilde yapılacaktır.

Kamu fonlarından yardım almayan özel kuruluşların eğitim yerlerinin ve personelinin durumu, bunların ilerideki muhtemel intibakları açısından incelenecektir.

Demokratik yönetim

Demokratik yönetimin kurullarında, çeşitli düzeylerde kamu yönetiminin, personelin ve bütün (bu kurumlardan) yararlananların temsilcileri bir araya geleceklerdir.

Yönetimin üçlü oluşu, sorumluluğun ve üstünlüğün sonuç olarak politik iktidara ait olduğu ilkesini ortadan kaldırmayacaktır.

Yönetimde ve personelin korunmasında, müşterek teknik komisyon ve komitelerinin rolü, temsil yetkisine sahip sendikalarla anlaşarak artırılacaktır.

Laiklik

Ulusal eğitim laik olacak, tüm inançlara ve felsefi tercihlere kesinlikle saygılı davranacaktır; "resmi felsefe" öğretimi yapılmayacaktır. Bilimsellik ve demokrasiye dayanan gerçek laiklik, insan yaşam ve faaliyetlerinin bütün yönlerini kapsayan gerçek hakkında tam ve eleştirel bir bilgi verir.

Eğitim yerlerinin dışında ve kamu fonlarının katılması olmaksızın, bütün ana babalar, çocuklarına istedikleri dinsel ve felsefi eğitimi verdirebileceklerdir.

Yurttaşlık ve ahlak eğitimi

Yurttaşlık ve ahlak eğitimi, kamu kurumlarının yavan sunuşlarıyla sınırlı bırakılmayacaktır; bu eğitim işletme, planlama, toplumsal yaşam sorunlarına, şehircilik ve evre sorunlarına olduğu gibi, barış, uluslararası yardımlaşma, az gelişmişliğe, baskıya ve bağımlılığa karşı savaş sorunlarına açık olacaktır. Yurttaşlık ve ahlak eğitimi saatlerle saptanmış bir programın uygulanmasıyla sınırlı kalmayacak, eğitimin diğer ögeleriyle kaynaştırılacak ve eğitsel yaşamın bütünlüğü içinde yeralacaktır. Eğitsel yaşamın örgütlenmesi; kişiliğin ve karakterin belirginleşmesi, gönüllü eylem, girişkenlik ve çalışma şevkini en üst düzeyde teşvik edici şekilde olacaktır.

3. Meslek sahibi olma hakkı

Temel eğitimden sonra ilk yetişme

Temel eğitimi izleyen üç yıllık eğitimin zaman içinde ve tümden yenilenmesi, genel ve mesleksel eğitimin bağlantılı olmasını ve btnselleşmesini sağlayacak ve bu eğitim ya derhal meslek hayatına atılmaya yada yüksek eğitime devam olanak verecektir.

Teknik eğitim kolejleri (CET), teknik liseler, klasik ve modern liseler arasında bugün varolan ayrılıklar zamanla ortadan kaldırılacaktır.

Reformun uygulanmasının sonucunda bütün gençler, ulusal eğitim erevesi içinde temel eğitimden sonra mesleksel yetişkinliğe kavuşacaklardır.

Bu amaçla, 1971 Temmuz yasaları, yeni mevzuatla değiştirileceklerdir.

Ulusal eğitim ve diğer ilgili bakanlıklar arasındaki iş birliğinin koşulları bir yasayla belirlenecek, bu yasa,

mesleksel eğitimin bir bölümünün, ulusal eğitim ve sendikaların denetimi altında işletmelerde örgütlenmesini de kurala bağlayacaktır.

Yabancı işçilerin genel ve mesleksel oluşumları için, bir yasa ile özel tedbirler getirilecektir.

Bazı sektörler için var olmaya devam ettiği sürece, çıraklık, ulusal eğitim ve bağlı merkezlerde verilecek genel ve kuramsal öğretimi de kapsayacaktır. Çıraklık sözleşmesi sendikaların, işverenlerin ve Ulusal Eğitim'in denetimi altında yapılacak ve ücret ve yetiştirme güvencesini içerecektir.

Yönlendirme

Önce eğitsel, sonra da mesleksel yönlendirme, kültür edinme ve meslek sahibi olma hakkının hayata geçirilmesine katkıda bulunacaktır.

Her gence seçimini yapmakta yardımcı olmak üzere, Ulusal Eğitim'e bağlı psikoloji, bilgilenme ve yönlendirme servisi kurulacaktır.

Demokratik planlama çerçevesi içinde kurulacak okul-işletme ilişkileri, gençlerin aktif hayata katılma koşullarını geliştirme olanaklarını sağlayacaktır.

Sürekli eğitim

Her emekçinin, bir meslekte vasıflı hale gelmek isteyen herkesin, sürekli eğitim hakkı güvence altına alınacaktır.

Sürekli eğitim, ne yalnızca Ulusal Eğitim'in ve ne yalnızca hükümetin sorumluluk alanında kalacak ve ne de yalnızca mesleksel eğitimle sınırlı olacaktır. Sürekli eğitim toplumsal, kültürel ve spor uygulamalarının bütünlüğü içerisinde yeralacaktır.

Mesleksel yetiştirmeye ilişkin her ulusal eğitim kuruluşu, üniversiteler dahil, kendi içinde, temsil yetkisine sahip

sendikalar, yerel yönetimler ve ekonomik kuruluşlarla anlaşmalı bir şekilde sürekli eğitim bölümleri örgütleyecektir.

Yetişkinlerin mesleksel eğitimi için bir kamu servisi geliştirilecektir.

Yeni mevzuat ile emekçilere sürekli eğitim sürelerinin ücretliliği, bu süreler içinde işini yitirmeme ve mesleki vasıflılıktaki yükselmelerin gözönüne alınması güvenceleri getirilecektir.

Hükümet, sendikaların, derneklerin, yerel yönetimlerin sorumluluğu altında sürdürülecek sürekli eğitim ve yükseltme gayretlerini, bu kuruluşların özgünlüğüne ve bağımsızlığına kesin saygı ilkesi altında destekleyecektir.

4. Öğretimin niteliği

Öğretimin niteliği, çağdaş toplumun ve çağdaş insanın gerekleri düzeyine yükseltilecektir.

Programlar ve yöntemler

Programların bütünsel ve tutarlı bir şekilde yeniden gözden geçirilmesi, öğrenimi, bilgideki, bütün kültürdeki ilerlemelere, ekonominin gelişmesine ve demokrasinin ilerleyişine açacaktır.

Yeni programlar bütün düzeylerde, özellikle de temel eğitimde şu noktalarda ortaklaştırılacaktır: temel edebî ve bilimsel bilgilenme ve düşünce ve çalışma yöntemlerinde yetişme; bedensel ve sporsal eğitim; sanatsal eğitim; teknolojik eğitim ve ekonomiye başlangıç; yurttaşlık ve ahlak eğitimi.

Pedagojide temele ve uygulamaya ilişkin araştırmalar geliştirilecektir.

Eğitici ekip

Eğitimin bütün düzeyleri için eğitici ekip kavramı, çok işlevli tek öğretmen kavramına yeğlenecektir. Ana okulundan orta öğretimin ikince yılına kadar çok işlevli tek eğiticinin bir süre korunması, çeşitli uzmanların da (örneğin yaşayan diller, beden ve spor eğitimi, sanatsal eğitim, teknolojiye giriş vb.) eğitime katılmaları sağlanacaktır.

Yasama döneminin başından itibaren hükümet, ana okulu, temel eğitim ve genel ve mesleki lise eğitimini kapsayan dönem için bütün dallarda bu tek öğretmen topluluğunun kurulmasını amaç sayacaktır. Temsil yetkisini haiz öğretmen sendikalarına danışılarak, çeşitli düzeylerde yetiştirme seviyesinin yükseltilebilmesi için olabildiğince yakın aşamalar belirlenecektir.

İlk yasama döneminden itibaren, bu sendikaların görüşü alınarak şu uygulamalara geçilecektir: Şu anda görev yapmakta olan bütün öğretmenlerin yeniden eğitimleri ve tekmülleri için genel bir planlama; yedek, yardımcı, sözleşmeli ve geçici öğretmenlerin yetiştirme ve ünvan sahibi olmaları için plan; çalışmakta olan çeşitli elemanlar için de genel bir terfi intibak planı.

Öğretim işlevinin yeniden değerlendirilmesi

İlk yasama döneminden itibaren bir planla şu konularda tedbirler getirilecektir:

- çalışma koşullarının iyileştirilip uyumlulaştırılması;
- yeni bir endeks sıralandırılmasının yapılması ve uygulanması; burada görevde bulunan personelin yeniden sıhıflandırılmasının yanısıra vasıflılık ve yeni sorumlulukların da göz önüne alınması;
- isteyen bütün personelin derece atlamasını teşvik.

5. Yüksek öğrenim:

Yüksek öğrenim üç temel görevi yerine getirecektir:

- bilgisel ilerlemeye katkı;
- lise diplomasını izleyen her türlü yetişme alanını içinde toplamak;
- sürekli eğitime açılım.

Temel ve uygulamaları araştırma konusundaki ulusal gayretlere katkı bakımından, üniversitelerin olanakları artırılacaktır.

Lise diploması sonrası yetişme alanlarının yeniden bir araya toplanması, bu alanlarda herbirinin özellikleri dikkate alınarak ve varolan potansiyelin de kullanılmasıyla, olabildiğince yakın aşamalar şeklinde gerçekleştirilecektir. Bu, özellikle bugünkü yüksek okullar ve yüksek okulların hazırlık sınıfları için geçerli olacak, bunlar zaman içinde özel niteliklerini koruma koşuluyla yüksek eğitimle bütünleştirileceklerdir. Bütün bu değişiklikler, üniversitelerin, yeni görevlerine uyabilmeleri için gerekli olanaklara sahip olmaları gerektiğini de hatırlatmaktadır. Çeşitli yetişme alanları arasında akılcı dengeler araştırılacaktır; bilimsel ve teknolojik yetişme büyük bir gelişme gösterecektir.

Bu gelişmeler, üniversitelerin, yüksek düzeydeki sürekli eğitimin ilerlemesine belirleyici bir biçimde katılmalarına bağlı olacaktır.

Başlangıçtan itibaren hükümet, üniversitelerin özerk, gerçekten demokratik yönetilmesini sağlayacak tedbirleri alacak, bunun rekabet yada anarşik durumlara dönüşmemesine de çalışacaktır. Hükümet özellikle bütün yüksek öğrenimde ulusal diplomaların olmasını sağlamağa dikkat edecektir.

Ekonomi ile yüksek öğrenim arasındaki bağlantılar, ekonomik ve politik yaşamın yeni bütünlüğü içinde, kültürel bir fakirliğe yada köleleşmeğe yol açmamaları esas tutularak sağlanacaktır.

Bütün düzeylerde yüksek öğrenim gören öğrenciler, kararlara etkin olarak katılacaklardır. Üniversiteler öğrencilere, amacını ve anlamını tartışmadıkları bir kültür bağışında bulunamayacaklardır.

Yüksek öğrenim personeli, mesleklerinin gereğini yerine getirebilmeleri için kaçınılmaz olan meslek güvencesinden ve yaşam ve çalışma koşulları güvencesinden yararlanacaklardır.

Bölüm V

BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA

Bilimsel ve teknik araştırma çalışmaları, her alanda başlıca iki esasa göre yürütülecektir: Fransa'nın bilimin ilerlemesine katılması; bireysel ve toplumsal gereksinmelerinin karşılanması. Bu ikinci kıstas, insana ilişkin bilimlerle biyolojik ve tıbbi araştırma alanlarında özel bir çaba gerektirir.

Temel araştırma, uygulamalı araştırma ve gelişme araştırmaları arasında bir denge kurulacaktır.

Araştırma aygıtının tamamı aynı zamanda çeşitli ve eşgüdümlü olacak, kamu kuruluşları bu aygıt içerisinde ağır basan bir yer tutacaklardır. Bu kuruluşların başlıcaları şunlardır: Yüksek Öğretim ve Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi (CNRS), Üniversite Sağlık Merkezleri yanında başka kamusal tıbbi araştırma kuruluşları, tarım araştırması kamu kuruluşları, Atom Enerjisi İdaresi, Uzay, Okyanus bilimi, Enformatik, ekonomik işlerle ilgili bakanlıklara bağlı veya ulusallaştırılmış işletmelerce kurulan merkez ve laboratuvarlar vb.

Seferber edilecek olanakların hacmı ve sonuçlarının, taşıdığı önem, belirli tercihler yapmayı ve ekonomik ve sosyal politikanın bütününe bağlı olarak araştırma faaliyetlerinin bir programlamasını gerektirir.

Bilimadamlarının araştırma ve yayın yapma özgürlükleri teminat altına alınacak, işlenecek konuların demokratik olarak saptanması usulleri getirilecektir.

Bugün yalıtılmış veya birbirine karışmış çeşitli araştırma faaliyetleri yeniden gruplandırılacak ve eşgüdümleri sağlanacaktır.

Bilimadamları ülkenin ekonomin yaşamında sorumluluk taşıyanlar, (bilimsel araştırmalardan) yararlananlar, kamu yetkilileri tek bir ulusal kuruluş içinde işbirliği yapacaklardır.

Ulusal Bilimsel Araştırma Komitesi ve komisyonlarının, Bilimsel ve Teknik Araştırma Genel Müdürlüğü'nün eksiklikleri giderilecek ve işleyişleri demokratikleştirilecektir.

Araştırma harcamalarının büyük bir kısmı devlet bütçesinden karşılanacaktır. Ulusal ve özel sektör işletmeleri, gerek kendi öz olanaklarını yaratarak yada geliştirerek, gerekse mevcut araştırma kuruluşlarıyla sözleşmeler yaparak araştırma faaliyetlerini finanse edeceklerdir. Sözleşmeler, yönetmeliklerle sıkı bir düzenlemeye tabi kılınacaktır.

Gerek programlamada öngörülemeyen çabaların giderini karşılamak için (örneğin bilimsel buluş hali), gerekse yenilik getirecek bir atılıma olanak tanıyabilmek için planlama çerçevesinde yedek bir fon yaratılacaktır.

Çeşitli dallarda araştırma personelinin sayıları artırılacak, ustalaşma, yükselme, kendi isteğiyle iş değiştirme olanakları herkese açık tutulacaktır. Herkes, mesleki güvenlikten yararlanacaktır. Statüye bağlı teminatlar, temsil yetkisi olan sendikal kuruluşlara danışılarak tesbit edilecektir.

Bazı araştırmalar öyle araçlar gerektirebilir, öyle so-

nuçlar doğurabilir yada öyle boyutlarda yapılmaları gerekebilir ki, uluslararası işbirliği kaçınılmaz hale gelir. Hükümet, Fransa'nın potansiyelini artırmaya devam ederken, bu işbirliğinin ilerlemesini sağlamağa da çalışacaktır.

Bölüm VI

SPOR

Ulusal eğitim, beden ve spor eğitimini her seviyede yaygınlaştıracaktır. Yönetmeliklerle belirlenmiş bu tür faaliyet saatlerinin uygulanmasına olanak vermek için gerekli personel temin edilecektir.

18 yaşından küçük emekçilere, işyeri komitelerinin sorumluluğu altında düzenlenecek 5 saat süreli, bedensel ve sportif faaliyet olanakları verilecektir.

Kitlesel spor hareketine yardımlar artırılacak ve yardımın dağıtımı, spor kuruluşlarının ve federasyonların bağımsızlık ve çoğulluğuna saygı gösterilerek yapılacaktır.

Belediyelere, gençlik kuruluşlarına daha çok yardım sağlanacak, bedensel ve sportif faaliyetlerin gelişmesi için işyeri komitelerine olanaklar verilecektir.

Temelde, kitlesel nitelikteki sportif faaliyetler gözetilerek, getirilecek yasal ve bütçesel tedbirler, seviyeli sporun kâr elde etme amacı etkilerinden kurtulup bir kültürel faaliyet, ilerleme unsuru ve uluslararası ilişki faktörü olarak rol oynamasına imkan sağlayacaktır.

Çok yılları kapsayan bir program kanunu, gerekli alt yapı ve tesislerin ulusal ölçüde gelişmesini gerçekleştirecek, tesislerin tam kapasiteyle kullanılmaları sağlanacaktır.

Ulusal Eğitim Bakanlığı, üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenleri yetişmesi için bir plan hazırlayacak ve aynı zamanda spor kuruluşlarına kendi kadrolarını yetiştirebilmeleri için yardımcı olacaktır.

Devlet (Ulusal Eğitim ve diğer ilgili bakanlıklar), spor kuruluşları, öğretmen-öğrenci velileri kuruluşları, sendikalar, gençlik kuruluşları temsilcilerinden femokratik bir temel etrafında oluşacak bir Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetleri Yüksek Konseyi kurulacaktır. Konsey, parlamentoya sunulacak olan spor politikasını saptayacaktır.

Bölüm VII

BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRME

Çalışma süresinin kısaltılması ve zorunlu harcanan zaman süresinin azaltılması suretiyle tüm emekçiler için (kendine hasredeceği) boş zamanlar artırılacaktır.

Çalışanların sahip olduğu zaman çerçevesinde sürekli eğitimin mümkün olan çeşitli organizasyon sistemleri denecek, kendi aralarında birleştirilecek, koşulların ve gereksinmelerin çeşitliliğine uyar hale sokulacaktır.

Birey, aile ve toplu özgürlüklere tam bir saygı anlayışıyla, kamu makamları, gerek tatilde, gerekse çalışma sırasındaki boş zamanların değerlendirilmesinde, tüm Fransızların kültürel gelişmelerinde gerekli her türlü olanağı sağlayacaklardır. Böylece, değerlendirilmesi gereken bu boş zaman, (işbaşında yorgun düşmüş, ç.) işgücünün yeniden toparlanmasına indirgenmemiş olacaktır.

Genel olarak genişleyen görevleri muvacehesinde, işyeri komiteleri, halk eğitim dernekleri ve yerel kuruluşlarla ilişkiler kurarak, kültür alanında canlılık verici ve bağ kurucu bir rol oynayacaklardır. Halen eskimiş normlara göre saptanan patron subvansiyonları, ihtiyaçlara ve işletmelerin çalıştırdığı emekçi sayısına göre yeniden belirlenecektir.

Universiteler, yönlendirici elemanları (animateurleri) yetiştireceklerdir. Gerek öğrenciler, gerekse sürekli eğitim, kültürün gelişmesi ve boş zamanların değerlendirilmesiyle uğraşan hareketlerin, sendika ve derneklerin üyeleri üniversitelerin bu eğitime katılabileceklerdir. Aynı zamanda, bu çeşit elemanlar yetiştirmekte olan halihazır halk dernekleri bünyesinden doğmuş kuruluşlar, olanakları artırılmış olarak görevlerine devam edeceklerdir.

Hükümet, büyük bir sosyal gereksinme olan tabiatın korunması, dinlenmenin düzenlenmesi, boş vakitlerin değerlendirilmesi, kültür ve turizm politikası için elinden gelen özeni gösterecektir. Böylece kıyılarımızın, sahillerimizin, nehirlerimizin, ormanlarımızın, dağlarımızın oluşturduğu tabiat varlığı korunacak, düzenlenecek, kullanılır hale getirilecek ve gerektiğinde yenilenecek, bunların özelliklerini bozan hava kirlenmesi önlenecek ve bu varlığın en iyi kısmına el koymak isteyen büyük sermayenin tasallutuna karşı korunacaktır.

Bazı bölgelerin az gelişmişliklerine turizm bahane olarak gösterilemeyecek, turizm, endüstriyel ve tarımsal gelişmelerle birlikti yürüyecektir.

Hükümet düzeyinde yeni bir düzenleme ile, şimdiki Spor ve Gençlik Bakanlığı'nın otoriter uygulamalarına son verilmesi, spor, boş vakit değerlendirilmesi ve yaşam çevresinin korunması alanlarında çalışmaların eşgüdümünün sağlanması ihtiyaçlarına cevap verilecektir.

Bölüm VIII

KÜLTÜREL YAŞAM

Çalışma koşulları ve yaşam biçimini değiştirmek için alınan tedbirlerin tümüne bağlı olan kültürel faaliyetler, her yurttaşın açılıp gelişmesini sağlamayı amaç edinecektir.

Buluş ve deneyler için olanaklar çoğaltılacak, bireyler arasında her türlü bilgi alışverişi kolaylaştırılacaktır.

Yaratma ve ifade özgürlüğü, özellikle her çeşit sansür ve ön sansürün kaldırılmasıyla, herkes için güvence altına alınacaktır.

Kültür ne bir metadır, ne de lüks. Bir sosyal gruba münhasır olamayacağı gibi, rantabilite (kârlılık) kriterine göre değerlendirilmeyecektir de. Hükümet, kültürel faaliyetlerin tümü (sinema, tiyatro, kitaplar, plaklar, televizyon, video-kaset vb.) üzerinde mali güçlerin egemenliğini ortadan kaldırma yollarını bu alanda ilgisi olanlarla birlikte araştıracaktır.

Bu doğrultuda iki değişik tedbir uygulanacaktır:

Ekonomik reformlar

Varlığını sürdürmeye devam edecek geniş bir özel sektör yanında, yapılacak ulusallaştırmalar ve hisse senetleri alımı yoluyla geniş kültürel alanlar büyük şirketlerin baskılarından kurtarılacaktır. Her türlü bürokratlasmaya karşı olacak bu dönüşüm, fikir akımlarının, ekollerin, stillerin ve deneylerin gerçekten ve serbestçe karşılaşım tartışmalarının güvence altına alınmasına katkıda bulunacaktır.

Sanatçı, yazar ve yorumcu statüleri

Hükümet, sanat ve edebiyat yapıtlarının toplumda yeri doldurulamaz işlevini hiçbir zaman unutmuyarak, sanatçı, yazar ve yorumcuların görevlerini tam ve özgür olarak yerine getirebilmelerini sağlamak için her olanağı seferber edecektir. Bu, kendilerine faaliyetlerini sürdürebilmelerinde kaçınılmaz olan maddi ve manevi statünün sağlanması sonucunu da getirir.

Hazırlanması ve uygulanmasına yararlananların da katılacağı bu statü, (sanatçı, yazar ve yorumcuların, ç) işlevlerinin yeni bir değer kazanması için birtakım tedbirler içerecektir.

Yaratım ve yayıma kamu desteği sağlanacak: Hükümet kamu hizmeti kavramına karşı çıkıldığı yerlerde (örneğin ORTF, Sinema Genel Birliği'nin tekrar işlerlik kazanması) bu kavramı tekrar yerleştirecek, ilgililerle birlikte, onların her düzeyde ve her alanda ülkenin kültürel yaşamına yaratıcı ve yorumlayıcı katkıda bulunma koşullarını düzenleyecektir.

- Özellikle plastik sanatlar ve müzik alanlarında sanatçılara, kamu adına siparişler verilmesinin geliştirilmesi sağlanacaktır. Okul binalarının dekorasyonuna ayrılan yüzde 1 pay, diğer bütün resmi binalara da uygulanacak ve bu gerçek meblağ üzerinden hesaplanacaktır. Bu siparişin dağılımı da demokratikleştirilecektir.

- Bir ulusal sanat ve edebiyat fonu kurulacaktır.
- Ağır ve çağdışı olan vergi sistemi ve emeklilik du-

rumları gözden geçirilerek düzeltilecektir.

Kültürel yaşamın gelişmesi

Bazı alanlarda, özellikle sinema sektöründe, kamusal nitelikte, uzmanlaşmış kredi kuruluşları teşkil edilecektir.

Kültürel varlığın korunması, yönlendirme ve yaratma faaliyetleri, merkezi olmaktan çıkarılacaktır.

İşyeri komitelerinin ve mahalli idarelerin artırılacak olanakları, bu faaliyetleri geliştirmelerini sağlayacaktır.

Kültürel altyapının gelişmesi, büyük şehirlerin çevre semtlerindeki ve kırsal bölgelerdeki donatım eksikliklerine kısmen çare olacaktır.

Getirilecek hükümler, kültürel gereçlerin, sanat gereçlerine saygı içinde, tam kullanımını sağlayacaktır.

Devletin mali katkısı, merkezîyetçilikten uzaklaşmanın doğal sonucu olan gereksinimler ve özellikle şehirlerin ve bölgelerin gösterdikleri istidatlar göz önünde bulundurulacak olacaktır. Bu katkılar yapılırken, Paris'in ulusal ve uluslararası yaşamdaki rolü gözden kaçırılmayacaktır. Özellikle kütüphaneler özel tedbirlerden yararlanacaklardır.

Kültürel teşvik çalışmaları ve yeni yeteneklerin bulunup ortaya çıkarılması için kültürel derneklere daha geniş olanaklar verilecektir.

Zaman ve mekan sınırlandırılması olmaksızın kültürel varlığın korunması, acil bir sorun haline gelmiştir. Bu varlığın sayımı, korunması ve geliştirilmesi için bir politika saptayıp uygulayacak yüksek bir konsey kurulacaktır. Konsey'in yapısı, görevleri ve çalışma kuralları, yasa döneminin başında ilgili tüm topluluk ve derneklerin temsilcileriyle anlaşarak saptanacaktır.

Bölüm IX

KADININ TOPLUMDAKI YERİNİN YÜKSELMESİ

Kadının toplumdaki yerinin yükselmesi için sosyal, kültürel ve siyasal yaşantıya katılabilmesi gerekir. Bunun için kadınların iş hayatında, toplumda ve aile içerisinde eşitliğe kavuşmaları amacıyla maddi olanaklar sağlanması şarttır.

Yürürlükteki mevzuatta, kadınlar için fark gözetici hükümler ilga edilecektir.

Ebeveyn otoritesi, evlenme, boşanma, nesep konularında yeni kanunlar hazırlanacaktır.

Yeni kanunda, karşılıklı rıza ile boşanma hakkı tanınacak ve çiftin her birinin çocuklarına karşı sorumluluklarını belirleyecek ve çocukların maddi, manevi çıkarlarını koruyacak hükümler bulunacaktır. Nafaka aylıkları belli bir tarifeye bağlanacak, ödenmeyen aylıkların tahsil edilmesi ve ödenmesi garanti edilecektir.

Kadınlar ücret, sürekli eğitim ve mesleki gelişme, iş bulma, meslekte yükselme konularında erkeklerle eşit haklara sahip olacaklardır.

Çalışan kadının, emekçi ve anne olmaktan doğan sorumluluklarını iyi koşullarda üstlenebilmesi için doğum izni 16 haftaya çıkarılacak, çocuk hastalandığında özel izin hakkı ve bakım masrafları için anne babadan birisine bir tazminat verilecek, bunlar vergiye tabi olmayacak, kadınların ve ailelerin ev işlerinin önemli bir kısmından kurtarılması için ehven fiyatlı, önemli bir kollektif (ihtiyaç karşılama) donatım şebekesi kurulacak, aile yardımlarının sayısı artırılacaktır.

Kadının iş ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi, bilgilerinin, haberleşme olanaklarının geliştirilmesi, sendikal ve demokratik özgürlüklerinin genişlemesi, kadınların işyeri, semt, şehir ve ülke işlerine katılmalarını kolaylaştıracaktır.

Bölüm X

AİLE

Ayrıca belirlenmiş olan sosyal tedbirlerin yanısıra, ana ve çocuk sağlığı korumasının, okul hekimliğinin yenileştirilip geliştirilmesiyle çocuğa yönelik cesur bir politika uygulanacaktır.

Aile ve çocukların gereksinmelerine cevap veren ve kaliteliye personeli bulunan 1000 kreşin inşası öncelikle ele alınacaktır.

Bu kreşler ağına doğrudan bağlı ve onu tamamlayan, acil ve özel ihtiyaçlara cevap vermek üzere, evde çocuk bakımı halinde verileğ sağlık yardımları artırılacaktır. Emzikli kadınlar, çocuğun fizik ve psikolojik gelişiminde rol oynayan bilgilerini artırmak için gerekli olanaklardan yararlanacaklardır.

Çocuk yuvaları, okul lokantaları, tatil kampları sayısı artırılacaktır.

Hükümetin, sosyal ve aile politikasının bütünü, ana babalara çocuklarını iyi koşullar içinde yetiştirme olanağını verecektir.

Çiftlere ancak istedikleri sayıda çocuk sahibi olmaları olanağını verecek bilimsel araçlar sağlanacak, seksüel eğitim geliştirilecektir.

Doğum kontrolü araçları konusunda geniş bilgi verilecek, ilgililerin bu araçlardan tıbbi kontrol altında yararlanmaları sağlanacaktır. Devlet hastane ve dispanserlerinde, bu konuda, danışma ve muayene merkezleri açılacaktır.

Çocuk aldırma baskı altında tutan mevzuat kaldırılacak; birey özgürlükleri ve sorumluluk duygusu esasına dayanan yeni bir düzenleme yapılacaktır. Çocuk aldırma, bir doğum sınırlama aracı olarak kabul edilmeyecektir.

Hayat seviyesinin yükselmesi, yaşama koşullarının iyileşmesi, geleceğe duyulan güven, Fransa'nın nüfusunun ahenkli olarak gelişimini sağlayacaktır.

Bölüm XI

GENÇLİK

Hükümet politikasına iki büyük ilke yol gösterecektir:

- Gençlerin toplumsal yaşamda sorumluluklara katılmalarının teşviki;

- Bütün genç kız ve erkeklere, eğitimde, meslek hayatında, işe alınmada, boş zamanları değerlendirmede, spor ve kültür alanlarında fırsat eşitliği tanımak için, tüm toplumsal eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasına çalışmak.

1. Sorumluluklara katılma

Rüştetme ve oy kullanma yaşı 18, her düzeyde seçimlerde seçilebilme yaşı ise 21 olarak saptanacaktır.

İşyerinde oy verme yaşı 16, seçilebilme yaşı 18 olacaktır.

Üniversite ve yüksek okullar öğrencileri ortak yönetim konseylerine katılacaklardır.

Gençlik kuruluşlarının faaliyeti, bağımsızlıklarına titizlikle saygı gösterilerek tüm düzeylerde desteklenecektir.

Devlet, spor ve sosyo-eğitici kuruluşların işlemesi, bunların sürekli veya geçici yönlendiricilerinin yetişmesi gelişmesi ve ücretlerinin ve ödeneklerinin finansmanı için bütçede çok yılı kapsayan mali taahhütlerde bulunacaktır.

2. Toplumsal eşitsizliklerle mücadele

İşsizlik etkilerini en çok gençlik üzerinde duyurduğundan, herkese bir iş sağlamayı amaçlayan tedbirlerin tümü gençlik için özel bir önem taşır. Yaş ve seks ayırımlarının kaldırılması da önemli bir husustur. Çıraklara, asgari ücretlerin (SMIC) ilk senede yüzde 40'ı, ikinci yılda yüzde 60'ı, üçüncü yılda yüzde 80'i kadar ücret ödenmesi teminat altına alınacaktır.

Eğitim ve mesleki yetiştirme reformu, bütün gençlere bir meslek edinme ve bilgilenme olanağı sağlayacaktır.

Genç evliler için sosyal konut (F.1 ve F.2) yapımına özel gayret gösterilecek ve yeni yuva kuracak gençlere özel krediler sağlanacaktır.

Bekâr genç kız ve erkekler ve üniversite öğrencileri için yurtlar inşa edilecek, yurtların yönetimi, buralarda oturanların katılmasıyla demokratik olarak sürdürülecektir.

3. Ulusal görev

Askerlik hizmeti 6 aya indirilecek ve silah altına alınan kişinin ikamet ettiği bölgelerde ve 18 yaşından itibaren bu hizmeti ifa edebilmesi olanağı sağlanacaktır.

Tecil alma koşulları düzeltilip daha hoşgörülü hale getirilecektir.

Erler için kanunla bir demokratik statü belirlenecek, ifade, düşünce, dernek kurma hak ve özgürlükleri teminat altına alınacaktır.

Er ve erbaş aylıkları artırılıp asgari ücret (SMIC) se-

vyesine eşit hale getirilecektir. Askerler için ulaşım hizmetleri ücretsiz olacak, tayın bedeli artırılabilecek, izinler herkese eşit olacak, tarımla uğraşanlara mevsimlik izin verilmesi usulü tekrar kurulacaktır. Gönüllülük temeli üzerine kurulacak askerliğe hazırlık eğitimi demokratik olarak denetlenecektir.

İnanç ve düşüncelerine aykırı buldukları gerekçesiyle askerlik hizmeti yapmak istemeyen ve bunun için geçerli mazeretleri olanlar ne kayırılacak ne cezalandırılacaklar, kanuni süre boyunca kamu yararına olan hizmetlerde çalıştırılacaklardır. Böyleleri askeri eğitim görmeyecekler ve muharip birliklerde görevlendirilmeyecekler, bütün yurttaşlarla aynı hak ve özgürlüklerden yararlanacaklardır.

4. Ulusal Gençlik Komitesi

Gençliğin düşünce ve özlemlerini dile getirebilmesi amacıyla bir Ulusal Gençlik Komitesi kurulacaktır.

Bu komite, ilgili bakanlıklar, temsil nitelikleri olan gençlik ve çocuk kuruluşları, sürekli eğitim ve boş vakitleri değerlendirme dernekleri, sendikalar, spor kuruluşları, seçilmiş kurullar temsilcilerinden oluşacaktır. Komite içinde örgüt, dernek ve toplulukların seçimle işbaşına gelen temsilcileri çoğunluğu oluşturacaklardır.

Ulusal Gençlik Komitesi'ne gençliği ilgilendiren kanun tasarıları ve teklifleri, kararname, yönetmelikler konusunda düzenli olarak danışılacaktır. Komite, halk eğitimine ve boş zamanları değerlendirmek için yapılan spor faaliyetlerinin gelişmesine devletin katkısını düzenleyen çeşitli kuruluşların yönetimine katılacak ve işlerliği için gereken olanaklara sahip olacaktır. Komite yoluyla, hükümet ve gençlik kuruluşları arasında yapıcı bir diyalog sürdürülebilecektir.

İKİNCİ KISIM

EKONOMİNİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ
KAMU KESİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ
İLERLEMENİN PLANLANMASI

Bölüm I

İŞYERİNDE DEMOKRASI VE DEMOKRATİK YÖNETİM

İktisadi demokrasiyle siyasi demokrasi birbirlerinden ayrılamazlar; birlikte gelişmeleri, her emekçiye, her yurttaşa, her düzeyde, kararların alınışında, uygulama araçlarının seçilişinde, uygulamaların ve sonuçların denetlenmesinde söz sahibi olmanın araç ve olanaklarının verilmesini içerir.

Emekçilerin işyerlerinin ve milletin yönetimlerine gittikçe daha geniş ve daha faal bir biçimde müdahaleleri, çağımızın başta gelen gereklerindedir.

Hükümet, geniş bir kamu kesimine ve ulusal kesime dayanarak, demokratik yönetim biçimlerinin, gerek hukuki, gerek fiili düzeylerde gelişmelerini kolaylaştıracaktır. Ulusal ve kamusal kesimlerin genişleme ve demokratikleşmeleri böylece emekçilerin mümkün olan her yerde ve yapabildikleri ölçüde sorumluluklarını yüklenmelerini sağlayacaktır.

1. *Emekçilerin ve örgütlerinin yönetime karışmaları*

Gerek özel kesimdeki, gerekse kamusal ve ulusal kesimlerdeki emekçilerin, sendikal örgütlerin, işyeri ve müesseselere komitelerinin, personel temsilcilerinin ve tüm emek-

çilerin temsil organlarının hak ve yetkileri güçlendirilecek ve geliştirilecektir. Emekçilerin ve onların örgütlerinin yönetime karışmaları, onların işyerinin amaç ve olanakları hakkında bilgiye sahip oldukları ve gelişmiş bir sosyal düzenlemeye dayandıkları ölçüde etkili olacaktır.

Yeni bir iş hukuku

İşçinin işten çıkarılma işlemi, işverenin insafına kalmış bir tasarruf olmaktan çıkarılacaktır. Daha önceden eşdeğerli şartlarda diğer bir işe yerleştirme tedbiri alınmadıkça, her türlü işten çıkarma işlemi yasaklanacaktır.

Toplu sözleşmelerle işyeri sözleşmeleri zorunlu olacak, çalışma temposu, iş saatlerinin ayarlanması, izin zamanları, çeşitli iş postalarında görevlendirme usulleri hakkında hükümler içereceklerdir.

Ağır ve yeknesak görevlerin sistematik bir tasnifi yapılacaktır. Bu görevlerden bazıları için, ücretlerde bir düşme olmaksızın haftalık iş saatleri miktarında bir azalma öngörülebilecektir. Bu yeni düzenleme, zamanla, emekçilerin iş hayatları boyunca yeni bir mesleki sınıflandırmaya tabi tutulmalarını olanaklı ve zorunlu kılacaktır.

Toplu sözleşmelerle işyeri sözleşmeleri, mesleki hiyerarşinin her kademesini içeren bir tek görev ve ücret sıralaması ihtiva edecektir.

Aynı işyerindeki azami ücret farkları toplu sözleşmelerle işyeri sözleşmelerinde saptanacaktır. Gerçek ücretler hiyerarşisinin genişliği sadece vasıflılık ve sorumluluk kıstaslarına dayanacaktır.

İşçi-patron kurulları yeniden oluşturulacaktır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'na işçi temsilcileri katılacak ve bu kurum, işsiz kalmış emekçilerin, yüksek dereceli personel dahil, işe yerleştirilmelerinin sorumluluğu ve kontrolünü tek başına üstlenecektir. Geçici olarak iş bulmaya aracılık eden işletmelerin görevlerini İş ve İşçi Bulma Kurumu üstüne alacaktır.

Toplu sözleşmeler ve işyeri sözleşmelerindeki özellikle iş saatleri, çalışma temposu ve koşulları, iş sağlığı ve iş güvenliği hakkında saptanmış hükümlere uyulmaması durumunda iş hukuku cezalandıracaktır. Genç emekçilere, kadınlara, yaşlı emekçilere, göçmen işçilere yada herhangi bir emekçiye aleyhte ayırım uygulanması cezalandırılacaktır.

Her işveren, iş öğrenimine, teknik öğrenime, iş şartlarının iyileştirilmesine, iş sağlığına ve güvenliğine ve işyeri komitesine vakfettikleri gelirlere değgin bir bütçe hazırlamağa ve yayınlamağa zorunlu tutulacaktır.

Toplu sözleşmeler yüksek komisyonunun örgütsel yapısı ve yetkileri güçlendirilecektir. Özellikle bu komisyon, mesleklerarası yeni bir asgari ücretin saptanmasına yarayacak temelleri hazırlamakla görevlendirilecektir.

Emekçilerin denetimi

İşe alma, işten atma, iş postalarında görevlendirme, emekçilerin sınıflandırılmaları, görev değiştirmeler, iş temposunun saptanması ve en genel düzeyde iş şartlarının bütününe ilgilendiren tedbirlerde, işyeri ve müessese komitelerine ve personel temsilcilerine -varsa işyeri, atelye ve servis temsilcileri dahil olmak üzere- danışılması zorunlu kılınacaktır.

İşyeri ve müessese komiteleri ve işyeri sendika şubelerine, işyerinin idare ve denetimiyle ilgili olan bellibaşlı bilgi kaynakları ulaştırılacaktır. Bu kaynaklar, bilançolar ve genel işletme hesapları, yatırım ve finansmanlarla ilgili planlar, ticari durum ve işyerinin gelişim projeleri, ücretler, eleman yetiştirme ve terfi politikaları, vb.'dir.

Bu bilgileri tüm emekçilerin tartışmasına açmak amacıyla işyeri ve müessese komiteleri ve işyeri sendika şubeleri, işyerinde emekçileri bir araya getirebilme hak ve olanaklarıyla donatılacaklardır. Bu amaçla, her ay, iş saatlerinden sayılmak ve ücreti ödenmek koşuluyla bir saat bu işe ayrılacaktır. Toplu sözleşmelerle işyeri sözleşmeleri, bu hakkın gitgide genişlemesini öngöreceklendir.

Bu bilgi alma hakkı, işletme hesap ve belgelerinin gizliliğinin kaldırılmasıyla, gerçek bir bilgi dolaşımının düzenlenmesiyle, demokratik bir biçimde yönetilen elektronik bilgi merkezlerinin oluşturulmasıyla somutlaştırılacaktır.

İşyeri ve müessese komitelerinin, sağlık ve iş güvenliği komitelerinin, personel temsilcilerinin, kamu işlevi teknik komitelerinin yetki ve sorumlulukları genişletilecek ve garanti altına alınacaktır. Bunlar, özellikle, personel yetiştirme, sosyal faaliyetler, işin örgütlenmesi, sağlık ve iş güvenliği, işyeri doktorları, yeni teçhizatın yerleştirilmesi konularına deggindir.

İşyeri komiteleri, yeni makine ve teçhizatın işyerine sokulmasını ve işletilmesinin iş koşullarının iyileştirilmesini sağlamak yolunda olmasını denetleyebilmek üzere özel yetkilerle donatılacaklardır.

Çalışma teftiş olanakları artırılacaktır. Çalışma müfettişliği sanayi dallarına göre özel servislerle donatılacaklardır. Sendikal örgütler tarafından hazırlanacak listeler üzerinde emekçiler çalışmanın teftişi için kendi temsilcilerini seçeceklerdir.

İşletmelerin yerel ve bütünsel düzeylerinde işyeri ve müessese komiteleri sendika temsilcilerinin yardımcı olacağı personel temsilcileri, işyerleri yönetimlerinde, işe almayla ve işten atmayla ilgili her karara doğrudan karşı çıkabilecek, iş saatlarına müdahale edebileceklerdir. Bu konulara deggin tedbirlerin uygulanması, ancak taraflar arasındaki anlaşmaya bağlı olarak askıya alınacaktır. Emekçi temsilcileri, diğer yandan bu tedbirler hakkında iş mahkemelerine başvurabileceklerdir.

Emekçilerin temsili ve sendikal haklar

İşyeri ve müessese komiteleri, kamusal işlev teknik komiteleri, personel temsilcileri ve genellikle emekçi temsilcilerinin tümü, sendikalar tarafından sunulan listeler üzerinden nisbi temsil sistemiyle seçileceklerdir.

Maddi, parasal ve personelle ilgili olanaklar, sendika-

larla yararlanıcıların örgütlerinin personel yetiştirme ve ilerletme çabalarına, bağımsızlık ve özgünlüklerine saygılı bir anlayış içinde destek olacaktır.

Bir sanayi işkolunu temsil niteliğini haiz sendikalar, emekçilerin muvafakatıyla, işyeri komitesinin toplantılarına bir gözlemci yollayabileceklerdir.

Siyasal partilerin işyerlerinde örgütlenme ve fikir özgürlükleri tanınacak ve garanti altına alınacaktır.

2. Kamusal ve ulusallaştırılmış sektörlerde demokratik yönetim

Mülkiyet biçimlerindeki değişim -hem hukuki, hem gerçekteki- kamu sektöründe, emekçilerin ve onların örgütlerinin ulusallaştırılmış şirketlerin yürütme ve yönetimine katılma olanaklarını genişletecektir. Bunun yanı sıra, bu şirketlerin demokratikleştirilmesi, yönetim, yürütme ve denetim yapılarının köklü bir reforma tabi tutulmalarını gerekli kılmaktadır.

Yürütme özerkliği

Faaliyetlerini, hazırlanmasına kendilerinin de katıldığı plan çerçevesinde yürütmekle beraber, ulusallaştırılmış şirketler belli tercihleri kendileri yapacaklar, yürütme özerkliğine sahip olacaklar, kendi politikalarını kendileri çezecekler, özellikle bütçelerini, programlarını, pazarlarını belirleyeceklerdir. Diğer ulusallaştırılmış şirketlerle veya özel sektörle yapacakları anlaşmaları kendileri saptayacaklardır. Devlet, ve özellikle Millet Meclisi, bunların uygulamalarını ancak sonradan (a posteriori) denetleyebileceklerdir. Böylece ulusallaştırılma, devletleştirilme anlamını taşımayacaktır.

Yön verme, yürütme ve yönetmeden sorumlu olan ulusal şirketlerin yönetim kurumu, emekçilerin, bir takım örgütlerin (sendikalar, kamusal teşekküller, büyük ulusal şirketler) seçilmiş temsilcilerinden ve yeni demokratik iktidar tarafından atanacak temsilcilerden oluşacaktır. Bu so-

nuncular çoğunlukta olamayacaklardır. Yönetim Kurulu, başkanını seçecek ve işyerinin genel yönetimini atayacaktır.

Emekçinin yetkilerinin genişletilmesi

Yeni üretim ve yönetim yapılarının yerleştirilmesinde, kamusal ve ulusallaştırılmış sektör, emekçilerin ve onların örgütlerinin temel dayanağını ve çıkış noktasını oluşturacaktır.

Kanun yahut özel anlaşmalar yoluyla, ulusallaştırılmış ve kamusal sektördeki işyeri komiteleri daha geniş yetkilere kavuşturulabileceklerdir. Bu yeni yetkiler, özellikle şirketin personel politikasını (iş saatleri, ücretler, personel yetiştirme ve ilerletme) ve demokratik plan çerçevesinde şirketin üretim ve yatırım programlarının saptanma, uygulanma ve denetlenme hedeflerini ilgilendirecektir.

İşyerindeki emekçiler bu isteği dile getirdikleri ve şirketin yapısı da buna elverdiği zaman, emekçilerin yönetim ve denetime karışmaları yeni biçimler alabilecektir. Sosyalist Parti'nin özyönetim (autogestion) perspektifinde ve Komünist Partisi'nin de demokratik yönetimin devamlı gelişmesi içinde gördükleri bu yeni biçimler, demokratik iktidar, işyerinin yönetimi ve sendikalar arasındaki anlaşmalar yoluyla belirlenecektir.

Yukarıda belirtilen biçimiyle yönetimin demokratikleştirilmesi, devletin mali kontrolü altında bulunan şirketler dahil kamusal ve ulusallaştırılmış sektörün tümüne uygulanacaktır.

Böylece, üretimin bellibaşlı kutuplarının özel sektörden kamu sektörüne geçişi ve bu geçişin getireceği yeni demokratik yönetsel yapılar, toplumda değişimlere önyak olacak ve sosyalizme giden yolu açacaktır.

Bölüm II

KAMU SEKTÖRÜNÜN GENİŞLEMESİ VE DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

Büyük sermayenin egemenliğini ve uyguladığı ekonomik ve sosyal politikayı kırıp yeni bir ekonomik ve sosyal politika uygulamak üzere hükümet gitgide en önemli üretim araçlarını kamuya mal edecek, egemen kapitalist grupların ellerinden mali araçlarını alacaktır.

Kamu sektörü genişletilecek, demokratikleştirilecek ve yapısı yeniden oluşturulacaktır. Ulusal işletmeler, geniş bir yönetim özerkliğine sahip kılınacaklar ve faaliyetlerinde Plan'ın yönergelerine uyacaklardır.

Mülkiyetin hukuki biçimlerindeki değişimler, emekçilere gerçek sorumluluklar üstlenme olanağı verecektir. İşyerindeki emekçiler bu yöndeki iradelerini belirttikleri ve hükümetin de buna mutabakat bildirdiği hallerde, yeni yönetim yapıları, emekçilerin şirket yönetim kurulu seçimine, iş bölüşümüne, personel politikasına, plan ile ilişkilere müdahale biçimlerini belirleyecektir.

Ulusallaştırmaların yanısıra, ortak sahiplik, değişik biçimler alabilecektir: milli şirketler yada karma ekonomi şirketleri (société d'économie mixte), kooperatifler, yardımlaşma kurumları, yerel kamu hizmetleri vb.

Yeni yasama süresinin hemen başlangıcında asgari bir ulusallaştırma düzeyi aşılabacaktır. Bunun sonucu, bu topluma devretme politikası daha baştan, bankalar sektörüyle mali sektörün bütünü ve ekonominin kilit sektörlerinde stratejik mevziler işgal eden sanayi şirket yada şirket gruplarını hedef alacaktır. Bu şirket yada gruplar:

- doğrudan kollektif kamusal hizmetlerde bulunup dolayısıyla temel toplumsal gereksinmelere cevap veren şirketler,

- yaşamlarını devlet desteğiyle sürdüren şirketler (bu destek mübayaalar, özel kredi veya yardımlar şeklinde olabilir),

- bazı üretim dallarının büyük bir bölümünü, hatta bütünü egemenlikleri altında tutup, rekabeti birkaç büyük grup arasına sıkıştıran başlıca kapitalist birikim merkezleri,

- ulusal ekonominin gelişmesi (teknik düzey, uluslararası mübadele, bölgesel işlev) için temel olan sanayi dallarını kontrol eden şirketler.

Asgari ulusallaştırma aşamasının aşılması, tekelliliğin temellerinin sınırlanmasına olanak sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, bu asgari düzeyin aşılması, önemli bir özel sektörün varlığının devamına izin verecektir.

Üretim aygıtının yapısının yeniden oluşturulması kademelili ve esnek bir biçimde, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gereklerini ve ekonomik hayatın uluslararası niteliğini de göz önünde bulunduran bir sanayi stratejisine göre yapılacaktır. Ulusallaştırma, devletleştirme anlamına gelmeyecektir. Ulusallaştırmaların kademelilikleri ekonomik gelişmeye ve en geniş sorumlulukları yüklenmeleri gereken kitlelerin isteklerine uyacaktır. Bundan ötürü, emekçiler çalıştıkları işyerinin kamu sektörüne girmesi veya ulusallaştırılması gerektiği görüşünü belirtirlerse, hükümet bu Millet Meclisi'ne sunabilecektir.

Bankacılık ve mali sektörlerde ulusallaştırma sektörlerinin tümünü kapsayacaktır. Yani:

a) Sanayi yatırım ve finansman bankalarının tümü, başlıca mali holdingler ve mevduat bankaları. Yabancı bankaların faaliyetleri Fransız Merkez Bankası tarafından denetleneyecektir. Fransız Merkez Bankası bu bankaların faaliyetlerinin banka sektörünün ve mali sektörün ulusallaştırılmasına hanel getirmemelerini, plan hedeflerine ve yeni ekonomik politikaya ters düşer bir faaliyet göstermemelerini özellikle gözeteyecektir.

b) Taksitle satış kredisi, emlak kredisi veren mali kuruluşlarla, kredi-kira sistemini (crédit-bail veya lend-lease) uygulayanlar,

c) Gerçek anlamda yardımlaşma kurumları dışında kalan özel büyük sigorta şirketleri.

Kooperatif ve yardımlaşma kredisi kurumlarıyla tasarruf sandıkları (Caisse d'Epargne)ın tüzükleri demokratikleştirilecektir.

Belli dallarda uzmanlaşmış bulunan kredi kurumlarının başlıcaları (Ulusal Kredi - Crédit National, Sanayi Geliştirme Enstitüsü - Institut de Développement Industriel, sanayie bağlı kredi kurumlarıyla Emanetler ve Depozitolar Sandığı - Caisse des Dépôts et Consignations'un bazı işlevleri) tek bir Ulusal Yatırım Bankası'nda bir araya getirilecektir. Bu banka böylece Plan'ın başlıca hedeflerinin ve sanayinin gelişmesinin finansmanın önemli bir bölümünü üstüne alacaktır.

Devlet iştirakleri ise bir araya getirilip böylece kamu emvalinin bu bölümüne dinamik bir yönetim sağlanacaktır.

Sanayide, kamusal ve ulusallaştırılmış sektörün asgari genişleme düzeyine varması aşağıdaki tedbirlerle sağlanacaktır:

I - Aşağıdaki sektörlerin ulusallaştırılması:

a) Bütünüyle: yeraltı zenginlikleri, savaş endüstrileri, uzay ve havacılık sanayileri, nükleer sanayii, ilaç sanayii.

b) Büyük bölümleriyle: elektronik sanayii (komputerler), kimya sanayii.

Bu hükümlere göre ve işbaşına geçer geçmez hükümet aşağıdaki grupların ulusallaştırılmasına gidecektir:

a) Dassault, Roussel-Uclaf, Rhône Paulenc,

b) ITT-France, Thomson-Brandt, Honeywell-Bull, Pechiney-Ugine-Kuhlmann, Saint-Gobain-Pont-à-Mousson, Compagnie Générale d'Électricité.

II - Kamunun özel sorumlulukları, onu aşağıdaki şirket veya dallara, mutlak çoğunluğu eline geçirebilmesine kadar gidebilecek iştiraklerde bulunmağa itecektir:

a) Demir-çelik ve petrol sektörlerinde (Usinor - Vallourec, Wendel-Sidélor, Schneider, Compagnie Française des Pétroles-CFR-Total).

b) Hava ve deniz nakliyatı, su temizleme ve dağıtma şebekesi, telekomünikasyon araçlarının finansmanı, sü-rat yolları (auto-route) imtiyazları.

Hükümet, ilgili dallarda Renault, EDF, Commissariat à l'Energie Atomique gibi ulusal şirketlerin içte ve dışta sınai ve ticari faaliyetlerini etkin bir biçimde destekleyecektir.

Demokratik hükümet, ulusallaştırılan şirketlerin tahvillerine az sayıda sahip bulunanların çıkarlarını koruyacak tedbirleri saptayacaktır. Tahvil sahiplerinin zararlarının ödenmesi konusunda hakkaniyetli bir çözümlü bulunacaktır. Tasarruflarının ürünüyle yaşamlarını sürdüren küçük ve orta tahvil sahipleriyle büyük çaptaki sahipler arasında temel bir ayırım yapılacaktır.

Bölüm III

DEMOKRATİK PLANLAMA

Demokratik planlama gerek kişinin, gerekse kamunun gereksinmelerine cevap vermeyi amaç edinecektir. Ulusal ekonominin tutarlı bir biçimde işlemesini temin edecektir.

Plan, ekonomi politikasının temel noktaları üzerinde hükümetin sorumluluğunu Millet Meclisi önünde bağlayacak siyasal bir tercihtir.

Demokratik planlama emekçilerin ve halkın en geniş biçimde katılmalarıyla oluşacaktır. Hazırlanması tek merkezden olmayacak, işyerinde emekçi örgütleri (öncelikle ulusal ve kamusal sektörlerde), bölgesel yönetimler ve değişik halk organları buna katılabileceklerdir.

Emekçiler ve planlama hazırlıklarına katılan tüm örgütler, ekonomik ve sosyal bilgilenme kaynak ve istatistiklerinden tam olarak yararlanabileceklerdir. Bu amaçla, kamu ve özel istatistik ve ekonomik araştırma örgütlerinin reorganizasyonu çerçevesinde bir kamu ofisi kurulacaktır.

Planın gerçekleşmesi temelde şu ögelere dayanacaktır:

- Emekçilerin her düzeyde işlere el atmaları,
- Kamu sektörünün ve özellikle ulusallaştırılmış büyük şirketlerin rolü,
- Kredi politikasının, bütçenin vergi politikasının demokratik bir biçimde yönlendirilmesi.

Plan, kamu sektöründeki işyerlerinin yönetim özerkliklerine saygılı olacak, bunların esgüdümlülüğünü kolaylaştıracak, bununla beraber sektörün tümü için emredici olacaktır. Bu sektördeki büyük yatırımlar ve bunların finansman biçimlerini saptayacaktır.

Dış ekonomik ilişkilerin gelişmesi demokratik planlamanın çerçevesinde olacaktır.

Bölüm IV

BÖLGE PLANLAMASI

Bölge planlaması politikasının ana amacı, ülke toprakları üzerinde üretim faaliyetlerinin uyumlu bir biçimde dağılmalarını sağlamaktır. Herşeyden önce faaliyetlerin ve bölgelerin eşitsiz gelişmelerinin sonucu olan istihdam sorunlarını çözmeye yönelecektir.

Özellikle, sınır ve maden bölgelerine yeni bir canlılık kazandırmayı, Batı ve Merkez bölgelerini bölgesel az gelişmişliklerinden kurtarmayı amaçlayacaktır.

Bölge planlamasının amaç ve araçlarının tanımı demokratik planlamanın bir yönünü oluşturacaktır. Bölgesel düzeydeki her işlem, plan yönlendirmeleri çerçevesinde ilgililere demokratik bir danışmadan sonra saptanacaktır.

Büyük kamu ve özel sanayi kuruluşlarına, yerleşmeleriyle ilgili kıstaslar gösterilecektir.

Geri kalmış bölgeleri alt yapı tesisleri ve özellikle ulaşım ve telekomünikasyon tesisleri bakımından geliştirmek üzere özel girişimlerde bulunulacaktır. Kısa dönemde, geçici bir yardım yapılmasını gerektiren sanayi yerleşmeleri için özel fonlar ayrılacaktır.

İşleyişlerinin doğurduğu sosyal maliyetleri -özellikle nüfusun yoğun bulunduğu bölgelerde- şirketlerin kendilerinin karşılamaları için özel bir çaba harcanacaktır.

Bölüm V

SANAYİ POLİTİKASI

1. Yönlendirmeler

Plan tarafından tanımlanan sanayi politikasının amacı şunlar olacaktır:

- dengeli bir uluslararası işbirliği ve uluslararası mübadelenin gelişmesi çerçevesinde ulusal bağımsızlığı temin etmek,

- üretimin gelişmesini ulusal ve toplumsal gereksinimlere uygun olarak yönlendirmek,

- üretim aygıtının ekonomik ve sosyal randımanını artırmak, tekelci yönetimden kalma gecikmeleri ortadan kaldırıp dengesizlikleri gidermek.

Bütün büyük üretim dalları geliştirilmelidir. Olanaklarımızın bazı hayati önem taşıyan faaliyetlerde yoğunlaştırılması gereklidir:

- Toplumsal gereksinimlere doğrudan cevap veren üretim dalları düzene sokulup geliştirilecektir. (İnşaat, ilaç sanayii, kültürel ve turistik faaliyetler),

- Hızlı gelişen sektörlerin gelişmeleri ve çağdaşlaşma-

ları teşvik edilecektir (mekanik, elektrik malzemesi yapımı, elektronik ve kimya endüstrileri).

- İlerlemenin en ucunda bulunan dallarda devlet, iktisadi ve sosyal randımanları yüksek oldukları takdirde, projeleri destekleyecektir (atom, uçak, uzay endüstrilerinde). Bu dallarda, uluslararası elbirliği, özellikle yararlı görünmektedir.

- Enerji ve ulaşım dallarının yapıları yeniden oluşturulacak ve geliştirilecektir.

- Savaş sanayileri ya sivil kullanıma devredilecek yada milli savunmayla ilgili faaliyetlere yönlendirilecektir.

2. Araçlar

Ulusallaştırılmış ve kamusal sektörler, sanayi politikasının uygulanmasında önde gelen bir rol oynayacaklardır. Bu sektörler üretimi yönlendirmeye, gerekli değişimleri yapmaya, işbirliğini geliştirip uluslararası rekabet içine girmek için sınai yapıyı güçlendirip antitak ettirmeye yarayacaktır.

Devlet, doğrudan veya mali kuruluşlar eliyle, ve özellikle kredi politikasıyla, kamu donatımının, alt yapı tesislerinin ve ulusal çıkarları ilgilendiren büyük ölçüde sanayi işletmelerinin finansmanına el atacaktır.

Hükümet işletmelerin ekonomik ve sosyal randımanlarının artmasını teşvik edecektir, ve bunu, arzu edilen her yerde sıhhatli bir rekabet biçimini yerleştirerek yapacaktır.

Uzun dönemde etkin ve dinamik bir sanayi politikası, bilimsel araştırmanın çok gelişmesini gerektirir. Bu tür araştırmalar, esnek bir biçimde planlanacaktır. Bu konuda mevcut kamu potansiyeli (örneğin CNRS - Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi, INSERM - Ulusal Tıp Araştırma Enstitüsü, CEA - Atom Enerjisi Komiserliği) geliştirilecek, yönetimleri demokratikleştirilecektir; bir ulusal ihtira beratı dairesi kurulacaktır; bilimsel araştırmacı sayıla-

rı artırılacak ve maddi ve manevi koşullarını iyileştiren bir statüye kavuşturulacaklardır.

3. *Yabancı yatırımlar*

Fransa'daki yabancı şirketler ulusal kanunlara ve Plan yönlendirmelerine uyacaklardır.

Her yabancı yatırımın Fransız ekonomisi için bir yarar (yeni teknoloji ve üretim kapasitesi) içermesi gözetilecektir. Diğer yandan, Fransa, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun diğer üyelerine yabancı yatırımlar konusunda benzer bir tavır takınmalarını önerecektir.

Bölüm VI

TARIM POLİTİKASI

Kır emekçilerinin büyük bir çoğunluğunu teşkil etmekte olan ve önümüzdeki yıllarda da teşkil etmeğe devam edecek olan küçük ve orta üreticilerin gerek gerçekleştirilme ve donatımı bakımından, gerek mahreç ve fiyat bakımından, gerekse kredi ve toprakların kullanımı bakımından çalışma ve yaşam koşullarını düzelterek ekonomik ve doğal dengelerin korunması için önemli bir faktör olan tarımın geliştirilip modernleştirilmesi yolunda elden gelen herşey yapılacaktır. Küçük ve orta üreticiler, şu anda pek çok sayıda köylüyü gerçek bir sömürüye tabi tutan iktidar politikasının kayırdığı büyük kapitalin egemenliği altındadırlar. Orta ve küçük üreticiler, kır kesimindeki diğer emekçilerle birlikte, çoğunluğun çıkarına uyan bir genel politikanın çerçevesi içinde, biriktirdikleri teknik ilerleme potansiyelini uygulamaya geçirebileceklerdir.

Demokratik olarak yapılan planlama, bölgesel düzeyde, tarımın ekonomideki yerini, gelişme ve modernleşmesinin biçimlerini tanımlayacaktır. Böylece tarım emekçileri durumlarına uygun çözümün aranmasına aktif olarak katılabileceklerdir.

Toprağı artık spekülasyon konusu olmaktan çıkarıp ge-

reksinmeleri olan üreticinin kullandığı bir üretim aracı -ister mülkiyet, ister kira şeklinde olsun- durumuna getirmek için, arazi satış ve kiralamaları, kanton ve departmanlar düzeylerinde kurulacak arsa ofisleri tarafından denetlenecektir. Bu ofisler seçilmiş tarımcılar tarafından kamu mercilerinin ve mahalli idareler temsilcilerinin de katılımıyla teşkil edilecek ve çoğunluk iradesine göre yönetilecektir. Tarımsal kullanım amacıyla yapılacak her toprak alımında bu ofislere öncelik tanınacaktır.

Toprak talebini azaltıp arzını artırmak için, işletmelerin birikimi konusundaki mevzuat tam olarak uygulanacak ve güçlendirilecektir.

Ortakçılık ve yarıcılık statüsü, toprak kiralamanın sıvılandırılması ve kiracının güvenliği (özellikle uzun süreli kira anlaşmalarıyla) yönünde iyileştirilecektir.

Tarımcıları bugün katlandıkları durumlardan kurtarmak, gelirlerini artırmak ve teknik ilerlemeyi sağlamak üzere üretim, dağıtım, satış kooperatiflerine yardım edilecek, bunlar geliştirilip demokratikleştirilecektir. Böylece kooperatifleşme, ürünün sürümüne yardımcı olacak ve yararlı yön değiştirmelerle intibakların da kolaylaştırılması sağlanacaktır.

Ailecek tarım işletmeciliği yapanların gelirlerinin özellikle güven altına alınması amacıyla:

- bundan böyle kamu desteğinin büyük kısmını sadece büyük üreticilerin almasını önleyecek mekanizmaları yerleştirerek (örneğin, her üretici tarafından alınacak destek payının ve kamu kredisinin tavanının tesbitiyle),

- üretime, ihtiyaçlara göre yön vererek, özellikle hayvancılığa ve meyve üretimine elveren yeni bir fiyatlar hiyerarşisi uygulayarak,

- Fransız tarımının ihracat istidadına uyan yeni dış pazarlar veya iç pazarlar bularak,

- özellikle et, süt, meyveler ve sebzeler ve şarap konularında pazarlar organizasyonunu iyileştirerek, yeni bir pazarlama ve fiyatlar politikası uygulanacaktır.

Bir garanti ve yardımlaşma sandığı çiftçileri kötü hava koşullarının tehlikelerine karşı sigortalayacaktır. Tarım kredisi demokratikleştirilmiş yeni biçimiyle, tarımın, tarıma dayalı sanayiinin ve gıda sanayiinin, kırsal çevrenin gelişmelerinin iticisi olacaktır.

Kırsal alan bölgesel düzeyde, sanayileşme gereksinimleri, doğanın korunması, turizm, kırsal kolektif donatım gözetilerek düzenlenecektir.

Çiftçi ailelerinin sosyal korunma sistemi, daha hakkaniyetli bir finansman yoluyla, aile yardımlarının, sakatlık ve emeklilik maaşlarının artırılmasıyla yetkinleştirilecektir.

Ayrılma tazminatı (indemnité viagère de Départ) müessesesi, çiftçilerin ve aile mensubu yardımcılarının 60 yaşlarında iyi şartlarla emekliye ayrılmasını sağlayacak olan genel emeklilik sistemine benzer bir sistemin kurulmasıyla aşılabacaktır. Meslek değiştirme durumunda olmayan en yoksun çiftçilere ve çiftçiliğe devamları doğal dengenin korunması için gereklilik olan bölgelerdeki çiftçilere bir asgari gelir garanti edilecektir.

Tarımsal ve genel eğitim geliştirilerek kırsal kesimdeki gençlere sunulacak ve onlara gerekli öğretimi götürüp arzu edilen şekilde yetiştirme ve gerçek bir meslek seçme özgürlüğü tanıyacaktır.

Tarımdaki ücretlilerin konu oldukları aleyhte ayırımlar kaldırılacak ve diğer ücretlilerin elde edecekleri sosyal haklar onlara da uygulanacaktır.

Sahil balıkçılığının gelişmesine özellikle dikkat edilecek ve kooperatifçilik teşvik olunacaktır.

Hükümet, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun şimdiye kadar izlediği fiyat destek ve pazar örgütlenmesi politikasının esaslı bir biçimde değiştirilmesi için eyleme geçecektir.

Bölüm VII

ESNAF, ZANAATKAR, KÜÇÜK VE ORTA GİRİŞİMLER

Kapitalist tekelleşmenin tehditleri altında bulunan ve ivmeli bir ekonomik değişime tabi bulunan esnaf ve zanaatkârlar, küçük ve orta girişimler çok ciddi bir krizle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu kriz ağır bir vergilendirmeyle ve büyük mağazaların artmasıyla da şiddetlenmektedir. Ekonominin bu önemli sektörünün savunması mevcut vergi sisteminin baştan ele alınmasını, acil sosyal sorunlarının hallini ve gerekli bir modernleşmeye gidilmesinin teşvikini gerektirmektedir.

Esnaf ve zanaatkarların vergi yükü hafifletilecektir; belli durumlarda korunmaları gereken götürü vergiler bundan böyle ilgili meslek mensuplarıyla görüşüldükten sonra ortaya çıkacak mesleki monografilere dayandırılacaklar ve bu monografiler yayınlanacaktır; diğer durumlarda gerçek gelir üzerine vergi rejimi gitgide genişletilecektir; vergi matrahı ücretlilerinkine yaklaştırılacaktır, kazanç vergisi reformu yapılacaktır; perakende satış aşamasında TVA (katma değer vergisi) hafifletilip basitleştirilecektir.

Bütün sosyal güvenlik sistemleri arasındaki eşitlik özellikle yaşlılık ve hastalık sigortası sistemlerinin ve yararlarının sosyal sigorta genel sistemiyle aynı düzeye getirilmesiyle sağlanacaktır. Buna ek olarak, emekli esnaf ve zanaatkârlar, diğer ücretlilerinki gibi asgari ücret

(SMIC) esası üzerinden endekse bağlanmış asgari emeklilik maaşından faydalanacaktır.

Değişimleri teşvik ederek, modernleşmek için krediler sağlayarak, gruplaşmaları ve kooperatifçiliği, mesleki öğretimi teşvik edecektir ki, bu sektöre güven ve inanç verilebilir. Bu amaçla, demokratik iktidar, küçük ve orta girişimlerle kamu sektörü arasındaki ortaklıkları da teşvik edecektir.

Bugünkü büyük mağazaların düzensiz gelişmeleri kamu yararına dizginlenecektir. Bu düzenleme özellikle tüm ilgililerin (küçük esnaf, tüketiciler ve yerel yönetimlere seçilmiş olanlar) katılacakları yenileştirme işlemleriyle yapılacaktır.

Buna paralel olarak esnaf ve tüketici kooperatiflerinin gelişmesi teşvik edilecektir. Bazı büyük mağazaların mülkiyet ve yönetimi bunlara devredilebilecektir.

Bölüm VIII

BÜTÇE VE VERGİ POLİTİKASI

Bütçe ve vergi politikası bu amaçlara yönelik olacaktır:

- Halkın gereksinimlerini karşılamak,
- Demokratik tercihleri kolaylaştırmak ve Plan amaçlarını gerçekleştirmek,
- Yaşam koşullarındaki eşitsizliği azaltmak ve ekonomik hayatın iyi gitmesini sağlamak.

Bu amaçların gerçekleştirilişi, kamu maliyesinin sıkı bir biçimde yönetilmesini ve vergilerin daha adil bir dağılımını gerektirecektir.

Devlet bütçesi öncelikle kamu tüketimine ve kamu donatımına (emekçilerin eğitimi ve yetişmesi, sağlık, bilimsel araştırma ve ulaştırma, haberleşme gibi temel altyapı yatırımları) yöneltilecektir. Üretimin gelişmesi için bütçeden yapılacak finansmanlar, endüstri ve tarım politikasının büyük milli hedeflerine ve bölgesel (gelişme) politikasının büyük hedeflerine yöneltileceklerdir.

Devlet bütçesi, askeri harcamaların ve çeşitli para yardımlarının azaltılmasıyla, arazi ve bina spekülasyonu-yla kapitalist israftan doğan fahiş kredi ve vergi indirimlerinin kaldırılmasıyla, kamu mübayaalarının ve fiyat kontrollerinin yeniden düzenlenmesiyle hafifletilecektir.

Kamusal olsun özel olsun, girişimlerden alınan vergiler artırılacaktır; emekçi halkın, öncelikle dar gelirliilerin vergi yükü, ister gelir vergisi ister halkın tükettiği mallara konan vergiler olsun, hafifletilecektir.

Gelir vergisi ve tüketim vergisine aşağıdaki tedbirler uygulanacaktır:

- asgari ücreti (SMIC) aşmayan gelire sahip aileler, gelir vergisinden muaf tutulacaklardır,

- vergilendirme bareminin müterakkiliği, yüksek gelir dilimleri için artırılacaktır,

- "aile bölümü" (quotient familial) sistemi, ailelerin büyük çoğunluğu için sistemin yararlarını devam ettirici, fakat yüksek gelirliiler için azaltıcı bir yönde reforma uğrayacaktır.

- emekçilere, tek başına olup da çocuk geçindirmekle veya bakmakla yükümlü kişilere özel bir vergi indirimi uygulanacaktır,

- halk tasarruf cüzdanları (özellikle tasarruf sandıkları A cüzdanları) hariç menkul kıymetler gelirlerine tanınan ayrıcalıklar kaldırılacaktır,

- maaş ve emekli aylıklarına diğer gelirlerden daha elverişli bir vergi sistemi uygulanacaktır,

- aile konutları için özel bir vergi indirimi ihdas edilecektir,

- vergi kaçakçılığına karşı (vergi idarelerinin girişimlerini yüksek gelir kaçırana kaydırarak) daha etkin bir savaş açılacaktır,

- bazı temel maddeler üzerindeki katma değer vergisi kaldırılacaktır.

Şirketlerin gerçek kârlarının vergilendirilmesi, özellikle azalagelen amortisman sisteminin yeniden düzenlenmesiyle, amortisman sürelerinin uzatılmasıyla, belli ihtiyat

akçalarının muafiyet dışı tutulmasıyla, genel harcamalar kaleminin denetlenmesiyle, artırılacaktır.

"Vergi alacağı" (avoir fiscal) ve sermaye gelirlerinin diğer ayrıcalıkları kaldırılacaktır.

Şirket yöneticilerinin maaşları şirketlerin vergi matrahı teşkil eden kârlarına dahil edilecektir.

Şirketlerin sermayesi ve büyük servetleri üzerine ödeyeceği yıllık, müterakki ve düşük oranlı yeni bir vergi konulacaktır.

Sermaye ve aktiflerin transferi sırasında büyük şirketlere tanınan vergi ayrıcalıkları kaldırılacaktır.

Küçük servetler üzerindeki veraset ve intikal vergileri azaltılacak, fakat büyük servetlerde artırılacaktır. Pinay Rantı da vergiye tabi tutulacaktır.

İntikallerdeki sermaye değer artışları vergilendirilecektir.

Yerel ve bölgesel kamu kuruluşlarının alım ve yatırımlarında, yaptıkları işler için ödemelerinde katma değer vergisi iadesi uygulanacaktır.

Bölüm IX

FİYATLAR VE ENFLASYONLA SAVAŞ

Enflasyonu durdurup fiyatların istikrarını sağlamak, hükümetin ana amaçlarından olacaktır.

Enflasyonla savaş birkaç cephede birden verilecektir: vergi politikası, kamusal alımlar yoluyla yapılacak olan girişimler, arazi ve emlak spekülasyonu ile savaş, kapitalist üretim ve dağıtımdaki kaynak israfıyla ve gereksiz harcamalarla savaş, devletin asalakça harcamalarının yokedilmesi.

Sanayinin kilit noktalarının ve mali sisteminin devletleştirilmesi, enflasyonla savaşta önemli bir rol oynayacaktır.

Emekçiler ve sendikalar, şirketlerin hesaplarına ve muhasebelerine el atma ilkesi yoluyla, fiyat istikrarının sağlanmasında büyük bir rol oynayacaklardır. Tüketici örgütleri ve halkın çıkarlarını savunan tüm örgütler, aynı şekilde buna katkıda bulunacaklardır. Kamu ve özel sektördeki şirketler, fiyatlarını kendileri saptayacaklardır. Bu fiyatların gelişmesini devlet kontrol edecektir. Özellikle yetiştirme ve kültür için gerekli araçlarla, zorunlu tüketim maddelerinin fiyat kontrolü yapılacaktır.

Produktivite artışından ileri gelen maliyetlerdeki düşüşlerden tüketicilerin yararlanabilmesi için devlet büyük şirketlerle anlaşmalar imzalayacaktır. Bu anlaşmalar, özel sermayenin rantabilitesini korumasına olanak hazırlayan enflasyon doğurucu yeni finansmanlar için bahane olamayacaktır, fakat Plan tarafından saptanacak özel sektörün çerçevelenmesine ilişkin kurallar içerisinde yer alacaklardır.

Bölüm X

DIŞ TİCARİ İLİŞKİLER VE PARANIN DEĞERİNİN KORUNMASI

Dünya çapında ticaretin ve işbirliğinin gelişmesi, iktisadi ve sosyal ilerlemenin gereklerine cevap vermektedir.

Ortak Pazar içi ilişkilerin geliştirilmesine paralel olarak hükümet dış mübadelelerin coğrafi olarak genişleme ve çeşitlenmelerine çalışacaktır. Hükümet, diğer yandan, sanayi ürünleri, özellikle de yatırım malları dengesini lehimize geliştirmeye çalışacaktır.

Gümrük duvarlarıyla niceliksel kısıtlamaların uygulamalarına başvurulması, gerekli görüldükleri istisnai durumlara sınırlandırılacaktır.

Halkın desteği paranın değerinin spekülasyona karşı korunmasının ilk koşuludur.

İçte fiyat istikrarının sağlanması ve ulusal ekonominin dinamizminin artması, dış ticarette dengeyi sağlamaya katkıda bulunacak ve spekülasyonu dizginleyecektir.

Hükümet, daha baştan, ulusallaştırılmış sektöre ve özellikle banka sektörüne dayanarak sıkı tedbirler alacak ve güçlendirilmiş bir kambiyo kontrolü ihdas edecektir. Fransız parasına karşı girişilecek döviz spekülasyonları kanunla tanımlanan bir cürüm halini alacaktır.

Hükümet çok uluslu şirketlerin Fransa'yı ilgilendiren para transferlerinin biçimlerini özel bir kontrole tabi

tutacaktır. Ekonominin kilit sektörlerinin çok uluslu şirketler eline geçmesini önlemek ve Ortak Pazar'ı spekülâtif nitelikte döviz transferlerine karşı korumak amacıyla hükümet, Ortak Pazar içinde bir sermaye hareketleri kontrolü ihdas edilmesine çalışacaktır.

Yabancıların Fransa'da ve Fransızların dışarıdaki doğrudan yatırım ve plasmanlarının biçim ve gelişmeleri plan ve iktisadi politika çerçevesinde tanımlanacak ve kontrol altına alınacaktır.

Hükümet, Fransız frangının değerini korumak amacıyla, özellikle Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülkelerle iktisadi ve parasal işbirliği anlaşmaları arayacaktır.

Bölüm XI

MALİYE VE PARA POLİTİKALARI

Para ve kredi politikaları, paranın değerinin istikrarını sağlamaya ve yatırımları yönlendirmeye yarayacaktır.

Ulusal Yatırım Bankası, sanayi yatırımlarının büyük bir bölümünün finansmanı ile görevlendirilecektir. Bu banka, planlama örgütlerine ve girişimlere sanayi yerleşmelerini ve sanayi dalı değişimlerini koordine etmelerini sağlayacak bir fonu yönetecektir. Şubelerinin gelişigüzel dağılımını önlemek için devlet bankaları yeniden örgütleneceklerdir.

Şu anda dış ekonomik ilişkilerle ilgili finansmanları yerine getiren değişik kuruluşlar bir Dış Ticaret Finansman Enstitüsü'nde bir araya getirileceklerdir. Fransız Merkez Bankası'nın dış ticaret kredileri üzerindeki kontrolü güçlendirilecektir.

Sanayi ve hizmetler sektörüne kamusal iştirakler bir araya getirilecek ve bunlar kamu malvarlığının değişimleri üzerinde son kerte karar sahibi olan hükümet ve Millet Meclisi'nin sorumluluğu altında Ulusal Yatırım Bankası tarafından yönetilecektir. Sermaye piyasası denetlenecek ve spekülasyonların egemenliğinden çıkarılacaktır.

Tüzükleri demokratikleştirilecek olan Merkez Bankası'yla Ulusal Kredi Kurulu kredilerin dağıtımını üzerinde gerçek

bir denetlemeye gideceklerdir. Kredilerin seçimli (sêlêctif) niteliği planın yönlendirmeleri ve uygulama kıstasları çerçevesine sokulacaktır. Özellikle planın öncelik tanıyacağı sektör ve faaliyetlerde faiz hadleri indirilecektir.

Halk tasarruflarının gelişmesi, kamusal ve üretken yatırımların dengeli bir biçimde finansmanın önemli bir ögesini oluşturacaktır. Bu gelişme, tasarrufun hakkaniyetli bir biçimde mükafatlandırılmasını, fiyat artışlarına karşı sağlam bir garanti sisteminin ihdas edilmesini, ve halk tasarruflarının yararlandığı vergi avantajlarının devamını gerekli kılacaktır.

Şirketlerin otofinansmanı, vergi politikası ve fiyat ve mübayaalar politikaları yoluyla sınırlandırılacaktır. Plân şirketlerin dış finansmanında mali kurumların yerini ve banka kredilerinin verilış kıstaslarını saptayacaktır. Ulusal şirketler arasındaki işbirliği, ortak yatırımların gerçekleştirilmesiyle ve sanayi dalı değiştirilmesi işlemleri dolayısıyla teşvik edilecektir.

Genel eğitim düzeyinin yükselmesi, iş saatlerinin azaltılması, daha iyi iş ve yaşam koşulları, genel iş produktivitesinin yükselmesi sonucunu doğuracaktır. Üretim aygıtının yapısının yeniden oluşturulması ise, yatırımların etkinliğini artıracak, kapitalist yönetimin sonucu olan kaynak israflarını kaldıracak, produktivite artışını hızlandıracaktır.

Mali amortismanların, mali harcamaların hafiflemesi, gereksiz yönetim ve pazarlama harcamalarının azalması, şirketlerin yükünü hafifletecektir.

Reklamcılık harcamaları, alıcıların gerçek olarak bilgilendirilmesi düzeyine getirilecektir.

Sanayide, halkın tüketim gücünü hissedilir bir oranda artıracak ve kamu ihtiyaçlarının büyük çapta finansmanını olanaklı kılacak kaynakların doğmasına yolaçacak bir rantabilite artışı elde edilecektir.

Sermayenin tahakkümünden miras kalacak olan sosyal yapı

ve davranışlardaki engellerin bilincinde olan hükümet, yeni bir gelişme mantığına dayanarak mali dengeleri gerçekleştirmeğe devam edecektir.

Gerçekten de kapitalizmin kâr ve ihracattan başka bir şey almayan mantığı, eşitsizlikleri artırıcı ve halkın temel gereksinmelerine cevap vermeyen dengesiz bir gelişme biçimini doğurmaktadır. Geniş bir kamu sektörüne ve emekçilerin büyük ölçüde yönetime katılmalarına dayanacak olan iktisadi ve sosyal demokrasinin gelişmesi yeni bir mantığın, dengeli ve çoğunluğun hizmetinde dengeli bir gelişme mantığının yerleşmesine yolaçacaktır.

Bu yeni gelişme biçimi, kamu donatım ve hizmetlerinin dikkate şayan bir gelişimini ve öncelikle en çok sömürülen ve ezilen kitlelerin faydalanacağı bir genel yaşam düzeyi yükselmesi sonuçlarını doğuracaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

KURUMLARIN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ
ÖZGÜRLÜKLERİN GELİŞTİRİLMESİ
GÖVENCE ALTINA ALINMASI

Bölüm I

ÖZGÜRLÜKLER

Bugünkü yönetim, 1958'den bu yana her yıl, tek tek herkesin özgürlüğünü ve demokrasiyi tehdit eden bir yığın baskıcı ve polisiye yasayı yürürlüğe koymuştur. Oysa Fransa halkına özgü demokratik gelenekleri korumak ve geliştirmek zorundadır. Yurttaşların özgürlüklerini sınırlandıran tüm yasalar kaldırılmalı, özgürlükleri koruyucu yasalar çıkarılmalıdır.

1. Kişi özgürlükleri

Habeas Corpus rejimi yerleştirilerek sanığın kesin yargı kararına dek suçsuzluğu ilkesine saygı sağlanacaktır. Sanığa, ele geçmesi için gerekli olmayan bir sertlikte davrananlar, bu davranışlarından kişisel olarak sorumludurlar.

Gözaltı, suçüstü yargılama usulü, valilerin adli polisle ilgili yetkileri, geçici olarak salıverilme hakkının özünü zedeleyen 17 Temmuz 1970 tarihli yasanın ilgili hükümleri kaldırılacaktır. İdari makamların, geçici de olsa, özgürlüğü yokedici kararlar alması yasaklanacaktır.

Fransa, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile ek protokollerini onaylayacaktır.

Düşünce ve ifade özgürlükleri güvence altına alınacaktır. Konut dokunulmazlığı, yazılı ve sözlü haberleşmenin gizliliği sağlanacaktır.

Vicdan ve ibadet özgürlüğü, özellikle kiliseyle devletin ayrılması, devletin ve ulusal eğitimin laikliği yoluyla sağlanacaktır.

İrk ayrımı ve antisemitizm ve bunların ifadesi, yasalar yoluyla yasaklanıp bastırılacaktır.

Parlamento, kendisine iletilecek olan kişi hak ve özgürlüklerinin çiğnenmesi durumları konusunda soruşturma yapmak ve kendisine bilgi vermek üzere, üç yıl süre ile bir Parlamento Özgürlükler Delegatesi seçer.

Fransa, siyasi sığınma hakkını tanıdığını bütün dünyaya ilan edecektir. Özgürlük uğrunda eyleminden ötürü baskıya uğrayan her insanın Fransa Cumhuriyeti'nin ülkesine sığınma hakkı olacak ve siyasi mülteci statüsünden yararlanacaktır. Sınır dışı etme rejimi, adaletin denetimi altında olacaktır. Beşinci Cumhuriyet'in şeref kırıcı bir ihtisası haline gelmiş olan keyfi sınır dışı etmelere son verilecektir.

2. Toplu Özgürlükler

Gösteri, yazdıklarını yayma, toplanma ve dernek kurma özgürlükleri güvence altına alınacaktır. "Anticasseurs" diye bilinen (bir önceki cümlede sözü geçen özgürlükleri sınırlandıran yasa, ç.) 8 Haziran 1970 Yasası kaldırılacaktır.

Grev hakkı garanti altında olacaktır. Gerek kamu kesiminde, gerek özel kesimde bu hakkın özgürce kullanımını engelleyen tüm yasa ve yönetmelikler kaldırılacaktır. Sendika kurma, sendikaların devlete ve partilere karşı bağımsızlıklarını sağlama ve toplum yaşamına müdahale biçimlerini değerlendirme özgürlükleri güvence altına alınacaktır. Sendikal hak ve özgürlükler güçlendirilecek ve genişletilecektir (ikinci Bölüm'e bakınız).

İşyerinde örgütlenme, siyasal görüşlerini açıklama, ö-

zellikle afiş asabilme ve toplantı özgürlükleri sağlanacaktır.

3. Yüce Divan

Anayasal kurallara saygıyı, ulusal nitelikteki seçimlerin yasaya uygunluğunu ve kamusal, bireysel ve topluluk hak ve özgürlüklerini güvence altına almakla görevli bir Yüce Divan kurulacaktır.

Yargılanacakların İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi'nin 7-11. maddeleriyle Anayasanın Girişi'nde güvence altına alınmış özgürlüklerle bağdaşmadığı gerekçesiyle yasama ve yürütme mevzuatına karşı ileri sürebilecekleri anayasaya aykırılık defilerini bütün adli ve idari yargı mercileri bu Yüce Divan'a götüreceklerdir.

Yüce Divan, dokuz yıl için ve bir defaya mahsus olmak üzere seçilen dokuz üyeden kurulur: üç üye, ikisi iktidarı biri muhalefeti temsil eden gruplardan olmak üzere nisbi temsil ile Millet Meclisi'nce, üç üye de aynı koşullar altında Senato'ca seçilir; bir üye Cumhurbaşkanı'nca, iki üye de Yüksek Hakimler Kurulu'nca atanır.

Yüce Divan bir yandan yüksek yargıçların bağımsızlığını sağlamaya katkıda bulunacak, diğer yandan da kamu düzeniyle görevli askerlerle memurların düzenli denetimine katılacaktır. Bu görevlerin gerektirdiği kaynaklar Yüce Divan'a sağlanacaktır.

4. Polis

Bugünkü iktidar, polisi, adalete yardımcı olmak şeklinde tecelli etmesi gereken cumhuriyetçi rolünden saptırmaktadır. Onu bir baskı aracı kullanmakla iktidar, keşmekeş ve binbir suiistimal yaratmaktadır. Onları ulustan tecrit ederek bizzat polisin içine huzursuzluk sokmaktadır.

Bireyin ve topluluğun hak ve özgürlüklerini sağlamak için kurulan kamu kuvveti, sürekli olarak, egemen halkın hizmetinde kalmak zorundadır.

Polis, mesleğe alma ve yetiştirmede demokratikleştirilecek, meslek eğitimi gözden geçirilerek uzatılacaktır.

Polis personeli, kamu görevi genel statüsünden yararlanacaktır.

Adli polis, Adalet Bakanlığı'na bağlanacaktır. Paralel polisler dağıtılacak, SDECE (karşı-casusluk) örgütü lağvedilecektir.

İllerde ve ilçelerde seçilmiş meclislerle onların yürütme organları, cumhuriyet düzenine saygıyı ilgilendiren tedbirlere doğrudan doğruya katılacaklardır. Paris kentine verilecek demokratik statü ile başkentin polis kuvvetinin organizasyonu öteki kentlerle uyum haline getirilecektir.

Özgürlüklerin kullanımında ve kişilerin güvenliğini sağlamada kamu hizmetine saygıya özen göstermekle polis yurttaşların saygısına yeniden hak kazanacaktır.

5. *Adalet*

İktidar karşısında. adaletin bağımsızlığı tekrar sağlanmalı ve güvence altına alınmalıdır.

Yüksek Hakimler Kurulu demokratikleştirilecektir. Üyelerinin bir bölümü Cumhurbaşkanınca hukuk eğitimini ve baroları temsil edebilecek hukukçular arasından atanacak, kalanı da her sınıftan yüksek yargıçlar arasından Millet Meclisi ve Senato'ca seçilecektir. Kurul, üyeleri arasından bir başkan seçecektir.

Kurul, yürütmeden bağımsız olarak sorgu ve asliye yargıçlarının tayin ve terfilerini düzenleyip terfi listelerini hazırlamakla görevlidir. Ya kendiliğinden, yada Adalet Bakanı'nın isteği üzerine Kurul disiplin kurulu olarak toplanır.

Sorgu yargıçları bundan böyle, özellikle sicilleri bakımından, Savcılığa (Parquet) bağlı olmayacaklardır.

Yargıçların dokunulmazlığı ilkesi Adalet Bakanlığına

bağlanacak idari yargıçlar için de geçerli olacaktır.

İster Devlet Güvenlik Mahkemeleri olsun, ister barış zamanında işleyen askeri mahkemeler olsun, olağanüstü mahkemeler kaldırılacaktır.

Adalet, adli yardımcılarının da katkılarıyla sağlanacak, jüriye üye seçimi demokratikleştirilecektir.

Adalet hizmetini yurttaşın ayagina götürmek için yeterli personel ve gerekli araç gereç artırılacaktır. Yargılama usulü ve hukuk dili, maddi olanakları ve eğitim düzeyi ne olursa olsun, herkesçe anlaşılır ve ulaşılır olmak zorundadır. Adli yardım genişletilecektir.

Avukatların bağımsızlığı güvence altına alınacaktır. Herhangi bir kimse tutuklanır tutuklanmaz avukat müdahale edebilecektir.

Mahkumların topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamak amacıyla ceza ve cezaevleri rejimi yeniden düzenlenecektir. Gözetim altında eğitim yararına özel bir çaba gösterilecektir.

Ölüm cezası kaldırılacaktır.

6. Siyasal partiler

Partilerin rol ve çokluğunu tanımak, haklarının güvence altına alınmasını gerektirir. Örgütlenme özgürlüğünün doğal bir sonucu olan bu çokluk, halkoyunun özgürce ifadesini sağlayacak önemli öğelerden biridir. Partiler ve siyasal gruplar kurulacak ve özgürce faaliyette bulunabileceklerdir. Yüce Divan'ın yargısal denetimi altında, devletin haberleşme araçlarından hakkaniyet ilkesi çerçevesinde yararlanacaklardır.

Muhalefetin ülkede yeni bir çoğunluk oluşturma hakkı, yukarıdaki özgürlüklerle Millet Meclisi seçimlerinde nisbi temsilin uygulanması ve Yüce Divan'ın varlığında hukuki güvencesini bulacaktır.

Partilerle devlet aygıtı arasında en küçük bir karışıklık veya geçişmeye meydan verilmeyecektir.

İhtikâra ve şiddet kullanımına göz yumulmayacaktır. Silahlı şiddet kullanan veya kullanımına çağrıda bulunan hareketler, 1936'da konulmuş yasalar uyarınca yasaklanacaktır.

Partiler ve seçimlerde aday olanlar, bütçelerini yayınlamak zorunda tutulacaklardır. Seçim kampanyası giderlerine bir üst sınır çizilecektir.

Genel oyla tek dereceli ve gizli seçimlerin düzenli olarak yapılması, halka seçilenlerin faaliyetleri ve hükümetin yönetimi hakkında hüküm verme olanağını sağlar. Gerek iktidar, gerek muhalefet partileri, genel oyun verdiği karara saygı göstermekle yükümlüdürler. Eğer ülke çoğunluk (iktidar) partilerine güven göstermeyi reddedecek olursa, bu partiler iktidarı bırakıp mücadelelerine muhalefette devam edeceklerdir. Fakat geniş çoğunluğun desteğinin varlığını gerektiren demokratik iktidar, başlıca görevi emekçi yığınları memnun etmek olacağından, asıl gücünü, bu yığınların kendisine her geçen gün daha aktif bir şekilde getirecekleri güvenden alacaktır.

Bölüm II

ULUSAL KURUMLAR

Seçmenlerin elden geldiğince adaletli temsilini sağlayan bir seçim sisteminin varlığı, parlamentonun demokratik işleyişinin bir koşuludur. Seçim yasası, bölge meclisleri ve Millet Meclisi seçimleri için nisbi temsil sistemini getirecektir.

1. Cumhurbaşkanı

Bugünkü rejimde Cumhurbaşkanı, dış ve iç siyasetin yürütülmesinde, denetimsiz kullandığı aşırı yetkilere sahiptir.

Anayasa metninin, kişi iktidarının kurulmasına ve kötüye kullanımlara yolaçan hükümleri kaldırılacak yada düzeltilenecektir.

Ulus politikasını çizip uygulamak, Millet Meclisi önünde sorumlu olan hükümetin işi olmalıdır.

Cumhurbaşkanına tüm yetkileri tek elinde toplama yetkisi veren anayasanın (olağanüstü durum ilanına ilişkin, ç.) 16. maddesi iptal edilecektir. Cumhurbaşkanının (başka im-

zayı gerektirmeyen) mutlak yetkisi, Başbakanı atama, parlamentoya mesajlar, Yüce Divan'la ilişkiler ve Meclis'in feshi konuları ile sınırlanacak, anayasanın 19. maddesi bu yönde değiştirilecektir.

Referandum, cumhurbaşkanının, siyasetini parlamentoya karşı plebisitle kabul ettirme aracı olarak kullanılmayacak, bu konuda 11. maddeye gereken açıklık getirilecektir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıl olarak saptanacak, araya gerekli süre konarak milletvekili seçimiyle cumhurbaşkanı seçiminin çakışmaması sağlanacaktır.

2. Parlamento

Parlamento, yasama yetkisini kullanmak, yürütmeyi denetlemek ve ulusal planda üzerine düşen kararları almak üzere gerekli araçlara sahip kılınacaktır.

Meclislerden her biri, kendi iç işleyişinin kurallarını, özellikle de komisyonlarının sayı, bileşim, yetki ve görev sürelerini, kendi içtüzüğü ile özgürce belirleyecektir. Soruşturma kurullarının yetkileri genişletilecektir.

Parlamento, Millet Meclisi çoğunluğunun isteği üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir ve cumhurbaşkanının buna itiraz hakkı yoktur.

Hükümet, görüşülmesini istediği tasarıları meclislerin gündemine öncelikle aldırabilir. Meclisler, özellikle kendi üyelerinden gelen yasa tekliflerini haftanın bir çok günü görüşmeyi sağlayabilecek şekilde, gündemlerini özgürce saptayacaklardır.

Anayasanın 34. maddesince belirlenen yasama alanı genişletilecek ve açıklığa kavuşturulacaktır.

Anayasanın (yürütmeye yasa gücünde kararnamelerle özel yetkiler veren, ç.) 38. maddesi, uygulandığında parlamentonun yetkilerinin özünü yoketmeyecek bir biçimde değiştirilecektir.

Blok oylaması° sistemi gözden geçirilecek ve yalnızca belli konulara ilişkin metinlere uygulanabilen bir usul olarak kullanılmak üzere sınırlandırılacaktır. Bu konular şunlardır: Bütçe tasarıları, Plan, program kanunu tasarıları, uluslararası anlaşmalar, kamu özgürlüklerine ilişkin tasarılar. Blok oylamasına bu metinlerin birinci kez görüşülmesi sırasında başvurulamaz. Metnin tümünün görüşülmesi, maddelerin oylanması, değişiklikler ve son oylama özgürce yapılır. Oylanın metni uygun bulmadığı takdirde hükümet, her iki meclisin görüşmesinden en erken 48 saat sonra ikinci kez görüşülmesini isteyebilir. Bu 48 saatlik süre içinde hükümet bir anlaşmaya varma yolunda bir tartışma açabilmek için kabul yada reddedeceği noktaları meclislere bildirir. Bu sürenin bitiminde hükümetin isteği üzerine blok oylamasına geçilir.

Her yeni kamu gideri için yeni karşılık gelir bulmak veya gerçekliği gözlenen başka giderleri azaltmak şartıyla Parlamantonun kamu harcamaları konusundaki inisiyatifi yeniden tanınacaktır.

Bütçenin görüşülmesinde ve kabulünde Parlamento'ya gerçek yetkiler vermek amacıyla devlet giderleri ve vergilere ilişkin Organik Yasa yeniden gözden geçirilecektir.

Yürürlükteki bütçenin zaman ve koşullar açısından uygulanışı Parlamento'ca sürekli olarak denetlenecektir. Kesin Hesap Yasası, hükümetin geçmiş akçalı icraatını değerlendirmeyi sağlayacaktır.

Anayasa değişiklikleri, her iki meclisin aynı nitelikte oyunu gerektiren 89. maddeye göre yapılır. Senato, seçim usulünün demokratikleştirilmesi ile daha geniş bir temsil niteliğine kavuşturulacaktır.

°) Blok oylaması (vote bloqué): Fransa'da Beşinci Cumhuriyet'te sık sık başvurulan ve aslında parlamantonun hükümet üzerindeki denetimini sınırlamaya yönelik bir usul. Özellikle mali konularda hükümetin hazırlayıp sunduğu metinler üzerinde Meclis ancak hükümetin onaylayacağı değişiklikler yapabilmekte; hükümet bunalımı yaratmamak için de tasarımı bütün olarak oylamaktadır.

Parlamento üyeliği ve hükümet üyeliğinin aynı kişide toplanamazlığı ortadan kaldırılacaktır.

Millîetvekilliği ile bağdaşmayan belli profesyonel uğraşları belirleyen yasal hükümler ve tedbirler güçlendirilecek ve sıkı bir şekilde uygulanacaktır.

3. Yasama Dönemi Sözleşmesi

Seçilen çoğunluğun uygulayacağı hükümet programı, yasama dönemi başında Cumhurbaşkanı'nca atanmasını izleyen 15 gün içinde Başbakanın sunduğu Yasama Dönemi Sözleşmesi'nin siyasal içeriğini oluşturur.

Yasama dönemi sözleşmesi, hükümetle parlamento arasında karşılıklı taahhütler taşıyacak, meclis çoğunluğunun yasama dönemi hedeflerini ve bu hedeflere varış yol ve yöntemlerini belirleyecektir.

Millet Meclisi, salt çoğunluğun oyu ile Yasama Dönemi Sözleşmesi haline gelen hükümet programı temeli üzerinde Başbakan'a ve hükümete güvenini bildirir.

Yasama dönemi sözleşmesi'ni benimsemekle hükümet, tarihleri belli ve somut taahhütler altına girecek, çoğunluk da ona, bunlar için gerekli yasal ve akçalı araçları sağlamayı üstlenecektir.

Önemli bunalım yada bir güvensizlik oyu ile beliren yasama dönemi sözleşmesinin bozulması halinde, Cumhurbaşkanı eğer meclisi fesih yoluna gitmezse, yeni başbakanı ve hükümet üyelerini atar. Yeni başbakan, bu durumda, anayasanın 49. maddesi uyarınca, programını sunarak güvenoyu ister. Yeni başbakan meclisin güvenini alamadığı takdirde, Cumhurbaşkanı meclisi feshetmekle yükümlü olacaktır. Anayasa bu yönde değiştirilecektir.

Yasama dönemi sözleşmesi, genel oyun seçtiği sol çoğunluk dışında bir çoğunluğa dayanabilecek bir hükümetin kurulmasına karşı olan ve buna kendi milletvekillerinin olumsuz oylarıyla karşı koymayı üstlenen partiler arasında bir siyasal anlaşmayı yansıtacaktır.

Bölüm III

MAHALLİ İDARELER VE ADEMİ MERKEZİYETÇİLİK

Tüm yurttaşların kendilerini ilgilendiren kararlara tam olarak katılmalarını sağlamak için ileri bir ademi merkezîyetçiliğe gidilecektir.

Bu, önemli inceleme, karar, akçalı yönetim ve finansman araç ve yetkilerinin devletten yerel topluluklara aktarılması suretiyle mahalli idarelerin özerkliklerinin güçlendirilmesini gerektirir.

Bu, yerel demokrasinin geliştirilmesini, yani yurttaşların toplulukların oluşuna katılma olanaklarının artırılmasını gerektirir.

Bütün durumlarda il ve komünlerde yaşayanların demokratik ve daha sadık bir şekilde temsiline olanak sağlamak için il ve komün meclislerinin seçim sistemi değiştirilecektir.

1. Komün

Komünün özerkliği, vali ve devletin mali ve teknik servislerinin önsel (a priori) denetimi kaldırılarak artırılabacaktır. Yalnızca alınan kararların yasallığı konusunda sonsal (a posteriori) bir denetim uygulanacaktır. Fakat Komün'ün özerkliği asıl tahsis olunan ek olanaklar sayesinde artırılabacaktır. Devletle mahalli idareler arasında

kaynakların yeniden paylaşımı, komünlere artan akçalı olanaklar sağlayacaktır.

Bir yerel vergileme reformu, vergi yükünün daha adil olarak dağılmasını ve işlemlerin basitleştirilmesini sağlayacaktır.

İl düzeyinde domünler arası bir denkleştirme sistemi kurulacaktır. Komünlere yardım toptan yapılacak, böylece komünler bu yardımın tahsisinde mutlak söz sahibi olacaklardır. Komünlerin özel tasarruftan yararlanabilmeleri kolaylaştırılacak, ödünç alma koşulları iyileştirilecektir.

Seçilenlere, yetiştirme kurslarını izleme ve kişisel mali fedakarlıklara katlanmaksızın daha çok zamanlarını beledi faaliyetlere ayırabilme olanağı sağlanacaktır.

Komün personeline işe alınması ve sürekli eğitimi için akçalı ve mevzuata ilişkin olanaklar komünlerin emrine verilecektir.

Yurttaşların demokratik katılımı, sakinlerin ve hizmetlerden yararlananların temsil niteliği olan her türlü örgütlerinin görüşlerine düzenli olarak başvurulması ile sağlanacaktır. Bu katılım, koşulları ayrıca belirlenmek üzere, yabancılar için de geçerlidir.

Demokratik bir Paris statüsü, başkente öteki komünlerle aynı hakları sağlayacaktır. Paris, kendi Meclis'inin seçtiği ve komün yürütme gücünün bütün normal yetkilerine sahip bir Belediye Başkanı'na kavuşturulacaktır.^o Seçilmiş mahalle (arrondissement) meclisleri, mahallede oturanlara tahsis olunan gereç ve hizmetlerin yönetimi ile görevlendirilecektir. Bu meclislerden her biri kendi yürütme organını seçecektir.

Komün yetkilerinin güçlendirilmesi kaçınılmaz olarak komünlerin yapılarının gerekli gelişimlerine yolaçacaktır.

^o) *Bütün öteki Fransız kentlerinin aksine, Paris'te belediye başkanı yoktur ve başkent siyasal iktidarın özel bir denetimi altındadır.*

komünlerin gruplaştırılmaları teşvik edilecektir. Bu alanda mahalli nüfusun ve onların seçilmiş temsilcilerinin isteği olmadan hiçbir karar alınamayacaktır. Komünler arasındaki işbirliği, komünler arası kurumlaşmanın gelişmesiyle kolaylaştırılacaktır.

Bu işbirliği, şehirciliğin gelişmesini denetlemede kullanılmalıdır. Bu denetimin araçları:

- bir şehirleşme şeridi içinde ve her türlü gayrimenkul alım-satımında komünlere tanınacak bir öncelikli satınalma hakkı ve,

- komünlerin arsa birikimi oluşturmalarını sağlayacak hukuki ve mali olanaklardır.

Şehirleşme politikasında sorumlu makamlar, belediye, il veya bölge düzeyindeki, ve büyük yerleşme merkezleri söz konusu olduğunda, bu düzeydeki seçilmiş meclisler olacaktır.

2. İl

İl kendi yürütmesini kendisi yapmalıdır. İl Meclisi'nin yürütme kurulu ve başkanı il genel meclisi kararlarını uygulayacaklardır. İl Genel Meclisi'nin kendi yönetsel ve teknik servisleri olacak, hükümet temsilcisi yalnızca kararların mevzuata uygunluğu açısından uygulama sonrasında (a posteriori) denetleme görevini yerine getirecektir.

Bugünkü görevlerine ek olarak il genel meclisine halen il donatım komisyonunun yürüttüğü il kalkınmasının planlanması sorumluluğu da verilecektir. Bölgesel maliye reformundan ve devletin kaynak aktarmalarından ve borçlanma kolaylıklarından yararlanan il, böylece gerekli mali kaynaklara sahip olacaktır.

3. Bölge

Bölge, fuzuli bir yönetim kademesi olmaktan çıkartılacak, özellikle bölgesel planların uygulanmasında iller ve

komünlerarası faaliyet ve girişimlerde eşgüdümün sağlanmasında önemli sorumlulukları olan gerçek yürütme gücüne sahip ülke çapında yeni bir mahalli idare birimi durumuna gelecektir.

Bölgenin genel oy ve nisbi temsil esaslarına göre seçilmiş bir meclisi olacaktır.

Bölgenin yürütme organları, bölge meclisince seçilen yönetim kurulu ve başkanıdır. Bugünkü bölge valisinin devleti temsil etme görevleri bir hükümet komiserine verilecektir. Bölge meclisi nezdinde bir iktisadi ve sosyal danışma meclisi oluşturulacaktır. Bölgenin, seçimle gelen temsilcilerin sorumluluğu altında kendine özgü teknik, idari ve iktisadi hizmet ve servisleri olacaktır. Bunların başlıcaları, Arsa Ofisi, Bölge Kredi Sandığı ve Bölge İş ve İşçi Bulma Kurumu'dur.

Bölgenin gelir kaynakları, esas olarak, belirli devlet kaynaklarının, özellikle de kolayca mahallileştirilecek vergi ürünlerinin aktarılmasından oluşacaktır. Bu işlemler ulusal mali politika ile uyum halinde bölge meclisi kararı ile yapılacaktır. Bundan başka, Bölge, istikraza başvuru-bileceği gibi, devlet yardımından da yararlanacaktır. Bir Kamu Denkleştirme Sandığı, bölgeler arası gelir eşitsizliğini giderecektir.

Bölgenin yetki alanı ne ulusal birliği ne de il ve kömünlerin esasen artırılacak özerkliklerini zayıflatacaktır. Bu yetki alanı esas olarak planlamayı ve bölgenin imar ve iskanını içerecek, bölgesel planlar ulusal planın hazırlanma süreci içinde ele alınacaktır. Bölge temsilcileri böylece bölgenin sosyal ve iktisadi kalkınmasını yönlendirip belirleme ve istihdam konusu başta olmak üzere özel girişimin politikası üzerinde etkili olarak söz sahibi olma olanaklarına kavuşacaklardır. Bu temel iktisadi rol yanında, Bölgeler, ayrıca kültürel alanda da çok önemli bir etkinlik göstereceklerdir. Böylece bölgeler yerel kültürlerin serpilip gelişmesini sağlayacaklardır.

Her bölgede Ulusal Radyo-Televizyon Kurumu'nun Yönetim Kurulu'nun oluşum koşullarına eş koşullarda bir bölge kurulu oluşturulacaktır. Bu bölgesel kurul, televizyon ka-

nallarından birisinin kültür yayınlarııın programlamasından sorumlu olacaktır.

Bölgelerin iktisaden yeterli bir boyur ve ağırlıkta olması için parlamento yerel ve il düzeyindeki meclis ve organlara geniş olarak danıştıktan ve onların görüşlerini aldıktan sonra özel bir yasa ile bölgelerin sayı ve blnmlerini saptar.

Bölüm IV

MERKEZİ YÖNETİM

Merkez yönetim aygıtı, devletin sınıfsal karakterinin derin izlerini taşımaktadır. Ayrıca bugünkü iktidar çoğunluğu, partileriyle yüksek yönetim mercilerinin içiçe geçmiş durumu, devletin büyük özel şirketler yararına sürekli soyulması sonucunu doğurmaktadır.

İktidarın aynı ellerde toplanmasına ve partizan müdahalelere bir son verilmesi için merkezi yönetim yeniden ulusun hizmetine verilmelidir. Onu demokratikleştirmek, işleyişinde etkinliği artırmak gereklidir. Devlet aygıtı siyasal partilerden belirgen olarak ayrılmalıdır.^o

Kamu görevinin demokratikleştirilmesi, yeni hükümetin ilk ve acil kaygılarından biri olacaktır.

Kamu görevinin statüsünde yapılacak demokratik bir reform, kamu hizmetinin iyi işleyişine, memurların gerçek olarak katılmalarını sağlayacaktır.

Özerlerine düşen rolü hakkıyla oynayabilmeleri için i-

^o) *Bir politikacının deyimi ile "Devlet-UDR", 15 yıllık uygulamadan sonra bu Parti'nin cumhurbaşkanlığı seçimlerini kaybetmesiyle tarihe karışmışsa da tehlike ortadan kalkmış değildir. Ç.*

darı komisyonların ve müşterek teknik komitelerin kendi yetki ve görev alanına giren konularda görüşlerinin alınması zorunludur.

Kamu Görevi Yüce Kurulu demokratikleştirilecektir. Kamu görevini ilgilendiren genel nitelikteki her konuda bu kurulun görüşüne başvurulması zorunludur.

Hükümet, idari faaliyetleri saran esrar perdesini kaldıracaktır.

Gerek mesleğe girişte ve gerekse meslek içi gelişme sürecinde idari personel için gerçek bir sürekli mesleki yetiştirme eğitimi uygulanacaktır. Memurlar çalışma süresi içinde müsabaka sınavlarına hazırlanabilmek için gerekli zaman ve olanaklara kavuşturulacaklardır. Meslek içi ilerleme geliştirilecektir.

Kamu hizmetinde devamlı çalışıp asil memur olmayanlar, derhal asil memurluğa atanacaklardır. A,B,C ve D kategorileri memurlarının° yeniden sınıflandırılmalarına hız verilecektir.

Yüksek devlet kurumları da dahil olmak üzere memurluğa alma ve eğitim işleri bir yasa ile demokratikleştirilecek, buna bağlı olarak da Ulusal İdarecilik Okulu (ENA)°° demokratik bir reformdan geçirilecektir. Temel denetleme ve idari yargı kuruluşları gerçek anlamda uzmanlaştırılacak, bu kuruluşlardan olmak kimseye kamu kesiminde sorumlu makamlara gelmede herhangi bir ayrıcalık sağlamayacaktır.

Hiçbir özel girişim, bakanlıklardan veya onların çalışmalarını denetlemekle görevli kuruluşlardan ayrılmasının üzerinden en az dört yıl geçmemiş olan memur ve görevlileri sorumlu mevkiler için işe alamaz.

°) A,B,C,D: A cedveli, en üst düzeydeki makam memurlarını, B cedveli orta düzeyde yönetim memurlarını, C ve D cedvelleri de uygulama memurlarını içerir.

°°) ENA, yüksek yöneticiler yetiştirmek üzere kurulmuş bir ayrıcalıklılar okulu olup bugünkü Fransız yönetiminin belkemiğini yetiştirmektedir.

(İdare üzerinde, ç.) mali denetim hafifletilecektir. Maliye Bakanlığı'nın servisler üzerindeki vesayeti yumuşatılacak, mali yönetim servislerinin yetki ve sorumlulukları gerçek anlamda artırılacaktır.

Bir yandan hükümetin yaptığı tercihlerin kamuoyunca tartışılmasına, öte yandan plan uygulamasının kesintisiz denetimine yardım etmesi için, bütçe kalemlerinin tertibi, Plan'inkilere uygun olarak hazırlanacaktır.

Bugünkü iktidarın kapitalist büyük şirketler yararına düzenlediği kamu hizmetinin özelleştirilmesi hareketine son verilecektir. Karma ekonomi şirketleri yeniden kamu kesimi içine alınacaktır.

Bugün olduğu gibi, kapitalist grupların yağmasına terk edilmek yerine, kamusal malvarlığı devletçe korunacak ve toplum yararına değerlendirilecektir: Bu genel ilke, gayrimenkul malvarlığını olduğu gibi, üniversitenin ve büyük kamu hizmetlerinin bilimsel ve teknolojik kazanımlarını da amaçlamaktadır.

Bölüm V

AYDINLANMA HAKKI°

Aydınlanma hakkı, bireyin bir hakkı ve demokrasinin bir verisidir.

Aydınlatma, temel olarak, gazeteler ve radyo-televizyon yoluyla sağlanır. Oysa bilginin kamusal niteliği ile, aydınlatma araçlarının mülkiyetinin giderek artan bir biçimde özel ellerde toplanmaları arasında çelişki vardır. Böylelikle halkın hizmetinde olması gereken ORTF (Fransa Radyo Televizyon Kurumu), sermayedar güçlerin hizmetinde olan iktidarın bir propaganda aracı haline gelmiştir. Gazetelere gelince, küçük bir mâli grup, üretim araçları gibi, ifade araçlarını da kontrol edebildiği sürece, gerçek bir basın özgürlüğünden söz etmek olanağı olmayacaktır.

Öyleyse, aydınlatma işini paranın baskısından kurtarmak gerekir.

Aydınlatma özgürlüğünün bir diğer unsuru da, düşüncelerin, görüşlerin ve inançların ifadesinde çoğulculuğun güvence altına alınması, sansürün kaldırılması, aydınlanma

°) Bugün Fransa'da sadece, serbestçe "aydınlatma" (le droit de l'information) hakkı şeklindeki anlayışın ötesinde, haber kaynaklarına serbestçe erişmeyi içeren "aydınlanma" hakkı (le droit à l'information)a ağırlık veren ve aydınlanmada çoğulluğun sağlanabilmesi için olanak yaratma işlevini devlete yükleyen anlayış ağır basmaktadır.

hakkının ve aydınlatma araçlarının serbestçe kullanılması olacaktır.

1. Yazılı aydınlatma

Alınacak acil tedbirler, gazete maliyet fiyatlarının, satış fiyatları altında olmasını sağlayacak ve bu gazetelerin modern haberalma, baskı ve dağıtım araçlarına kavuşmalarını kolaylaştıracaktır. NMPP'nin (Fransa'nın en güçlü dağıtım kuruluşu, ç.) statüsü, bu kuruluşu Hachette Grubu'nun etkisinden kurtaracak ve basının dağıtımına demokratik güvenceler getirici bir biçimde yeniden düzenlenecektir.

Haber basınının varlığını sürdürmesini sağlamak ve gelişmesini teşvik etmek için şu tedbirler alınacaktır: vergiden muafiyet, gazete kagıtı fiyatına yardım, dağıtım ve Agence France Presse (AFP)'den yararlanmada gazeteleri koruyan tarifeler uygulanması, kültür fonlarının ve resmi ilanların hakkaniyetli bir biçimde dağıtılması. Basın kuruluşlarına yardım için bir fon kurulacaktır.

Mali, sınai ve ticari şirketlerle patron kuruluşların - dan kaynaklanan yayınlar bu kolaylıklardan yararlanamaya - caktlardır.

26 Ağustos 1944'te çıkarılan kararnamede öngörüldüğü gibi, bütün gazeteler yılda bir kez hesaplarını ve sermayedarlarını açıklamak zorunda bırakılacaklardır.

Gazete ve dergi yayınlayan kuruluşlara uygulanan bütün hükümler, aynen bu yayın kuruluşları tarafından kurulan basım evlerine ve başlıca faaliyetleri gazete ve süreli yayın basımı olup bu nedenle iş hacimleri üzerinde yüzde 50 vergi muafiyetine sahip işletmelere de uygulanacaktır.

Basında modernizasyona geçişi sağlamak amacıyla:

- Basın işletmeleri tarafından yapılan alımlar için katma değer vergisi (TVA) uygulanmayacaktır.

- Bu işletmelere kredi ve faiz haddi indirimleri sağlanacaktır.

- SNEP (Ulusal Basın Kuruluşları Ortaklığı)nın yönetimi demokratik bir yönde reforma tabi tutulacak ve uzun vadeli bir yatırım planı uygulaması garanti altına alınacaktır.

- Bir Kamu Yayın Ofisi, meslek temsilcileri ile bağlantılı olarak yayın faaliyetlerinin eşgüdümünü ve telif haklarının korunması sorumluluğunu üstlenecektir.

2. Radyo ve televizyonla aydınlatma

Radyo ve televizyon yayınları bir Ulusal Radyo Televizyon Kurumu tarafından yürütülen gerçek birer kamu hizmeti haline getirilecektir.

Ulusal sınırlar içerisinde yapılan yayınları düzenleyen kurum, çoğunluğu parlamento, Kurum ve Radyo-Televizyon dinleyicileri temsilcilerinden oluşan bir Konsey'ce yönetilecektir. Bu yönetim konseyi, kendisine karşı sorumlu olacak bir genel müdür atayacaktır.

Kurum, haber verme görevini, düşünce ve kanaat akımlarının ifade ve tartışılmasını garanti altına alarak yerine getirecektir. Radyo ve televizyonda, hükümete, siyasi partilere, sendikalara, temsili niteliği olan örgütlere ve dini gruplara hakkaniyet kurallarına göre zaman ayrılması sağlanacaktır. Seçim dönemlerinde ulusal ve bölgesel düzeylerde özel yayınlar düzenlenecektir.

Video-kaset haline getirilebilenler de dahil olmak üzere, gerçekleştirilen bütün programların sahibi olan bu ulusal kurum, özellikle çağdaş olmak üzere, çeşitli kültür alanlarına dengeli bir yer verilebilmesi için, bilim dalları ve artistik ve edebi meslek temsilcilerinin, programların yapımına katılmasını sağlayacaktır.

Yazarlar, yapımcılar ve yorumcular için hazırlanacak bir maddi ve manevi statü, fiili sansür ile kalitenin gereksinmelerine cevap vermeyen çalışma normlarını kaldıracaktır. Bu statü, artistik alanda yapımcılara yaratma özgürlüğünün gerekli koşullarını sağlama amacıyla, yapımcılar için "maître d'œuvre" (fikir çalışmaları yönetmeni,ç) kavramına saygı gösterilmesini teminat altına alacaktır.

Bu ulusal kurumun gelir kaynakları hizmetten yararlanıcıların vereceği harçlar ile radyo, televizyon endüstrisinden alınacak vergilerden oluşacaktır. Marka reklamları kaldırılacaktır. Çevredeki yabancı ülke topraklarından yayın yapan periferik radyo-televizyon istasyonlarından ise, reklamlardan alınan vergiden başka, bir ek vergi daha alınacaktır. Bu gelirler, Ulusal Kurum'un bütçesine aktarılacaktır.

Bunun yanısıra devlete ve diğer kamu kuruluşlarına yapılan hizmetlerin karşılıklarının ödenmesi, sermaye temini ve devlet subvansiyonları yoluyla kuruma ek kaynaklar sağlanacaktır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

BARIŞA KATKIDA BULUNMA
VE
ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİNİN
GELİŞTİRİLMESİ

Bölüm I

FRANSA'NIN ULUSLARARASI İLİŞKİLERİ

Barış içinde bir arada yaşama ve bütün ülkelerle işbirliği, hak eşitliği, devletlerin egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı, uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümü, silahsızlanma için aktif çaba, başka devletlerin iç işlerine karışmama, bir ulusa ittifaklarını seçmede baskı yapılması ve, halkının çoğunluğunun arzusuna aykırı siyasi yada sosyal bir sistemin kurulması ve sürdürülmesi dahil her türlü zor'a başvurulması yada zor'a başvurulacağı tehdidinin reddi, hükümetin, Birleşmiş Milletler Yasası'na saygı esasları üzerine kurulan dış politika ilkeleri olacaktır.

Hükümet, tüm ülkelerle hiçbir ayırım yapmaksızın, hak eşitliğine saygılı, karşılıklı yararlar için, ekonomik, bilimsel, teknik ve kültürel işbirliğini geliştirecek tüm olasılıkları kullanacaktır.

Hükümet uluslararası uyuşmazlık ve anlaşmazlıkların, her halkın kendi geleceğini serbestçe tayin etme hakkı temelinde, müzakere yoluyla çözümlerini kolaylaştırıcı çabalarda bulunacaktır.

Hükümet, programındaki ekonomik ve politik demokrasi hedeflerine ulaşılmasına engel olabilecek her türlü dış müdahale, baskı ve misillemelere karşı duracaktır.

Bölüm II

SILAHSIZLANMA VE ULUSAL SAVUNMA

Genel, evrensel ve kontrollü silahsızlanma hükümetin temel amacı olacaktır. Hükümet, yasama dönemi süresince, ulusal savunma ve silahsızlanma politikalarını aşağıdaki ilkeler üzerine inşa edecektir:

a) Hangi şekil altında olursa olsun, stratejik nükleer vurucu güçten vazgeçme, fransız vurucu gücü imalini derhal durdurma; belirlenmiş dönemler içinde, ilgili emekçilerin çıkarlarını gözetme tasarı ile, askeri nükleer sanayiın, barışçı atom sanayiine dönüştürülmesi. Hiçbir halde, bu dönüşümden doğacak sorunlar, nükleer askeri endüstrinin devamına bahane teşkil edemeyecektir.

b) Nükleer denemelerin derhal durdurulması ve nükleer denemeleri ve nükleer silahların yayılmasını yasak eden antlaşmalara katılma.

c) Belirli silahların sınırlandırılması ve yasaklanması konularında yapılmış uluslararası antlaşmaların imzası. Bu antlaşmaların yaygınlaştırılması için girişimlerde bulunulması. Cenevre Konferansı ve silahsızlanma üzerine tüm diğer konferanslara aktif katılımı.

d) Evrensel nükleer silahsızlanma, silahlanmanın, silahlı güçlerin ve askeri bütçelerin, eş zamanlı ve kontrollü azaltılması için dünya çapında bir müzakere önerilmesi.

e) Sömürgeci, ırkçı veya faşist (Güney Afrika, Portekiz, İspanya, Yunanistan) hükümetlere silah ve savaş malzemesi satışının durdurulması.

f) Yabancı ülkelere silah satışının sıkı kurallara bağlanması.

Avrupa kıtasının günümüzdeki koşullarını göz önüne alarak, Fransa'nın güvenliğinin korunması üzerinde titizlikle duran hükümet, ulusal savunma politikasını, ortak güvenlik ve silahsızlanma çabaları, ittifaklarına saygı üzerine kurarken, bir yandan da Fransız Ordusu'nun yeniden örgütlenmesi esaslarına dayandıracaktır.

NATO'ya tekrar bütünleşmeyi reddeden Fransa gerektiğinde, savunma ittifakları ve saldırmazlık paktları yapabilmek hakkını saklı tutacaktır. Bir Avrupa kollektif savunma sistemi gerektiriyorsa, Fransız silahlı güçleri bu sisteme katılabilirler.

Ulusal savunma görevleri çerçevesinde hükümet muhtemel saldırıya karşı durmayı sağlayacak bir askeri strateji saptayacaktır.

Ulusal savunma aracı olan ordu, iç düzenin korunması yada sömürgeci ve emperyalist nitelikli bir dış müdahale amacı taşıyan tüm görevlerden uzak tutulacaktır.

7 Ocak 1959 tarihli yönetmelik ilga edilecek ve ulusal savunmanın örgütlenmesinde yönetim ve işleyişin tümüyle değişmesi, ulusal savunmanın parlamento kontroluna sokulması için gereken kanunlar çıkarılacaktır.

Tüm fertleri profesyonel olan bir orduya doğru yönelimlerden vazgeçilecektir. Profesyonel kadrolara, özsaygı sağlayacak maddi ve manevi koşullar yaratılacaktır. İhtiyatların bölgesel örgütlenmeleri usulü getirilecektir.

Herkes için eşit olan askeri hizmet süresi altı ay olacaktır. Kanunla saptanacak sınırlar içinde gençler, hizmete alınma zamanlarını, iş ve öğrenim gereklerine uygun olarak seçebileceklerdir.

Er ve subaylar için demokratik bir statü kabul edilecektir. Silah altındakiler istedikleri gazete ve süreli yayınları serbestçe izleyebileceklerdir.

Tecile ilişkin hükümler geliştirilip liberalleştirilecektir.

İnançları dolayısıyla silah altına alınmayanlara ilişkin kanuni mevzuatın^o yayımına hiçbir engel konmayacak ve bunlar diğer gençlere göre ne cezalandırılacaklar ne de kayırılacaklardır.

Askerlerin toplumsal yaşama katılmaları kolaylaştırılacaktır.

Uzmanlar ile aktif ve yedek kadroların devşirilmesinde, yetiştirilmesinde ve terfilerinde hiçbir toplumsal seçim, siyasal yada felsefi ayırım yapılamayacaktır.

Yüksek Askeri Şûra, demokratik bir reforma tabi tutulacaktır.

Hükümet, subay ve assubayların kanun ve nizamlarına bağlılıklarına güvenecektir. Subay ve assubaylar, hizmet dışında tüm yurttaşlık haklarından yararlanacaklar; maddi, manevi çıkarları korunacaktır. İleride sivil hayata dönüşleri garanti edilecektir.

^o) Şu anda yürürlükte bulunan mevzuatın yayınlanması, dağıtılması ve tanıtılması yasaktır, ç.

Bölüm III

AVRUPA GÜVENLİĞİ

Hükümet, Kuzey Atlantik ve Varşova antlaşmalarının aynı anda feshedilmesini isteyecek, bu hedefe, etaplar halinde ulaşmayı sağlayacak her tedbiri destekleyecektir. Mevcut askeri ittifakların tamamen ortadan kalkması için, onların eşzamanlı olarak tedricen zayıflatılmaları gerekir.

Hükümet bu konuda, her etapta, ülke güvenliğini koruma gereğini göz önünden kaçırmadan, etkili bir şekilde silah imalinin ve mevcutlarının azaltılması olanağını verebilecek girişimleri artıracaktır.

Bu perspektif içerisinde hükümet, tüm Avrupa devletleri yanında ABD ve Kanada'nın da katılması gerekli olan Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği için Devletler Konferansı hazırlıklarına aktif olarak katılacaktır.

Hükümet bu konferansın gündeminde, daha başka konular yanında özellikle Avrupa'da silahsızlanma, ekonomik, kültürel, bilimsel ve teknik işbirliğini içeren genel bir Avrupa Güvenlik Sözleşmesi ile ilgili problemlerin alınmasını önerecektir.

Hükümet, konferansa katılan tüm devletlerin hak ve yüküm eşitliği ilkesi ile yer alabilecekleri yeni bir güvenlik örgütü gerçekleştirmek için bir Avrupa Antlaşması yapılması konusunda gereken girişimlerde bulunacaktır.

Hükümet bu amaçla, nükleer silahlardan arınmış alanlar kurulması, Orta Avrupa'da silahlanmanın dondurulması, Avrupa'da kontrollü ve eşit silah ve silahlı güçler azaltılması gibi kısmi tedbirlerin alınmasını kolaylaştıracaktır.

Bu tedbirlerin sürekli olarak gelişimi, bir güven ortamı yaratacak ve uzlaşmaz blokları aşmayı kolaylaştıracaktır.

Ancak hükümet olayları sadece izlemekle yetinmeyecek, ülkeyi tüm askeri-siyasi bloklara karşı bağımsızlık yolunda angaje etmek için çaba gösterecektir. Fransa'nın Atlantik İttifakı'na dahil olmasından doğacak muhtemel sorunlar bu anlayış içerisinde çözülecektir. Hükümet Avrupa'da gerçek bir kolektif güvenlik sistemi kurulması için ilerleme kaydedildikçe, bütün Avrupa ülkelerinin, bağlı oldukları ittifaklardan doğan yükümlülükler ve sorumlamalardan kurtulabilmeleri yolunda uygun tedbirlerin alınmasına çalışacaktır. Bu yönde ilk tedbirleri kendisi almaya başlayacaktır.

Hükümet, göreve başlama bildirgesinde, her şart altında Fransa'nın mevcut ittifaklarına saygı içinde, bütün askeri bloklardan bağımsız bir politika izleyeceğini açıklayacaktır. Uluslararası görüşmeler ve konferanslarda bu yönelişe uygun tavır alınacaktır.

Hükümet, NATO tarafından İspanya, Yunanistan ve Portekiz gibi diktatörlüklere yapılan yardımın, derhal, genel bir kural olarak da bu ülkelere yapılan her türlü askeri yardımın son bulmasını şiddetle talep edecektir. Franco İspanyası ile mevcut askeri anlaşmaya son verilecektir.

Avrupa Kolektif Güvenliği için gelişmelere göre olanaklı gördüğü anda, hükümet, bu yönde yeni tedbirler alacaktır.

Bölüm IV

FRANSA VE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU

Hükümetin Avrupa Ekonomik Topluluğu bakımından ikili hedefi olacaktır:

- Bir yandan, onu büyük sermayenin hegemonyasından kurtarmak, kurumlarını demokratikleştirmek, emekçilerin taleplerini desteklemek ve ortaklıkla ilgili uygulamaları emekçilerin çıkarları yönünde yönlendirmek için hareket arzusuyla AET'nin inşasına, kurumlarına ve ortak politikasına katılmak;

- Diğer yandan ise, Ortak Pazar bünyesinde, siyasal, ekonomik ve toplumsal programının gerçekleştirilmesi için hareket özgürlüğünü korumaktır.

Her halü kârda hükümet Roma Antlaşması'nca ön görülmüş olan koruma hükümlerine başvurma hakkını saklı tutacaktır. Roma Antlaşması'yla sınırlandırılmamış olan kamu sektörünün kendi toprakları üzerinde tanımlanması, genişletilmesi hakkını serbestçe kullanacaktır. Ulusal demokratik bir planlamayı gerçekleştirebilmek için, kendine özgü bir ulusal kredi politikası ve her türlü uygun diğer aracı tesbit etmek ve kullanmakta bağımsız olacaktır. Öteki bütün alanlarda olduğu gibi, Fransız Hükümeti temsilcilerince AET organlarında alınan kararlar ve güdülen politikadan, hükümet Millet Meclisi önünde sorumlu olacaktır.

Ekonomik ve Sosyal İşler Komitesi'nin demokratikleştirilmesi, burada emekçilerin daha hakkaniyetle temsilini ve yetkilerinin genişletilmesini içerir. Komitenin yarısı, ücretlilerin ulusal sendikalarının, her birinin kendi ülkesinde temsilci seçimlerinde aldığı oy oranına göre atanacak temsilcileriyle, diğer yarısı hükümetler tarafından atanacak diğer sosyal kategori ve kişilerden oluşmak gerekirdi. Konsey yada komisyon, gerekli zamanlarda, emekçileri yada ekonomiyi ilgilendiren bütün projeler hakkında komiteye danışmalı ve komite üyeleri topluluğun bütün çalışma dokümanlarından haberdar edilmelidir. Komite, emekçileri ilgilendiren her teklif ve çalışmada inisiyatif kullanma hakkına sahip olmalıdır. Ayrıca, Komite'ye Avrupa Sosyal Fonu'nun^o yürütümünde denetim hakkı verilmelidir. Sözü edilen tedbirlerin uygulanabilmesi için hükümet Roma Antlaşması'nın 4, 124 ve 193.'den 198'e kadar olan maddelerinin değiştirilmesini talep edecektir.

FEOGA (Tarım Alanında Topluluğun Ortak Finansman Fonları)'nın demokratikleştirilmesi, yönetim komitesinin yarısının yukarıda belirtilen biçimde tarımcıların temsilcilerinden, yarısının ise ulusal idareler temsilcilerinden oluşmasını gerektirir. Bu komite, FEOGA'nın yönetiminde denetim hakkına sahip olmalıdır. Hükümet, FEOGA ili ilgili yönetmeliğin bu yönde değiştirilmesini talep edecektir.

Topluluk Meclisi'ndeki Fransız temsilciler, yeni ulusal parlamentodaki temsil oranlarına leceklerdir. Aynı yöntem, Avrupa Konseyi'ndeki Fransız temsilcileri için de uygulanacaktır. Her sene bütçeyi kabul eden Topluluk Meclisi, bu bütçenin uygulanmasını da denetleyebilmelidir. Ayrıca, Topluluğun her türlü kararlarının hazırlanışına daha yakından katılmalıdır.

Emekçilerin çıkarlarının korunması, antlaşmanın 117, 118 ve 127. maddelerinin:

- ulusal, sosyal mevzuatları, en elverişli hükümlere uygun olarak uyumlulaştırmak için,

^o) *Fransa'da her istek hakkında Avrupa Sosyal Fonuna gönderilmeden önce; işyeri komitelerine, bölgesel kuruluşlara ve Yüksek İş Komitesi'ne danışılacaktır.*

- kendi ülkeleri dışında çalışan emekçilere, eşit işe eşit ücret, çalıştığı yerde iş alanında mevcut konut, sosyal korunma ve başta sendika hakkı olmak üzere kamu özgürlükleri haklarının tamamının teminat altına alınması için, değiştirilmesi gerekmektedir.

Diger yandan hükümet:

- tarımcılara, özellikle şimdiye kadar fiyat politikalarıyla en az gözetilen ve en kalabalık tabakalara tatmin edici bir hayat seviyesi ve gelecek sağlamak için ortak tarım politikasının yeniden yönlendirilmesini;

- bölgesel dengesizlikler ve iş alanlarını etkileyen yapısal krizlere çare bulmak amacıyla üye ülkelere ortaklık yardım politikasının değiştirilmesini;

- çevreyi korumak ve her türlü kirlenmeye karşı savaşabilmek için, devamlı olarak uygun tedbirlerin belirlenmesini,

- Gerektirdiği araçların boyutu nedeniyle ulusal seviyede yararlıca gerçekleştirilemeyen büyük, ortak sınıai ve bilimsel projelerin gerçekleştirilmesini,

- Her üye ülkenin kendi ekonomik ve sosyal hedeflerine saygı anlayışı içinde, orta vadeli bir programlama yapmayı sağlayan, Avrupa ölçüsünde tahmin araçlarının geliştirilmesini talep edecektir.

Sözü edilen politikaların uygulanması için, Bakanlar Konseyi'nce tanınacak sorumlulukları gerçekleştirebilmede, Topluluğa gereken yetki ve olanaklar temin edilmelidir.

Gerekli yetki devirleri, Roma Antlaşması'nın 235. maddesinin uygulanması çerçevesinde, tek tek değerlendirilerek ve Topluluğun görevlerinin kapsadığı alanlarla sınırlı olmak üzere üye ülkelerce ortak menfaat göz önünde tutularak yapılacaktır.

Hükümet, Portekiz, İspanya veya Yunanistan gibi diktatörlük rejimlerinin topluluğa aday olmasına ve Güney Afrika'ya ayrıcalıklı bir rejim tanınmasına karşı çıkacaktır.

Topluluğa bağılı olmak, ekonomik ve sosyal rejim farkları gözetilmeden, bütün ülkelerle, en geniş ekonomik ve politik işbirliği yapmaya bir engel teşkil etmeyecektir.

Hükümet, sanayi, bilim, teknik ve kültür alanlarında Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ülkelerine, karşılıklı olarak alışverişin artması ve çeşitlenmesi açısından olduğu gibi, işbirliğinin gelişmesi açısından da bir açılıma taraftar olacaktır.

Bu bölümde tanımlanan amaçlara uygun bir dış politika gerçekleştirmek için AET üyeleri arasında siyasal işbirliğini teşvik edecektir.

Bölüm V

MEVCUT ANLAŞMAZLIKLAR VE DEVLETLERİN TANINMASI

Hükümet, Vietnam ve bütün Çin-hindi'nde savaşın durdurulmasına çalışacaktır. Hükümet, dünyanın bu bölümünün huzurlu ve müreffeh bir bölge haline gelmesi, yabancı müdahale olmaksızın Çin-hindi halklarının kendi geleceklerini serbestçe tayin edebilmeleri için, Amerikan askeri güçlerinin tümünün geri çekilmesi ve Paris Konferansı çerçevesinde bir politik çözüm bulunabilmesi yönünde çaba gösterecektir.

Hükümet, Filistin Arap halkının ulusal haklarına olduğu gibi bölgedeki bütün devletlerin, özellikle İsrail Devleti'nin varlık ve hükümlanlık haklarına saygı içinde, Orta Doğu'da barış ve güvenliğin tesis edilmesine katkıda bulunmaya çalışacaktır. Bu yöndeki çalışmalar, Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım 1967 tarihle kararı temelinde olacaktır.

Hükümet, iki Alman devletinin de Birleşmiş Milletler'e üye kabulünü isteyecek, Demokratik Alman Cumhuriyeti ile bu devletin tanınması yolunda yeni ilişkilere girecektir.

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve Kamboç Ulusal Birlik kraliyet hükümetleri tanınacaktır.

°) Ortak Program'ın kabulünden sonra Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Fransa diplomatik ilişki kurdu. Ç.

Bölüm VI

DENİZAŞIRI VİLAYETLER (DOM) VE TOPRAKLAR (TOM)

Hükümet, denizaşırı vilayetler ile denizaşırı topraklar halklarına kendi kaderini kendi tayin etme hakkını tanıyacaktır. Yeni statüler, ilgili halkların temsilcileriyle müzakere edilecek ve bunların özlemlerine cevap verecektir. Anayasanın 72. maddesinde öngörüldüğü gibi, Guadeloupe, Guyane, Martinik ve Reunion yeni idareler haline getirileceklerdir. Bu dört ülke halklarının her biri en kısa süre içinde, genel oyla ve demokratik özgürlüklerin gerçekten kullanılabilirdiği koşullarda, hükümetle yeni statüyü müzakere edecek ve bu ülkeler sakinlerinin kendi işlerini kendilerinin yürütebileceği birer meclis seçmeğe çağırılacaklardır.

Bölüm VII

İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA YARDIMLARI POLİTİKASI

İşbirliği ve kalkınmaya yardım politikaları yeni yönlendirmeler ışığında baştan ele alınacaklardır.

Hükümet, her gelişmekte olan devletle, serbest iradeye, bağımsızlığa saygıya, karşılıklı çıkarlara ve iç işlere karışmama ilkesine dayanan, her türlü yeni-sömürgeciliği ve siyasi şartı dışıaran yeni işbirliği ilişkilerine girecektir.

Fransa, eski sömürge imparatorluğundaki ülkelere karşı özel sorumluluklarını yüklenecektir. Bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin hükümetleriyle işbirliğini geliştirmekte de özel olarak devamlı çaba harcayacaktır.

Fransa'nın kamu kesiminin iktisadi kalkınmaya yardımı artırılacaktır. Bu kamu yardımı, yardımdan yararlanan ülkenin ulusal çıkarlarına uygun olacak, bu ülkelerde faaliyet gösteren şirketlerin kârlarını artırmayı amaçlamayacaktır. Ekonominin modernleştirilmesine, sanayileşmeye, tarımsal üretimin çeşitlendirilmesine, ilgili ülkelerin gereksinmelerine uygun bir eğitim ve mesleki yetiştirme sisteminin geliştirilmesine yönelik olacaktır.

İşbirliği politikasının uygulanmasıyla yükümlü kuruluşlar demokratikleştirilecektir. Afrika ve Madagaskar İşleri Genel Sekreterliği (cumhurbaşkanına bağlı) gibi hükümet

veya parlamento denetiminin dışında çalışan tüm paralel kuruluşlar lağvedilecektir.

Fransa, bağımsızlıkları için savaşılan sömürge halklarını destekleyecektir. Ulusal kaynaklarına hakim olmaya veya onlara yeniden sahip çıkmaya çalışan hükümetlerin çabalarını destekleyecektir. Uluslararası düzeyde ırkçı ve sömürgeci Güney Afrika ve Rodezya hükümetlerine karşı alınan kararları uygulayacaktır.

Aynı zamanda Fransa, uluslararası işbirliği ve kalkınmaya yardım kuruluşlarında (özellikle Birleşmiş Milletlerde) bu kuruluşların faaliyetlerini az gelişmiş ülkelerin çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye çalışacak, gelişme halindeki ülkelerin dış ticaret mübadele oranlarındaki düşüşün önüne geçmek için uluslararası düzeyde ihrac ettikleri ürünlerin fiyatlarını istikrarlı ve elverişli bir düzeyde tutmaya yarayacak uluslararası düzenleme yapılması yolunda çaba harcayacaktır.

Afrika ve Madagaskar devletlerinin haklı isteklerini göz önünde tutarak, hükümet, bu ülkelerle Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanmış bulunan ortaklık anlaşmasının (Yaoundé II Anlaşmaları) gözden geçirilmesini ve Avrupa Gelişme Fonu'nun kredilerinin artırılmasını önerecektir.

ORTAK HÜKÜMET PROGRAMI'NIN
ONAY TUTANAĞI

12 Temmuz 1972'de, Sosyalist Parti ve Fransız Komünist Partisi delegasyonlarının her biri, ortak hükümet programının, yekdiğerinin ulusal seviyedeki organlarınca onaylandığı hususunda bilgi sahibi olmuşlardır.

Radikal Sosyalist Etüd ve Eylem Grubu'nda toplanmış Sol Radikaller bu programa katılmayı kabul etmişlerdir.

Her üç kuruluş bu tutanakla birlikte sunulan eki de kabul etmişlerdir.

Fransız
Komünist Partisi
adına

Fransız
Sosyalist Partisi
adına

Sol
Radikaller
adına

GEORGES MARCHAIS

FRANÇOIS MITTERAND

ROBERT FABRE

ORTAK HÜKÜMET PROGRAMI'NA EK

Radikal Sosyalist Etüd ve Eylem Grubu'nda toplanmış Sol Radikaller, sosyalist bir insancılık ülkülerine bağlı olarak, işbu ortak hükümet programının, katılan kuruluşların özgünlüklerine hanel getirmediğini ve gerçekte, bir yasama dönemi programı temelleri üzerinde birlikti iktidar olma arzu ve yeteneğini somutlaştırmakta olduğunu saptamışlardır.

Geneloyun belirlediği halk egemenliğine ve kamu özgürlüklerine saygılı olarak ülkemizde iktisadi ve sosyal demokراسiyi kurmaya katkıda bulunmak amacıyla, Sol Radikaller işbu ortak programa katıldıklarını bildirirler.

Fransız Komünist Partisi ve Sosyalist Parti bu katılmayı sevinçle kaydederler.

İşbu katılmaya varan görüşmelere ve sosyal ve iktisadi sorunlar üstüne Sol Radikallerin istedikleri ayrıntı ve açıklamalara bağlı olarak, üç ortak imzacı örgüt, bu ortak hükümet programının işlerliğe konmasına ilişkin bazı noktaları önemle belirtmeyi gerekli görürler.

1. Bu program, iktisadi faaliyetin her alanında yurttaşların kişisel inisiyatif ve sorumluluklarını sağlamayı ve geliştirmeyi mümkün kılar.

Bu program, bağımsız çalışanlarla serbest meslek erbabının rol ve yerlerini hiçbir şüpheye yer bırakmaksızın garanti eder. Ayrıca, yarattıkları istihdam ve büyük gruplar karşısında yüklendikleri görevlerle Fransız ekonomisi-

nin denge ve dinamizmine katkıda bulunan -sanayi, ticaret, zanaat ve tarım alanındaki- küçük ve orta işletmelerin varlığını da güvence altına alır. Bu programın da öngördüğü üzere, bu işletmelerin gelişmesi, gerektiğinde uygun akçalı tedbirlerle, özellikle de vergi yüklerinin hafifletilmesi yoluyla sağlanacaktır. İşe son verilmesi halinde yeniden bir işe yerleştirilme hakkı güvenceye bağlanacak, iktisat politikası küçük ve orta işletmelerin özel varoluş ve işleyiş koşullarını göz önünde bulunduracaktır. İşçi Bulma Kurumu, bu bakımdan istihdam sorunlarının bölgeler düzeyinde eşgüdümünü sağlayacaktır.

2. Kamu kesiminin genişlemesi, ekonominin rekabetçi niteliğini Fransa, Avrupa ve dünya ölçüsünde sağlayacak ve geliştirecektir. Ulusal işletmelerin yönetimi, her türlü devletleştirmenin ötesinde, ekonomik büyümenin gereklerini karşılayıcı nitelikte olacaktır. Ulusal işletmelerin yönetiminde etkinlik ve kalite, demokratik olarak hazırlanıp her düzeyde denetlenen bir planlama ile sağlanacaktır. Ulusallaştırmaların işlevi, yapı ve denetimleri ve demokratik gelişimleri, geçmiş deneyleri gözönünde bulunduran bir statü ile belirlenecektir. Ayrıca özel kesim işletmelerine pay alımı yolu ile katılma, ekonomiye hakim olmanın yollarından biri olacaktır. Fransız kamu hukukunun geleneksel ilkelerine uygun olarak, büyük ve küçük hisse senedi sahiplerine, çeşitli ödeme biçimlerine göre, hakkaniyetli bir bedel ödenecektir.

3. Ortak programda kamusal donatım ve sosyal tedbirler bütününe tanınan öncelik, enflasyonu önleyici, üretimde, yatırımlarda, istihdam ve ücretlerde büyümeyi sağlayıcı sağlam bir maliye ve bütçe politikası ile birlikte uygulanacaktır. Bölgeler arası hayat düzeyi ve donatım eşitsizliklerini azaltmak yolunda özel bir çaba gösterilecektir.

Sosyal alanda ortak program, yaşlıların toplumla gerçekten bütünleşmeleri için gerekli yaşama koşulları ve kaynaklarını güvence altına alan bir "Üçüncü Yaş" (Fransa'da yaşlılık yılları için kullanılan deyim, ç.) Bildirgesini yürürlüğe koyacaktır.

Ortak Hükümet Programı temeli üzerinde sosyalist, komünist ve sol radikallerin bu birliği etrafında, yepyeni bir ekonomik ve siyasal demokrasiyi getirmek için yeterli güçler bir araya gelebilecektir.

DİĞER YAYINLAR

1. MARKSİZM ÜZERİNE - v.f.Lenin

2. MUSTAFA SUPHİ, KAVGASI VE DÜŞÜNCELERİ

Sovyet bilimadamı Rozaliyev'in büyük Türk komünistinin hayatı ve mücadelesi üzerine bir incelemesi ve Mustafa Suphi'nin ilk defa yeni Türk alfabesiyle yayınlanan yazıları, konuşmaları, partiye raporları

3. DİRENİŞ (Afiş Albümü)

Baskı döneminde yurt dışındaki Türkiye'li örgütler ve yabancı kuruluşlar tarafından faşist yönetime karşı yayınlanan direniş afişleri, bildirileri, gazeteler, dergiler, kitaplar, broşürler.

4. TÜRKİYE'DEN DEVRİMCİ TÜRKÜLER - Zülfü Livaneli

Şeyh Bedrettin'den, Pir Sultan Abdal'dan 12 Mart sonrası şehitlerine kadar Anadolu halkının direniş kavgasını konu alan halk türküleri. (33'lük stereo plak)

Dağıtım:

COODIFF

Dağıtım ve Yayın Kooperatifi

AGENCE INFO-TURK
Section de
Recherche-Traduction-Documentation

Imprimerie offset et diffusion:
CODIFF S.C.
Chaussée de Ninove, 561
Bruxelles 1070

Bölüm III

AVRUPA GÜVENLİĞİ

Hükümet, Kuzey Atlantik ve Varşova antlaşmalarının aynı anda feshedilmesini isteyecek, bu hedefe, etaplar halinde ulaşmayı sağlayacak her tedbiri destekleyecektir. Mevcut askeri ittifakların tamamen ortadan kalkması için, onların eşzamanlı olarak tedricen zayıflatılmaları gerekir.

Hükümet bu konuda, her etapta, ülke güvenliğini koruma gereğini göz önünden kaçırmadan, etkili bir şekilde silah imalinin ve mevcutlarının azaltılması olanağını verebilecek girişimleri artıracaktır.

Bu perspektif içerisinde hükümet, tüm Avrupa devletleri yanında ABD ve Kanada'nın da katılması gerekli olan Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği için Devletler Konferansı hazırlıklarına aktif olarak katılacaktır.

Hükümet bu konferansın gündeminde, daha başka konular yanında özellikle Avrupa'da silahsızlanma, ekonomik, kültürel, bilimsel ve teknik işbirliğini içeren genel bir Avrupa Güvenlik Sözleşmesi ile ilgili problemlerin alınmasını önerecektir.

Hükümet, konferansa katılan tüm devletlerin hak ve yüküm eşitliği ilkesi ile yer alabilecekleri yeni bir güvenlik örgütü gerçekleştirmek için bir Avrupa Antlaşması yapılması konusunda gereken girişimlerde bulunacaktır.

Hükümet bu amaçla, nükleer silahlardan arınmış alanlar kurulması, Orta Avrupa'da silahlanmanın dondurulması, Avrupa'da kontrollü ve eşit silah ve silahlı güçler azaltılması gibi kısmi tedbirlerin alınmasını kolaylaştıracaktır.

Bu tedbirlerin sürekli olarak gelişimi, bir güven ortamı yaratacak ve uzlaşmaz blokları aşmayı kolaylaştıracaktır.

Ancak hükümet olayları sadece izlemekle yetinmeyecek, ülkeyi tüm askeri-siyasi bloklara karşı bağımsızlık yolunda angaje etmek için çaba gösterecektir. Fransa'nın Atlantik İttifakı'na dahil olmasından doğacak muhtemel sorunlar bu anlayış içerisinde çözülecektir. Hükümet Avrupa'da gerçek bir kolektif güvenlik sistemi kurulması için ilerleme kaydedildikçe, bütün Avrupa ülkelerinin, bağlı oldukları ittifaklardan doğan yükümlülükler ve sorumlulardan kurtulabilmeleri yolunda uygun tedbirlerin alınmasına çalışacaktır. Bu yönde ilk tedbirleri kendisi almaya başlayacaktır.

Hükümet, göreve başlama bildirgesinde, her şart altında Fransa'nın mevcut ittifaklarına saygı içinde, bütün askeri bloklardan bağımsız bir politika izleyeceğini açıklayacaktır. Uluslararası görüşmeler ve konferanslarda bu yönelişe uygun tavır alınacaktır.

Hükümet, NATO tarafından İspanya, Yunanistan ve Portekiz gibi diktatörlüklere yapılan yardımın, derhal, genel bir kural olarak da bu ülkelere yapılan her türlü askeri yardımın son bulmasını şiddetle talep edecektir. Franco İspanyası ile mevcut askeri anlaşmaya son verilecektir.

Avrupa Kolektif Güvenliği için gelişmelere göre olanaklı gördüğü anda, hükümet, bu yönde yeni tedbirler alacaktır.

